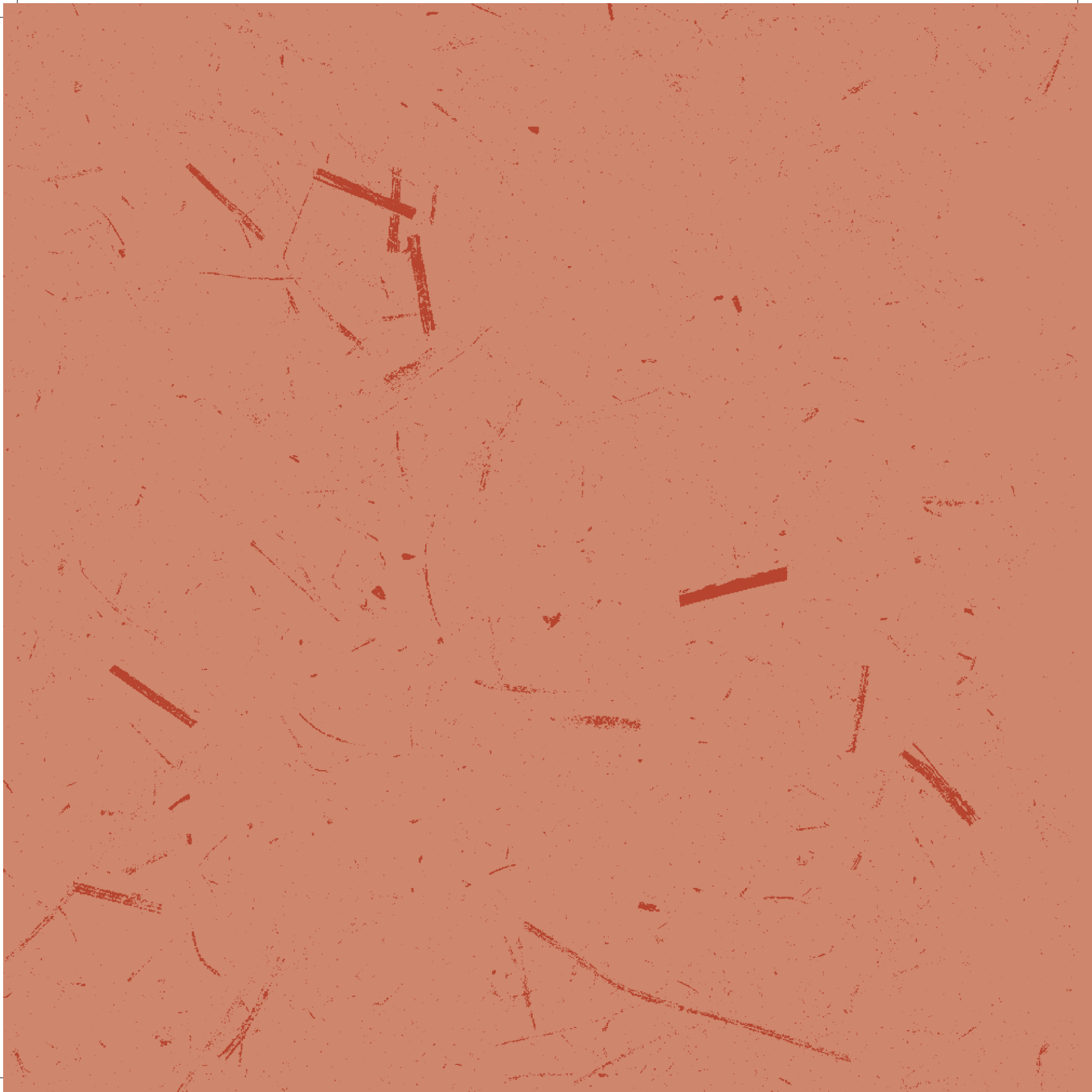




umetnost
poslušanja



© Predelava ilustracije Supporter, Stane Jagodič, 1972.



KAZALO

4 **Uvodni nagovor**
Jernej Prijon, predsednik ZAPS

6 **Oblika sledi financam**
Mika Cimolini, urednica

DAN ARHITEKTOV 2024: UMETNOST POSLUŠANJA

14 **Program dogodka**

16 **Umetnost poslušanja**
Miloš Kosec

18 **Raje stare pajzle kot nove »ikone«**
Maša Hawlina

20 **Arhitektura, debeli repi in dvig morske
gladine: utapljanje v povprečjih**
Matjaž Ličer

22 **Vse je kaval**
Manca G. Renko

PRIZNANJA ZAPS 2024

26 **Častni član ZAPS**

31 **Platinasti svinčnik**

41 **Patinasti svinčnik**

47 **Zlati svinčnik**
za odlično realizacijo

KOMISIJE

64 **Patinasta komisija**

67 **Zlata komisija**

71 **Platinasta komisija**

RAZSTAVA SLOVENSKA ARHITEKTURA IN PROSTOR 2024

74 Stanovanjska hiša

86 Večstanovanjska stavba

90 Notranja oprema

98 Javna zgradba

114 Poslovna stavba

115 Urbani prostor

125 Krajinska arhitektura

131 Projekti izven konkurence

137 ANGLEŠKI PREVOD

UVODNIK



JERNEJ PRIJON

Predsednik ZAPS

Letos mineva dvajset let od začetka delovanja Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije kot samostojne strokovne zbornice. Obletnice so čas, ko se spomnimo ključnih dogodkov, izpostavimo dosežke in se opomnimo na naloge, ki so pred nami.

Ali je bila ustanovitev samostojne zbornice uspešen projekt, ki je izpolnil pričakovanja članov in družbe? Poglejmo nekaj števil. Trenutno ima zbornica 1.724 članov, kar je za skoraj 40 % več kot ob začetku delovanja. Redno zaposluje šest oseb, kar je glede na začetni dve veliko povečanje, hkrati pa je članarina v primerjavi s tisto iz leta 2004 realno nižja za 14 %. Večji obseg dela, ki ga ima zbornica zaradi svojih pooblastil in drugih nalog, opravimo z manjšimi stroški kot na začetku. Racionalnost delovanja je ves čas pomembna odlika zbornice. V prvem petletnem obdobju organiziranja javnih natečajev je ZAPS pripravil v povprečju sedem natečajev na leto, zadnjih pet let pa povprečno število organiziranih natečajev presega dvanajst, s čimer sodimo med države z največ javnimi arhitekturnimi natečaji glede na število prebivalcev v Evropi.

ZAPS je nastal z izločitvijo matične sekcije arhitektov in krajinskih arhitektov iz tedaj skupne Inženirske zbornice Slovenije. Ta ločitev je nekatere stvari olajšala, a je hkrati zmanjšala operativno povezanost s poklici, s katerimi moramo sodelovati pri skupnih nalogah. V ohranjanju povezanega delovanja smo bili včasih bolj, včasih manj uspešni. V zadnjem obdobju je sodelovanje z inženirsko zbornico ponovno intenzivnejše, kar je rezultat obojestranskega zavedanja o nujnosti našega sodelovanja.

Že od ustanovitve zbornice je bila ena od prednostnih želja naših članov uveljavitev enotnega cenika. Pooblastilo zbornici za strokovni nadzor nam v kombinaciji s standardi za naše storitve končno omogoča vzpostavljanje urejenega trga s predvidljivimi cenami storitev.

Uspeva nam uspešno dolgoletno izvajanje javnih natečajev, kar pomeni vzorno prakso iskanja prostorskih rešitev za velike javne investicije v širšem okolju.

Na vsakoletnem dogodku Dan arhitektov, ki vključuje tudi veliko razstavo del naših članov, se že od začetkov samostojnega delovanja zbornice podeljujejo stanovske nagrade zlati svinčnik. Te so se vzpostavile kot za Plečnikovimi priznanji najrelevantnejše strokovno priznanje na področju našega delovanja.

Zbornica je aktivno sodelovala pri sprejetju Zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti ter pri oblikovanju arhitekturne politike Slovenije z naslovom *Arhitektura za ljudi*. Bila je pobudnica večletnega skupnega delovanja strok pri urejanju prostora v okviru projekta *Odgovorno do prostora!* Velik dosežek je tudi uvedba rednih izobraževalnih dogodkov.

V zadnjem letu smo aktivnosti zbornice razširili z rednimi mesečnimi javnimi dogodki Zbori ZAPS, na katerih člani skupaj z vabljenimi zunanjimi strokovnjaki obravnavamo aktualne prostorske teme. In letos poleti je v pobudi, pri kateri je sodeloval tudi ZAPS, ustavno sodišče pojasnilo, da arhitekti smejo voditi gradnjo, kar nam je bilo do nedavnega onemogočeno.

Zbornica ima dvojno vlogo, in sicer ščititi javni interes na področju urejanja prostora in hkrati ščititi interese svojih članov. To dvojje se večinoma lahko dopolnjuje. Zbornici se je v vseh letih delovanja uspelo izogibati nevarnosti, da bi v javnosti izgubila verodostojnost z bojem za pogoje dela članov na račun javnega interesa.

Danes je Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije prepoznana kot ugledna in zaupanja vredna organizacija, tako med svojimi člani kot tudi pri državnih organih in v javnosti. Nedvomno je upravičila svoj obstoj in s svojim delovanjem konstruktivno prispeva k delovanju stroke in družbe. Ponos je razumljivo čustvo, ko govorimo o svojih dosežkih. Vendar lahko včasih zamegli njihov kontekst. Preveč lahko izpostavi posameznike na račun ekipe oz. članov, ki so pomembno prispevali k uspehom. Včasih tudi na račun razumevanja širših družbenih procesov, v katerih se je zgodil določen konkretni dosežek.

Stroke, združene v naši zbornici, so v zadnjem stoletju doživele veliko transformacijo. Namesto strokovnjakov, ki

pokroviteljsko pokažejo, kako je treba graditi, imamo danes vlogo zagovornikov, ki načrtujejo z namenom uresničevanja skupnih interesov. Naša družbena vloga se je spremenila in stari načini ne delujejo več. Predstava, da naj bi bila stroka nad politiko, ne deluje. Vsi procesi so tudi politični – in tega se moramo zavedati, z vsemi pozitivnimi in negativnimi posledicami.

Družba je neprestano na pomembni preizkušnji, kar zadeva uporabo prostora, in strokovnjaki imamo nujno znanje za spoprijemanje s temi izzivi. Naša naloga je, da smo v komunikaciji z javnostjo, institucijami in politiko še prepričljivejši; da smo razumljivi komunikatorji; da izpostavljamo relevantne probleme in predlagamo smiselne rešitve, ki so pogosto na stičišču javnega in zasebnega interesa. V teh procesih nismo edini in pogosto tudi ne ključni akterji. Naslov letošnje konference, *Umetnost poslušanja*, je tako za ta čas izjemno primeren. Zavedanje, da politika ni naš nasprotnik, ampak naš sogovornik in naročnik, nam bo na tej poti v veliko pomoč.

Delujemo v novih, spremenjenih okoliščinah. Od nas se pričakujeta vživljanje v politično realnost in odprtost za izzive urejanja prostora v času podnebnih in družbenih sprememb. Če se bomo zavedali te svoje vloge, bomo tudi slišani in cenjeni. Družbeno priznanje, ki ga pogosto pogrešamo, se bo pojavilo kot rezultat našega konstruktivnega delovanja v teh novih okoliščinah.

OBLIKA SLEDI FINANCAM

Vloga arhitektov v postliberalnem kapitalizmu



MIKA CIMOLINI

Urednica

Kako politično-ekonomski razvoj vpliva na razvoj arhitekturne reprezentacije, se najbolje vidi v redukciji arhitekture, ki se je razvijala od klasicizma, ornamentalike do današnjega globaliziranega, funkcionalističnega minimalizma. Ali lahko trdimo, da je arhitekturni minimalizem odraz kapitalizma?

Industrijska revolucija je omogočila, da so bile stavbe grajene hitreje in ceneje, z uporabo množično proizvedenih materialov in standardiziranih oblikovnih pristopov. To je privedlo do povečane urbanizacije in dostopnosti stanovanj, vendar tudi do uniformnosti in pomanjkanja inovativnosti v arhitekturnem oblikovanju. Nepremičnine so postale blago, s katerim se trguje, kar je spremenilo način, kako arhitekturo vrednotimo. Fokus se je preusmeril z arhitekturne kakovosti v kvadratne metre in število sob, kar je privedlo do zmanjšanja kakovosti grajenega okolja.

Kapitalizem je nastanek minimalistične arhitekture postopoma spodbudil s tem, da je nastala potreba po množični proizvodnji, ki temelji na dobičku. V slogovnem smislu danes zaradi tega stavbe sledijo določeni monotoniji. Čeprav so morda funkcionalno bogate, kar zadeva rabo, pa so arhitekturno nezanimive, generične, ponavljajoče se, nespecifične. Z racionalizacijo, standardizacijo, ki jo zahteva dobiček, se izgubijo detajli ali materializacije, zaradi katerih je običajna zgradba lahko tudi umetniško delo. Ne gre za to, da je minimalizem kot umetniško gibanje »dolgočasen«, vendar pa se povečuje prepad med minimalizmom kot gibanjem ter minimalizmom kot monotonostjo, ki jo zahteva ekonomska optimizacija. V arhitekturi mesta ustvarja uniformnost pomanjkanje presegljivih form ali vernakularnih elementov. Edinstvenost, reprezentativnost in ustvarjalnost, ki jih predstavlja arhitektura, se izgubljajo v procesu osredotočanja na denar, ki nadomešča osredotočanje na ljudi.

»Mesta, v katerih bi vsi želeli živeti, bi bila čista in varna, imela bi učinkovite javne storitve, podpirala bi dinamično gospodarstvo, zagotavljala bi kulturno spodbudo in pomagala odpravljati rasne, razredne in etnične razlike v družbi. To niso mesta, v katerih živimo,« ugotavlja Richard Sennett.¹ Nevtravno, sterilno okolje sodobnega mesta je posledica tega, da so urbanisti »v primežu protestantske etike prostora«, zapiše v besedilu »The Fall of Public Man«. Ulice, grajene v mreži, javne površine, nakupovalna središča in prostori za turiste kažejo na strah pred izpostavljenostjo človeški raznolikosti in čutnim izkušnjam, kot jih je omogočalo denimo srednjeveško mesto. Sennett se zato po navdih obrača k renesančnemu uličnemu življenju. Dobiček pogosto sili uporabnike v »škastle« in »zlate stolpnice«.

Najočitnejši označevalci obdobja, v katerem so nepremičnine največje premoženje, so nove newyorške stolpnice, ki so zrastle okoli Centralnega parka.² 432 Park Avenue Rafaela Viñolyja in stolp 220 Central Park South³ sta absurdni dokaz tega trenda. Oblika je na Manhattnu (skoraj vedno) sledila financam, zato so ti stolpi neverjetno tanki in visoki. Od leta 2011 je bilo zgrajenih kar 262 stavb, izjemno tankih in višjih od 200 metrov, večinoma stanovanjskih.⁴

Arhitektura kot finančni depozit, napihnjeni spomeniki davčni utaji, v katerih redkokdo živi in ki niti niso namenjeni bivanju, temveč zgolj deponiranju denarja. Kljub urbanističnim pravilom, ki omejujejo nepremičninske spekulacije, investitorji vedno najdejo način, da jih zaobidejo, mestne oblasti pa jim popustijo. Kot da se nekaj podobnega ne bi zgodilo tudi v naši bližini, ob nekem drugem mestnem parku, z investicijo v arhitekturno najbolj brezvezno nepremičnino. Brezvezno zato, ker niti ne izkorišča potenciala lokacije, ne razume konteksta, od njega se ogradi v brezizraznem »domu za upokojence«. Te nepremičnine so namenjene kopičenju bogastva, ne bivanju. »To so steklena in jeklena svetišča dobe, ko se je kapital kapitalizma dokončno izčrpal.«⁵



↑ 220 Central Park Midtown Manhattan, New York City, Billionaires' Row, foto Jim Henderson.



↑ Plaça de les Glòries Catalanes, Agence Ter.

Spremembe teh praks v vse večji meri zahtevajo predvsem uporabniki javnih prostorov, prebivalci mest, ki na pomanjkljivosti tradicionalnega liberalnega kapitalizma kažejo s protesti. Kot odziv se že razvija postliberalni kapitalizem, ki ni osredotočen le na neskončno rast in maksimizacijo dobička, temveč tudi na okoljske in družbene vrednote. Kolektivne in skupnostne vrednote bi morale v prostorskih praksah vplivati na oblikovanje javnih prostorov, ki so bolj vključujoči in dostopni za vse sloje. Arhitekturna disciplina se mora prilagoditi in slediti novi družbeni in ekonomski realnosti. S poudarjanjem trajnosti, interdisciplinarnega sodelovanja, vključevanja skupnosti in novih poslovnih modelov lahko arhitekti igramo ključno vlogo pri ustvarjanju drugačne družbe. V tej preobrazbi moramo tako arhitekti kot naši naročniki, predvsem pa uporabniki, prepoznati vrednost arhitekture ne le kot blaga, temveč kot ključnega dejavnika pri izboljševanju kakovosti življenja in ohranjanju odlik grajenega okolja.

**Da bi se arhitekturna disciplina izognila pastem, ki jih pri-
naša kapitalistično iskanje dobička, in da bi lahko polno
uresničila svoj potencial v okviru postliberalnega kapita-
lizma, je potrebnih več sprememb v pristopu in vrednotah.
Ali smo arhitekti sploh pripravljeni?**

Plaça de les Glòries Catalanes v Barceloni je dober primer ključne vloge uporabnikov pri preoblikovanju prostora. To območje je bilo nekoč eno najpomembnejših prometnih vozlišč metropolitanske Barcelone, stičišče treh glavnih mestnih cest. Prebivalci so se organizirali in zahtevali, da se predel preoblikuje v uporabnikom prijaznejši javni prostor. Po vrsti participativnih delavnic in posvetovanj so arhitekti (Agence Ter, Ana Coello) in mestne oblasti skupaj zasnovali park, ki vključuje zelene površine, igrišča, kulturne prostore in druge javne funkcije, prilagojene potrebam lokalne skupnosti. Transformacija tega 13 hektarjev velikega območja traja že desetletje in še ni končana.

Podoben primer preobrazbe je javni prostor Superkilen v četrti Nørrebro v Københavnu, kjer so bili lokalni prebivalci različnih narodnosti aktivno vključeni v proces načrtovanja. Projekt, ki je zmagal na natečaju, zasnovali pa so ga v biroju Bjarke Ingels Group v sodelovanju z berlinskimi krajinskimi arhitekti Topotek 1 in dansko umetniško skupino Superflex, revitalizira degradirano območje mesta in vključuje tri različne javne prostore, ki odražajo kulturno raznolikost tam živeče skupnosti.

Arhitekti bomo vse manj oblikovalci oziroma inženirji in vse bolj mediatorji sprememb, posredniki, pogajalci, zagovorniki, ki usklajujejo različne interese (npr. skupnosti, investitorjev, lokalnih oblasti) ter skrbijo za vzpostavljanje uravnoteženih rešitev. Zato bomo potrebovali odlične komunikacijske spretnosti, naučiti se bomo morali poslušati, da bomo lahko uspešno izpeljali pogajanja med različnimi deležniki, kot so investitorji, lokalne oblasti, skupnosti in izvajalci. Aktivno poslušanje in jasno izražanje stališč, prepoznavanje potencialnih konfliktov ter iskanje skupnih rešitev – to so naša orodja prihodnosti, in razmisleku o njih smo posvetili letošnji Dan arhitektov.



↑ Superkilen, foto Emily Lavieri-Scull.



Ustvarjati moramo projekte, ki sledijo tako ekonomskim kot družbenim ciljem, ter se naučiti dokazovanja ekonomskih koristi družbeno odgovornih projektov in integracije tako družbenih kot ekonomskih ciljev v svoje delo. Naročniki se morajo zavedati, da lahko trajnostne prakse (npr. z energetske učinkovitostjo, zmanjšanjem vzdrževanja) dolgoročno znižajo stroške in skozi čas povečajo vrednost objekta. Družbeno odgovorni projekti izboljšajo javno podobo in ugled naročnika, kar lahko vodi do večje privlačnosti za kupce ali uporabnike ter posledično do večje ekonomske vrednosti.

1 Richard Sennett: *The Open City*, Newspaper Essay, Berlin, november 2006.

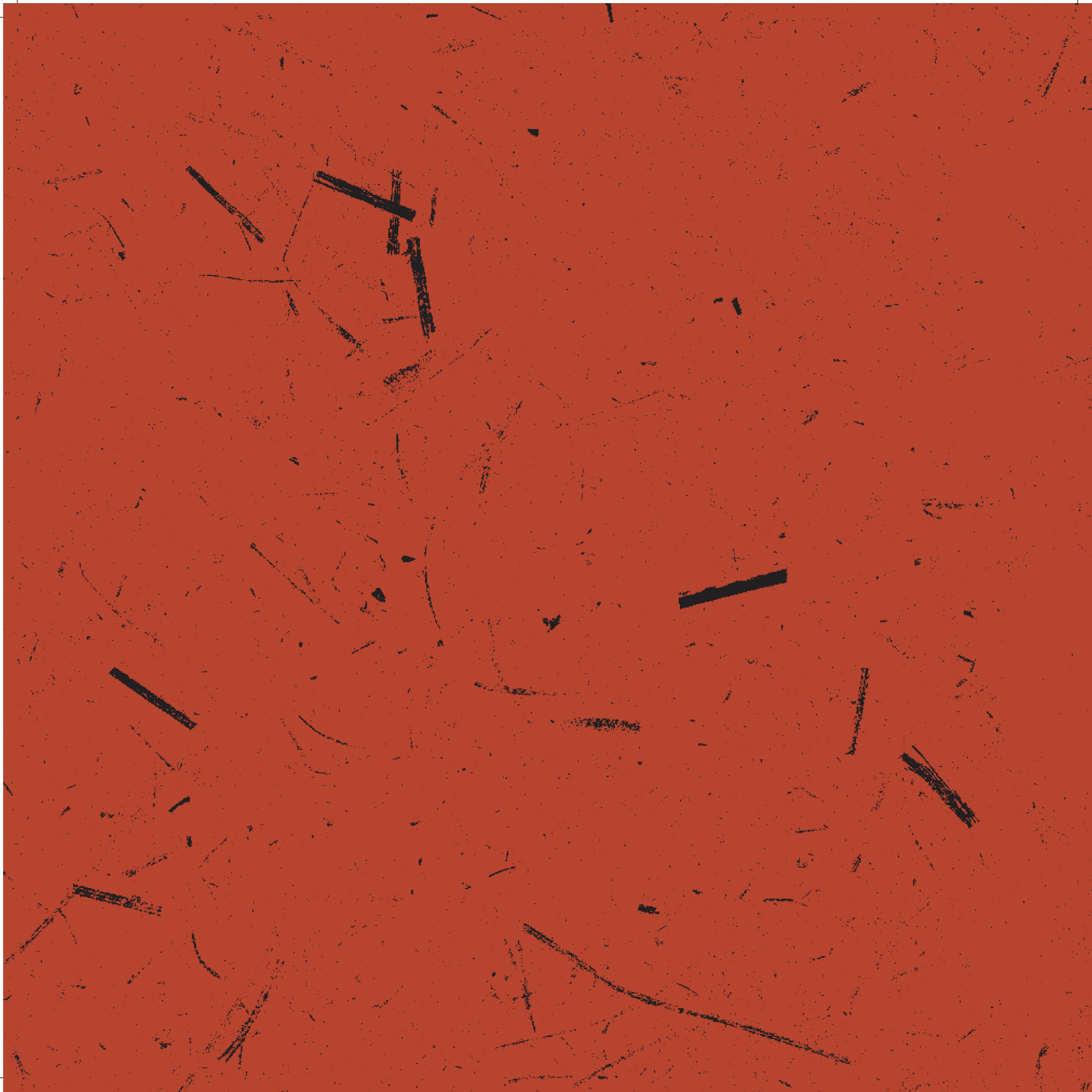
2 Seznam najvišjih stavb v New Yorku kaže, da so jih v zadnjih letih zgradili kar 27 od 110, kolikor jih je na tem seznamu. Kar dvanajst novih najvišjih stavb pa je še v gradnji, večinoma okoli Centralnega parka (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_tallest_buildings_in_New_York_City).

3 Objekt so zasnovali v birojih Robert A. M. Stern Architects in SLCE Architects, notranjost pa je oblikoval Thierry Despont. Tukaj so najdražja stanovanja v New Yorku. Postopek prodaje je bil skrivnosten, kupci pa so ostali večinoma anonimni. Dve enoti v stavbi sta bili prodani za več kot 100 milijonov dolarjev, vključno s stanovanjem za 238 milijonov dolarjev,

ki ga je leta 2019 kupil milijarder in upravitelj »hedge« sklada Kenneth C. Griffin in je bilo v tistem času najdražje prodano stanovanje v Združenih državah Amerike. V stavbi je 179 etažnih stanovanj, ki se začnejo v 32. nadstropju. Velikost dvo-do osemsobnih stanovanj je od 133,3 do 1.625,8 m², v povprečju 460 m² (https://en.wikipedia.org/wiki/220_Central_Park_South).

4 Jerzy Szotomicki, Hanna Golasz-Szotomicka, Analysis of technical problems in modern super-slim high-rise residential buildings, *Civil Engineering & Architecture / Budownictwo i Architektura*, 20/1, 2021.

5 Oliver Wainwright, *Outrage: form follows finance*, 2019, <https://www.architectural-review.com/essays/outrage/outrage-form-follows-finance>.



Umetnost poslušanja



PROGRAM

DAN ARHITEKTOV 2024: UMETNOST POSLUŠANJA

Petek, 4. oktobra 2024, Novo mesto

Letos bo Dan arhitektov, osrednji dogodek arhitektov, prostorskih načrtovalcev in krajskih arhitektov, posvečen zavezništvu med strokami. V podporo prizadevanjem občine za kakovostno urejen prostor bo letos potekal v Novem mestu. Lani so projekti, ki jih je naročila novomeška mestna občina, prejeli kar štiri priznanja Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije, med drugim tudi *zlati svinčnik* za prostorsko načrtovanje.

Spreminjajoče se podnebne razmere zahtevajo prilagoditve v načrtovanju in oblikovanju prostora. Kustos letošnjega simpozija Miloš Kosec pravi, da se »novih problemov ne da razreševati s starimi orodji«. Zato je Dan arhitektov 2024 posvečen širšemu strokovnemu in družbenemu zavezništvu med strokami.

Dopoldanski sprehod po Novem mestu, v okviru katerega si bomo ogledali tudi lansko leto nagrajene projekte, se bo zaključil na Glavnem trgu z odprtjem razstave *Slovenska arhitektura in prostor 2024*, na kateri bo na ogled najnovejša produkcija članov ZAPS. Popoldanski simpozij, na katerem bomo iskali »zavezništva«, pa se bo končal s slavnostno podelitvijo priznanj najboljšim letošnjim realizacijam.

9:00 Vodeni ogled Novega mesta

Itinerarij vodenega ogleda nedavno nagrajenih projektov je nastal v sodelovanju z Mestno občino Novo mesto ter Društvom arhitektov Dolenjske in Bele krajine. Ogled bodo vodili arhitekt dr. Iztok Kovačič in krajski arhitekt Izidor Jerala (MO Novo mesto) ter dr. Tomaž Slak in mag. Jelka Hudoklin (Društvo arhitektov Dolenjske in Bele krajine).

Ogledali si bomo:

Ureditev romskega naselja Brezje - Žabjak
(zlati svinčnik 2023 za področje prostorskega načrtovanja)

avtorji: mag. Jelka Hudoklin, Igor Črnugelj,
mag. Radovan Nikič, mag. Zoran Gajski, Jernej Radovac,
mag. Irena Hočevlar, Tanja Jerin, Izidor Jerala

Bazenski kompleks v Češči vasi
(zlati svinčnik 2023 za odlično realizacijo)

avtorji: Enota – Dean Lah, Milan Tomac,
Jurij Ličen, Nuša Završnik Šilec, Polona Ruparčič,
Sara Ambroš, Eva Tomac, Eva Javornik, Urška
Malič, Rasmus Skov, Sara Mežik, Jakob Kajzer,
Peter Sovinc, Carlos Cuenca Solana, Goran Djokić

Velodrom in atletsko stezo
(zlati svinčnik za odlično realizacijo 2019)

avtor: Marjan Zupanc

Most za pešce in kolesarje v Irči vasi
(zlati svinčnik 2023 za odlično realizacijo)

avtorji: Jereb in Budja arhitekti, Ponting,
Pipenbaher inženirji – Blaž Budja, Rok Jereb,
Marjan Pipenbaher, Tomaž Weingerl
krajska ureditev: dr. Dušan Stupar

Pokopališče v Srebrničah
(patinasti svinčnik 2023)

avtorja arhitekture: Aleš Vodopivec, Nena Gabrovec
avtorja krajske arhitekture: Dušan Ogrin, Davorin Gazvoda

Julijino brv čez reko Krko

avtorji: Atelierarhitekti – Jurij Kobe, Peter Plantan,
Urša Podlipnik; Ponting/Pipenbaher inženirji:
Marjan Pipenbaher, Tomaž Weingerl

Prenovo javnih površin mestnega jedra Novega mesta

avtorji: Atelierarhitekti – Jurij Kobe, Nataša Blažko,
Maja Kovačič, Tanja Paulin, Peter Plantan, Urša Podlipnik,
skupaj s podjetjema Acer, d. o. o., in Utris, d. o. o.

Prenovo stavbe Glavni trg 2

avtorji: Arrea arhitektura – Maruša Zorec,
Tadej Bolta, Rok Velikonja

13:00 Odrptje razstave Slovenska arhitektura in prostor 2024

Glavni trg v Novem mestu

15:00 Simpozij: Umetnost poslušanja

Kulturni center Janeza Trdine, Novi trg 5, Novo mesto
kustos: Miloš Kosec

V prvem delu bomo prisluhnili strokovnjakom drugih disciplin, ki se bodo podali na »naše« področje in razmišljali o preseku arhitekture in turbulentnih sprememb sveta, v katerega se zbuja. V drugem delu pa bomo v pogovoru s kolegi razmišljali, kako oblikovati zavezništvo, ki bi spremenilo odnos do načrtovanja in upravljanja prostora, da bi iz sredstva za pospešeno izkoriščanje ljudi in okolja postalo infrastruktura boljše prihodnosti.

Zavezniki:

Maša Hawlina, sociologinja: Raje stare pajzle kot nove »ikone«

Matjaž Ličer, fizik in filozof: Arhitektura, debeli repi in dvig morske gladine: utapljanje v povprečjih

Manca G. Renko, zgodovinarica: Vse je kaval

MI: okrogla miza

moderira: Miloš Kosec

18:00 Predavanji

Energijsko pametni objekti in upravljanje

predavatelj: Dušan Lukič, vodja inovacij
in razvoja MOON

**Standard za planiranje in izvajanje tesnjenja
ravnih streh B 3691** – vidiki uporabe v praksi
predavatelj: Tomo Žnidaršič, udig (Bauder GmbH)

19:00 Slavnostna podelitev priznanj ZAPS

Kulturni center Janeza Trdine, Novi trg 5, Novo mesto
moderira: Mario Dragojevič

Uvodna nagovora:

Gregor Macedoni, župan Mestne občine Novo mesto
Jernej Prijon, predsednik ZAPS

Slavnostni govornik:

Jože Novak, minister za naravne vire in prostor

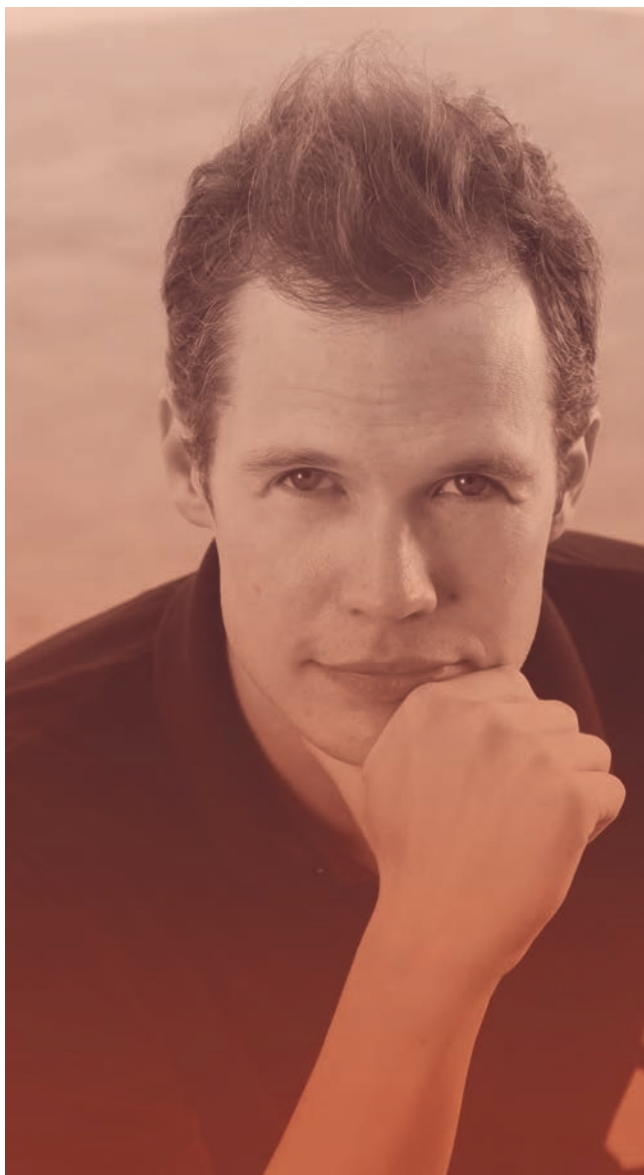
Podelitev priznanj in sprejem novih članov

21:00 Druženje

Nastopil bo pevski zbor Arhivox.

DAN ARHITEKTOV 2024: UMETNOST POSLUŠANJA

Miloš Kosec



Besede, ki jih uporabljamo danes, najdemo tudi v slovarjih iz dvajsetega stoletja, vendar imajo pogosto povsem drugačen pomen. Čas segrevanja podnebja, vojn in zaostrenih družbenih neenakosti je spremenil besede, ki jih uporabljamo, ne pa nujno vzorcev, s katerimi razmišljamo, in načinov, na katere delujemo. Besede, kot so »trajnostno«, »interdisciplinarno«, »participatorno«, »zeleno« in »okoljsko odgovorno«, so dolgočasne, predvidljive in že desetletja obvezni sestavni del uspešnih prijav na mednarodne razpise, pa tudi opisov zmagovalnih natečajnih projektov. Zakaj bi morali vsak problem preimenovali v »izziv«? V kakšni meri so nove fraze in koncepti sploh spremenili načine razmišljanja in oblikovanja prostora?

V novem, nepredvidljivem in nenehno spreminjajočem se svetu imamo prostorske stroke problem – ne glede na to, katere besede uporabljamo, nas nihče ne posluša. Tako se nam vsaj pogosto zdi glede na vpliv naših idej, predlogov in projektov, kako bi lahko sanirali posledice požarov, poplav, segrevanja ozračja, stihijskega urejanja prostora, stanovanjske krize, poblagovljenja javnega prostora, potresov, turistifikacije in gentrifikacije. Razumljivo je, da se nam zdi, da smo arhitekti, krajinski arhitekti in urbanisti v veliki meri izgubili možnost vplivanja na dolgoročno načrtovanje in upravljanje prostora, ki je bilo še v času modernizma tako samoumevno. Zakaj je našim predhodnikom v dvajsetem stoletju, ki niso imeli na voljo takšne tehnologije in toliko različnih medijev, povsod po svetu uspelo načrtovati in uresničevati novo prostorsko družbeno infrastrukturo – stanovanjske soseske, bolnice, šole, parke in športne objekte – brez katere ne bi bilo socialne države, verjetno osrednjega civilizacijskega dosežka dvajsetega stoletja? In zakaj se za nas izziv, kako prodreti že s pravzaprav starimi in še zdaleč ne tako ambicioznimi idejami sonaravnega urejanja porečij ali omejevanja suburbanizacije ali pa s sistemsko podporo stanovanjskim zadrugam, zdi nepremostljiv?

Je, če te ne slišijo, treba govoriti glasneje, bolj avtoritativno, vztrajno in odločno? Ali pa bi tak odziv samo še prispeval k

razpadu smiselne komunikacije, podobno kot pri kakofoniji posameznikov, ki naivno mislijo, da je vprašanje slišnosti odvisno od vpitja? Namesto orodja za oblikovanje nove, preživetvene infrastrukture celotne družbe se arhitektura bolj kot kadarkoli prej spreminja v fotogenično nosilko dodane vrednosti majhnega števila izjemnih realizacij, v podizvajalca želja posameznikov z veliko finančne in družbene moči. Njihove želje pa so s potrebami družbe praviloma v neposrednem nasprotju. Če ne moremo prodreti z novimi idejami in torej ponujati novih prostorskih odgovorov na izzive okrog nas, kakšen je sploh še naš potencial, da smo sestavni del izboljševanja življenjskih pogojev za vse?

Aristotel je, ko je govoril o pojmu potencialnosti, za primer uporabil prav naš poklic: »Arhitekt je arhitekt tudi, ko ničesar ne gradi.« Ravno dejstvo, da ga za arhitekta ne dela samo dejstvo, da gradi, ampak tudi to, da ve, kdaj in zakaj ne graditi, ga šele ustvarja za arhitekta. Zdi se mi, da lahko nekaj podobnega rečemo tudi za govorjenje, pisanje in komunikacijo. Navsezadnje je včasih pomenljiva tišina učinkovitejša od še tako udarnih parol. Da nas bodo drugi slišali, moramo tudi mi znati najprej poslušati druge. Šele sposobnost, da obmolknemo, nas dela odprte za izzive, ki so drugačni kot okoliščine modernizma. Modernističnim arhitektom je uspelo svet spremeniti na bolje po meri svojega časa in potrebah svoje družbe. Naši časi so drugačni, zato se bomo morali, če želimo danes narediti nekaj podobnega, kot stroka spremeniti in ločiti od modernističnih receptov in vzorcev. Poslušanje, razumevanje in enakovredno sodelovanje z drugimi strokami je po mojem mnenju eden izmed ključnih temeljev za te nujno potrebne spremembe.

V svetu, kjer posek gozda na eni polobli povzroči dvig gladine vode na drugi in kjer porast družbene neenakosti v eni državi povzroči bombardiranje mesta v drugi, interdisciplinarnost ne more ostati samo besedni ornament. Načrtovanje drugačnega okolja mora pomeniti tudi demontažo starih načinov razmišljanja. Na začetku dvajsetega stoletja je Adolf Loos pozval k odpravi ornamenta, kar bi šele omogočilo

moderno in dostojno življenje. Na začetku enaindvajsetega stoletja moramo odpraviti okrasne besede in koncepte, za katerimi se lahko skrivajo preživeti vzorci in trdovratne navade. Arhitekti, krajinski arhitekti in prostorski načrtovalci se moramo šele otresti miselnih okvirov, ki jih je v veliki meri definiralo dvajseto stoletje. Napredek navsezadnje že dolgo ni več stvar vizionarskih infrastrukturnih megastruktur in vedno večje količine kubičnih metrov betona; zrelost enaindvajsetega stoletja se meri s sposobnostjo, da smo kritični in samokritični; da poslušamo druge stroke in z njimi vstopamo v nepokroviteljski dialog; da se znamo odzivati in spreminjati; in da znamo upoštevati vse, kar že obstaja, kot dragocen temelj infrastrukture jutrišnjega sveta.

Nihče še ne ve natanko, kako graditi, prenavljati in urejevati svet sredi podnebnih sprememb, ekonomskih pretresov in vedno bolj omejenih virov. Umetnost poslušanja drugih je zato vaja v samokritiki. Poslušanje drugih strok, ki govorijo o naši, pa je tudi gesta samozavesti: pomeni aktivno iskanje podlage za široko in družbeno potrebno zavezništvo.

RAJE STARE PAJZLJE KOT NOVE »IKONE«

Maša Hawlina



Na Kolodvorski ulici v Ljubljani, nasproti stavbe RTV Slovenija, je še pred nekaj leti deloval lokal Klub Kamera, ki je bil še posebej priljubljen med zaposlenimi na RTV. Sam lokal ni bil nič posebnega, oprema ni bila estetska dovršena, niti posebej udobna, kava ni bila postrežena v dizajnerskih skodelicah – a imel je prijeten vrt (četudi z umetno travo), sproščeno atmosfero, toast (brez avokada) in povsem dostopne cene.

Danes v Klub Kamera ne moremo več na pijačo. Že pred letom 2020 se je moral umakniti gradbišču. Parcele ob gostinskem vrtu je namreč Mestna občina Ljubljana desetletje prej, ko se je soočala s posledicami krize 2008 in s proračunskimi primanjkljaji, odprodala. Zemljišče je nato še nekaj let samevalo. Po letu 2015 pa si je nepremičninski trg opomogel od krize in cene stanovanj so se ponovno začele vzpenjati, kar je spodbudilo investitorje, da so aktivirali zapuščene gradbene jame in prazna zemljišča.

Pod vodstvom podjetnega arhitekta oziroma enega prvih slovenskih razvojnikov (*developer*) in njegovega poslovnega partnerja se je za zemljišče med Kolodvorsko in Čufarjevo oblikoval nov koncept stavbe oziroma, kot so trdili, »nova ikona bivanja«, ki se zdaj predstavlja pod imenom *Neu Residences*. Projekt je bil zasnovan kot hibrid med večstanovanjsko stavbo in hotelom: lastnikom in gostom so na voljo bazen na strešni terasi, fitnes in 24-urna recepcija, katere primarna naloga pa je skrb za kratkoročno oddajo stanovanj turistom. Stanovanja so bila med prvimi, ki so bila že od samega začetka zamišljena in promovirana primarno kot donosna investicija – poleg srednjeročne rasti vrednosti te luksuzne nepremičnine na centralni lokaciji je investicija že predvidevala visoke donose iz naslova kratkoročne oddaje. Gre torej za stanovanja, ki pretežno služijo kot turistične zmogljivosti oziroma kot varne in donosne poslovne naložbe.

Zgraditvi luksuzne stavbe je sledila še prenova tega dela Čufarjeve ulice; območje je postalo bolj urejeno, cesta je dobila novo podobo, razširile so se cone za pešce. V pritličju nove stavbe se je odprl Neubar, nov »hibrid med barom in kavarno /.../ z odlično ponudbo specialty kav, craft koktejlom

in domačih ledenih čajev».¹ V okolici se je zamenjalo še nekaj gostinskih ponudnikov, ki imajo bolj specializirano, bolj zdravo, predvsem pa dražjo ponudbo in ki poganjajo pritožbe RTV-novinarjev, da so v zadnjih letih izgubili kar nekaj »svojih« prostorov. Na koncu pa so še lastniki Kluba Kamera po zgledu novih sosedov izkoristili priložnost in notranji del lokala spremenili v turistično namestitev.

Primer sprememb na Čufarjevi je le eden med mnogimi, ki razkrivajo, da oblikovanje nove stavbe ali prenova prostora v urbanem okolju nikoli nista samo vprašanje estetskosti in funkcionalnosti, kaj šele dobičkonosnosti rešitve. Henri Lefebvre je že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pokazal, da produkcija prostora venomer podpira aktualni produkcijski sistem in njegovo ideologijo. V kapitalizmu prostor »služi kot orodje za mišljenje in za delovanje, obenem pa kot produkcijsko sredstvo, sredstvo nadzora, dominacije in oblasti».² V neoliberalizmu je imperativ mesto kot gonilo rasti, ki je sposobno v vse bolj tekmovalnem okolju privabiti čim več naložb ne glede na to, ali so te trajnostne, ali se nanašajo na dejanske potrebe širše populacije ali ne. V projekt Neu Residences so vgrajeni vsi večji in najbolj tipični procesi neoliberalne produkcije prostora – od privatizacije nekoč javnega zemljišča do financiranja in komodifikacije, ki se kaže v prevladi razumevanja in uporabe stanovanj kot dobičkonosne investicije. S projektom in sledečo prenovo Čufarjeve ulice, ki viša tržne cene okoliških stanovanj in poslovnih prostorov, se je sprožil proces gentrifikacije, ki se na prvi pogled kaže že v sami menjavi gostinskih lokalov in njihovi bistveno dražji ponudbi, ki meri na premožnejše prebivalce in obiskovalce mesta.

Takšna produkcija prostora poganja preobrazbo skupnih lastninskih pravic v pravice in koristi privilegiranih posameznikov. Uči nas, da smo prebivalci mesta »stranke«, in od nas pričakuje, da se bomo na krčenje socialnih pravic in javnega prostora ter na nezmožnost dostopa do primerne stanovanja odzvali s podjetniškimi vzvodi in zadolževanjem. Vse, ki tega ne zmorejo, pa grobo zavrača in odriva na margino.

A čistega modela neoliberalnega mesta v praksi ni – uveljavljajo se le različne oblike neoliberalizacije mest, ki sledijo istim trendom, a so v praksi raznolike, odvisne od lokalnega konteksta in moči posameznih akterjev. To pomeni, da se neoliberalizaciji mesta – seveda z veliko truda – lahko upiramo. Tudi znotraj neoliberalizma lahko ustvarjamo drugačne prostore, za kar so ključni urbanisti, arhitekti, oblikovalci, ki so sposobni kritično reflektirati obstoječe prakse ter zastavljati projekte, ki gradijo na drugačnih vrednotah – takih, ki v ospredje ne postavljajo rasti tržne vrednosti prostora, temveč odpirajo prostor za vse in v njem spodbujajo razvoj novih, drugačnih praks. Včasih pa je najpomembnejše in tudi najbolj pogumno preprosto ne sodelovati, reči ne – posamično in kolektivno, v imenu stroke, v imenu skupnosti, v imenu okolja.

¹ Opis s spletne strani

<https://www.neu-residences.com/>.

² Henri Lefebvre, *Produkcija prostora*. Ljubljana: Studia

Humanitatis, 2013, 47.

ARHITEKTURA, DEBELI REPI IN DVIG MORSKE GLADINE: UTAPLJANJE V POVPREČJIH

Matjaž Ličer



Planetne koncentracije toplogrednih plinov se v zadnjih desetletjih spreminjajo na časovnih skalah, ki so ne le primerljive, temveč pogosto precej krajše od življenjske dobe arhitekturnih objektov. Te koncentracije prvič v zgodovini rastejo hitreje, kot odraščajo stavbe, ki so vanje potopljene. Od dneva, ko so prerezali rdeči trak pred Cankarjevim domom, se je koncentracija CO² dvignila za 30 odstotkov, od začetka delovanja Stare elektrarne pa za 50 odstotkov. Dejstvo, da je človeštvo sposobno vplivati na planetno klimo v časovnih enotah, primerljivih s tipično življenjsko dobo človeka, kaj šele stavbe, je brez precedensa. Podnebne spremembe močno večajo dimenzionalnost pojmovnega prostora, v katerem bo treba iskati arhitekturne rešitve. Že danes velja, pa ne le za arhitekturo, da so dobre rešitve tiste, ki odgovarjajo tudi na vprašanja, ki niso bila postavljena. Dobre arhitekturne rešitve bodo morale biti poleg vsega ostalega prvič v zgodovini panoge dovolj robustne za neznane okoljske razmere, ki jih danes še ni. Današnja arhitektura ne sme biti arhitektura današnjega, temveč arhitektura prihodnjega podnebja, ki ga ta hip nikakor ne vidimo s potrebno jasnostjo. Doslejšnje samoumevnosti, da bosta okolje in krajina prihodnosti enaka kot v preteklosti, je konec.

Prvič živimo v obdobju, ko se glede podnebja ne le ne moremo zanašati na izkušnje iz preteklosti, to je lahko celo povsem zavajajoče. Ocenjevanje prihodnjih podnebnih ekstremov je izjemno zahtevna naloga in tu je doslej spodletelo tako globalni znanstveni skupnosti kot politiki, kolateralna škoda pa je široka in sega, kot bom skušal ilustrirati, tudi neposredno v arhitekturo. V tem kontekstu bi rad spregovoril o nujnosti ozaveščenja t. i. debelih repov bodočega podnebja: gre za ekstremne dogodke, ki so vsaj načeloma redki in zelo malo verjetni (ali pa njihove verjetnosti sploh ne znamo oceniti), a če se vendarle zgodijo, povzročijo neizmerno škodo.

Dejstvo je, da so bila v tem smislu tudi številna poročila Medvladnega sveta za podnebne spremembe (IPCC) preveč konservativna in so preveč poudarjala najverjetnejše scenarije podnebnih projekcij, manj pa so se posvečala malo

verjetnim ekstremnim dogodkom, ki bi povzročili apokaliptične posledice. Do te slepote za ekstreme in do utapljanja v povprečnih scenarijih ni prišlo brez razloga: poročila IPCC so sprejeta na podlagi konsenza, tako znanstvenega kot političnega, in glede ekstremnih scenarijev je ta konsenz običajno nizek. Danes je ta problem reflektiran in stvari se vendarle spreminjajo: v zadnjih poročilih IPCC je zaznati opazen premik v smeri bolj eksplicitne obravnave manj verjetnih, a katastrofičnih scenarijev.

Konkreten primer tega, kako se tovrstna zadržanost do ekstremov preliva v polje arhitekture, je v septembru 2023 objavljeni arhitekturni natečaj za ureditev priobalnega pasu med Koprom in Izolo. Predmet omenjenega natečaja je bila izdelava projektne dokumentacije z vso pripadajočo zunanjo in komunalno ureditvijo priobalnega pasu med obema krajeva. Času primerno je med merili za ocenjevanje tudi merilo blaženja negativnih vplivov podnebnih sprememb, v natečajni nalogi pa je navedeno, naj bodo rešitve odporne proti »občasnemu poplavljanju tako slanih kot sladkih (meteornih) vod«. Iz tega napotka veje optimizem, ki verjetno ni brez povezave s preteklim komuniciranjem IPCC. Žal si po najnovejšem poročilu IPCC sam ne bi upal več trditi, da bo dvig gladine morja med Koprom in Izolo vodil do zgolj občasnega poplavljanja območja, ki je predmet tega natečaja. Nasprotno: zdi se, da nikakor ni izključen scenarij iz debelega repa, ki še v tem stoletju napoveduje dvig gladine za več kot dva metra in po katerem bo celotno področje preprosto pod vodo.

Skušal bom orisati, da je po eni strani razumljivo, da je tovrstna dikcija našla pot v natečajno dokumentacijo, po drugi strani pa ta situacija vodi k vprašanju, kako na povsem formalni ravni zagotoviti, da bodo v dobi hitrih sprememb podnebja natečajne dokumentacije relevantne za arhitekturno javnost ter da bo na natečajih mogoče sodelovati v okvirih, ki bodo oblikovani z upoštevanjem ekstremnih scenarijev razvoja planeta. Dvig gladine morja gotovo ni edini relevanten parameter, glede katerega bi bilo v arhitekturnih natečajih nujno treba razmišljati o ekstremnih, in ne le najverjetnejših

scenarijih. Zato je v veliki meri odprto tudi vprašanje, na kakšen način se mora spremeniti kategorialni aparat teorij in praks sodobne arhitekture, da bo ta odporna proti širokemu spektru podnebnih kontingenc jutrišnjega dne. To je vprašanje, s katerim se najslovitejša imena arhitekturne preteklosti niso ukvarjala – toda danes bi se, o tem sem prepričan.

VSE JE KAVAL

Manca G. Renko



Bil je eden prvih zares vročih (pred)poletnih dni in s kolegom Francescom, italijanskim zgodovinarjem, sva bila zmenjena, da se dobiva na aperitivu v Moderni galeriji. Ko sva prispela, so bile vse senčne mize zasedene, in nemočno sva se spogledala. Nato je veselo pokazal na bar čez cesto, ki se skriva v gosti senci dreves, ter olajšano rekel: *Pa pojdiva tja*. Še preden je dokončal stavek, sem ga z vso samoumevnostjo sveta prekinila: *Seveda ne tja*, ter v mislih začela prečesavati druge morebitne senčne terase, primerne za poznopopol-dansko osvežitev. *Zakaj pa ne tja?* je rekel z naivnostjo, ki jo premore le nekdo, ki ni odraščal z ljubljanskimi bari in ki ga ni zaznamovala naivna, a neizkorenljiva ideja o tem, da bari, v katere hodimo, odražajo, kdo smo, pa tudi oblikujejo našo predstavo o tem, v kakšnem mestu (in svetu) živimo. *Nihče ne hodi tja*, sem rekla Francescu, pri čemer nisem mislila *nihče v Ljubljani*, ampak le *nihče od nas*. Hotela sem že začeti govoriti o tem, kako so v Ljubljani včasih obstajali bari, danes pa imamo Kaval, želela sem mu nekaj povedati o mestu, v katero sem nekoč verjela, a bilo je prevroče za sentimentalnost in moralizem, zato sem ga le pogledala in rekla: *No, seveda, zakaj pa ne*, in prečkala sva cesto ter sedla v gosto senco vrta pred vilo Društva slovenskih pisateljev.

Kaval Group je največja ljubljanska gostinska veriga, ki pod svojim okriljem združuje bare, kavarne, restavracije in slaščičarne. Nemogoče se je sprehoditi skozi mesto, ne da bi obšli vsaj eno od Kavalovih izpostav. V tem smislu je, čeprav se zdi fenomen Kaval morda neprimerljiv z gradnjami stadionov, hotelov, nakupovalnih središč in elitnih sosesk, to eden ključnih prostorskih akterjev Ljubljane kot mesta. Jane Jacobs je imela bare za najpomembnejše institucije sosesk, saj ohranjajo značaj, družbeno vitalnost in varnost svojega okolja. V kolikšni meri kaj takšnega velja za bare Kavalove verige? Ali v lokalih te verige obstaja občutek skupnosti in pripadnosti, kar naj bi bili ključni značilnosti dobrega bara? Kaj ta največja gostinska veriga v mestu pove o mestu samem, ali lahko med načinom upravljanja mesta, urejanjem javnih površin in razvojem gostinske verige opazimo kakršnekoli vzporednice?

Urbana središča so pribežališče za ljudi brez korenin in tretji prostori, kot so bari, jim omogočajo, da najdejo občutek pripadnosti in skupnost. A koliko so bari v mestu, za katero se zdi, da čedalje bolj služi dobri uporabniški izkušnji turistk in turistov, ne pa grajenju skupnosti prebivalcev in prebivalk, sploh še integralni del njegovega bistva? Kar dela neko mesto urbano, je mešanica različnih ljudi, ki se znajdejo na istem kraju ne glede na razredno, družbeno ali kulturno poreklo. Ali to velja tudi za lokale največje gostinske verige – ali za kate-rekoli druge bare v Ljubljani? Ali izpostave verige Kaval Group predstavljajo tip ljubljanske urbanosti, in če ja, kakšna je?

Včasih nam o našem mestu največ povedo meje, ki jih nikoli ne prestopimo. Izhodiščno vprašanje, *zakaj ne tja*, terja odgovor, ki pa ga je mogoče podati le v kombinaciji opazovanja z udeležbo in teoretskega branja prostora. V namene te raziskave sem opustila predsodke, prestopila pragove, zbrala vtise in analizirala, kaj nam imajo bari verige Kaval Group povedati o mestu in o času, v katerih živimo.

* Vse je Kaval je citat iz pesmi
Katatonija ljubljanskega banda SBO.



Priznanja ZAPS 2024

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) vsako leto organizira pregledno razstavo in podeli strokovna priznanja za največje dosežke svojih članov na področju arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja. Namen priznanj je spodbujati ustvarjalno delo, usmerjati pozornost širše javnosti na kakovostno arhitekturo, ureditve odprtega prostora in prostorsko načrtovanje ter dvigati zavest o kulturni in ustvarjalni razsežnosti projektiranja in prostorskega načrtovanja. ZAPS podeli tudi priznanja za posebne organizacijske in širše strokovne prispevke k razvoju in uveljavljanju institucije in stroke. Priznanje dobi član ZAPS oz. podjetje ali avtorska skupina, v kateri član deluje.

Priznanja prejmejo projekti, ki pomembno prispevajo h grajenju kakovostnega lokalnega okolja. Priznanja se podeljujejo v skladu s splošnim aktom o podeljevanju nagrad ZAPS. Zbornica priznanja podeljuje nepretrgano vsako leto že od leta 2005.



ČASTNI ČLAN ZAPS MATEVŽ ČELIK VIDMAR, UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

*Priznanje častni član podeli upravni odbor ZAPS
za največje oz. obširnejše organizacijske in strokovne
prispevke razvoju in uveljavljanju ZAPS in stroke.*

Matevž Čelik Vidmar, arhitekt, arhitekturni kritik, raziskovalec, urednik ter kulturni producent na področju arhitekture, kulture urejanja prostora in oblikovanja, se že ves čas svojega strokovnega delovanja zavzeto, odgovorno in vizionarsko premika med področji arhitekturnega načrtovanja, kritike, teorije in varstva arhitekturne dediščine ter udobje znanega zamenjuje za nove izzive in delovna področja, vse to z iskrenim zanimanjem in veliko mero spoštovanja do dela in tudi do mnenja drugih. Njegova sposobnost in posebnost je kultura dialoga, sodelovanja in povezovanja znanja, akterjev in institucij, s čimer vztrajno in prepoznavno, ambiciozno in hkrati zadržano razlaga in soustvarja strokovno realnost in miselnost na področju arhitekture in urejanja prostora – tako doma, v Sloveniji, kot v širšem mednarodnem okolju. Njegov prispevek k položaju in razumevanju sodobne arhitekture in urejanja prostora presega običajno in znano – gre za specifičen, mednarodno prepoznaven in pomemben prispevek k razvoju stroke, zaradi česar Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije Matevža Čelika Vidmarja prepoznava kot pomemben člen strokovne skupnosti in ga nagraduje s priznanjem oz. nazivom častnega člana; s tem sporoča, da se strokovna odličnost in razvoj stroke porajata v širokem polju arhitekturne, krajinskoarhitekturne in prostorskoarhitekturne dejavnosti.

Matevž, rojen na Bledu, je po diplomu na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani leta 1998 začel svojo kariero kot samozaposleni arhitekt. Sodeloval je z arhitekturnim birojem Vojteha Ravnikarja in z različnimi drugimi arhitekturnimi biroji v Ljubljani ter si tako pridobil dragocene praktične izkušnje, z vodenjem zahtevnih projektov pa je razvijal tudi svoje teoretsko znanje in organizacijsko-vodstvene veščine. Kasneje je ustanovil lastno, z leti večkrat nagrajeno arhitekturno pisarno, v kateri se je osredotočil na projekte s področja javnega prostora, urbane preнове in strateškega prostorskega načrtovanja – teme, ki so postale stalnica njegovega zanimanja in delovanja. Leta 2004 je za svoje prvo samostojno izvedeno delo, stanovanjski blok v Lescah,

v Neaplju prejel evropsko nagrado za mlade arhitekte. Ob tem se je s pisanjem za Sobotno prilogo *Dela* in kasneje še za več drugih domačih in tujih medijev uril tudi kot kritični opazovalec razvoja v prostoru. Kot pobudnik novih kulturnih modelov na področju arhitekture in oblikovanja je skupaj s kolegi leta 2002 soustanovil Trajekt, zavod za prostorsko kulturo, kjer je do leta 2010 deloval kot urednik spletnega portala, strokovnjak za različna področja kulture urejanja prostora in idejni vodja različnih projektov. Spletni portal Trajekt je pod njegovim vodstvom postal najpomembnejše informacijsko stičišče in okvir za širjenje in demokratizacijo razprave o arhitekturi, urbanem razvoju in urejanju prostora v Sloveniji, zaradi česar je zavod leta 2004 prejel Plečnikovo medaljo. Poleg tega je Matevž napisal monografijo *Nova arhitektura v Sloveniji*, ki jo je leta 2007 izdala založba Springer Wien New York in ki je še vedno zadnja celovita predstavitev sodobne slovenske arhitekture.

Leta 2010 je Matevž na pobudo ustanovitelja postal direktor Muzeja za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani, ki ga je nato v desetih letih svojega mandata skupaj s sodelavci, svetovalci in z ambicioznim mednarodnim povezovanjem razvil v sodobno javno muzejsko ustanovo mednarodnega pomena. Z vizijo in inovativnim pristopom mu je v sorazmerno kratkem času uspelo odpreti in preoblikovati muzej in njegovo dejavnost, vključno z Bienalom industrijskega oblikovanja – BIO, v novo, hibridno javno kulturno ustanovo, ki ima pomembno vlogo v razvoju slovenske arhitekture in oblikovanja ter pogleda slovenske družbe na arhitekturno in oblikovalsko stroko. MAO je pod Matevževim vodstvom postal ena najprepoznavnejših in mednarodno najbolj vplivnih slovenskih kulturnih institucij, v desetih letih je prejel več kot petnajst strokovnih nagrad. S spodbujanjem raziskovanja najpomembnejše nacionalne dediščine na področju arhitekture in oblikovanja prek hibridnega pristopa, z razstavami, publikacijami in dogodki, je Matevž Čelik Vidmar muzeju in področju arhitekturne dediščine zagotovil svežo podstat in

dobre pogoje za ohranjanje in razvoj dejavnosti v prihodnosti. Predvsem pa je s programom, ki ga je snoval s pretanjenim poslušom za trende in okolje, na široko sprejemljiv način občutno povečal dostopnost gradiva za obiskovalce, raziskovalce in strokovnjake ter ustanovo s številnimi dogodki odprl strokovni, lokalni in širši zainteresirani javnosti.

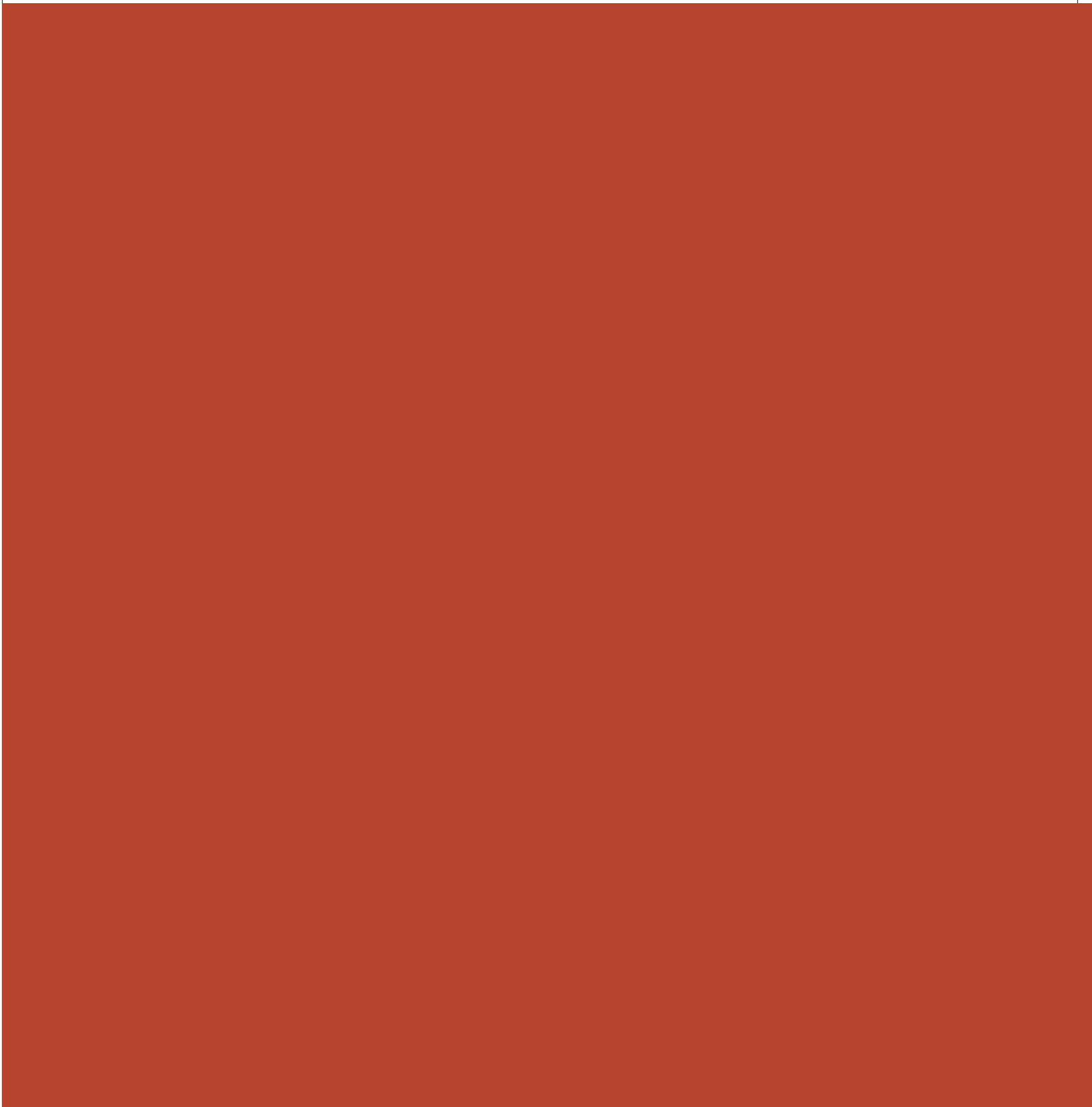
Kot direktor muzeja je prenovil tudi BIO Ljubljana, najstarejši oblikovalski bienale v Evropi: iz tradicionalne razstave ga je preoblikoval v dinamičen eksperiment, ki raziskuje potencialne oblikovanja za spodbujanje pozitivnih družbenih sprememb. Zasnoval je projekt Center za kreativnost, ki je med letoma 2017 in 2022 MAO obogatil tudi z vlogo podpiranja slovenskega ustvarjalnega sektorja. V Čelikovem vodenju muzeja je zavezanost temeljnemu poslanstvu muzeja in visoke strokovne standarde prepoznala tudi strokovna muzejska skupnost, in to se je odražalo v bogatem mednarodnem življenju ustanove, v gostovanjih in različnih medinstitucionalnih sodelovanjih.

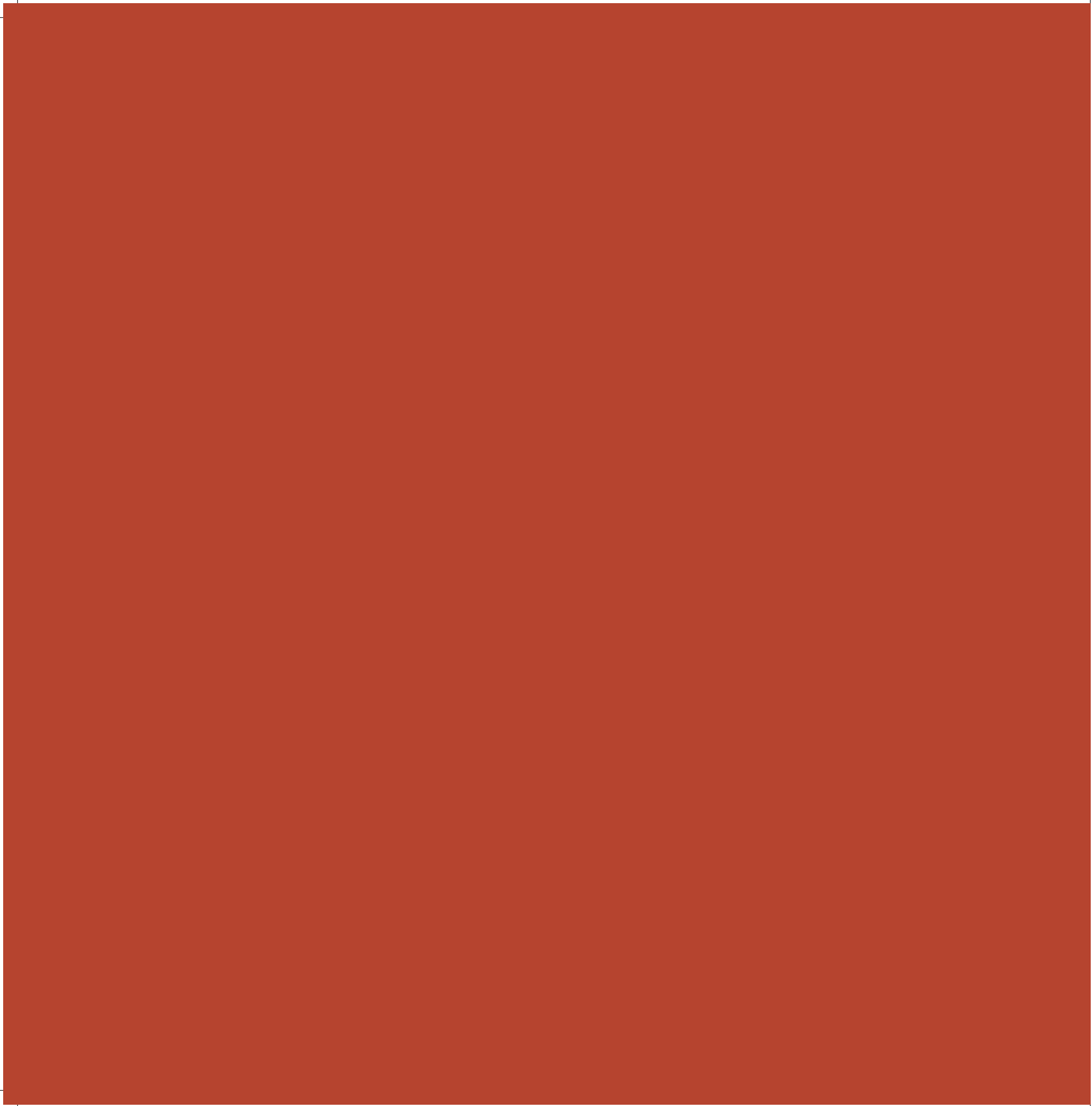
Leta 2015 je Matevž Čelik Vidmar v okviru MAO zasnoval vseevropsko arhitekturno platformo *Future Architecture*, namenjeno izmenjavi in mreženju med arhitekturnimi ustanovami in mladimi talenti. V štirih letih je platforma povezala 26 uglednih evropskih arhitekturnih ustanov in podprla 400 mladih strokovnjakov s promocijo njihovih idej in projektov. Danes Matevž vodi podobno platformo pod okriljem Fakultete za arhitekturo: evropska platforma LINA je mreža, ki povezuje ustrezne institucije z novimi praktiki in misleci, ki delujejo na presečišču arhitekture in drugih področij, povezanih s prostorsko kulturo: njen cilj je spodbujati vzhajajoče talente. Cilj platforme LINA je usmerjati postopke načrtovanja in gradnje k regenerativnim praksam in načelom odrasti (*degrowth*) v skladu z vrednotami evropskega zelenega dogovora.

Poleg doslej naštetega je Matevž Čelik Vidmar deloval še v številnih drugih vlogah: bil je komisar slovenskega paviljona na mednarodni razstavi arhitekture *La Biennale di Venezia*, gostujoči kritik in predavatelj na Fakulteti za arhitekturo

Univerze v Ljubljani, na beneškem IUAV, na Inštitutu za arhitekturo v Dessau in v Muzeju za arhitekturo A. Šuseva v Moskvi; med letoma 2014 in 2018 je bil član regionalnega svetovalnega odbora za projekt *Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948-1980* pri Muzeju moderne umetnosti (MoMA) v New Yorku. Deluje v svetovalnem odboru arhitekturnega festivala *Archipelago* v Ženevi, bil je član kuratorske skupine projekta *EPK Temišvar 2023* ter član številnih natečajnih in nagradnih žirij, vključno s Plečnikovo nagrado, nagrado European Urban Public Space Prize (Barcelona) in svetovalnim odborom nagrade Evropske unije za sodobno arhitekturo – nagrade Miesa van der Roheja. Leta 2020 je za vodenje in uveljavitev MAO v mednarodni skupnosti prejel Plečnikovo medaljo, pri BIG SEE pa so ga razglasili za vizionarja jugovzhodne Evrope. Trenutno je državni sekretar na Ministrstvu za kulturo, odgovoren je za razvoj in izvajanje politik in strategij za ohranjanje in krepitev državne kulturne dediščine, od muzejev, knjižnic in arhivov do spomenikov, krajev in pokrajin. Delo vključuje nadzor nad naložbami in upravljanjem kulturnih objektov in infrastrukture ter zagotavljanje dostopnosti in trajnosti.

Arhitekta Matevža Čelika Vidmarja Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije za njegov prispevek k razvoju arhitekturne stroke, vizionarstvo, ohranjanje in razvijanje arhitekturne dediščine ter inovativne pristope k razmišljanju o strategijah prostorskega razvoja razglaša za svojega častnega člana.





PLATINASTI SVINČNIK

Platinasti svinčnik podeli platinasta komisija članu ZAPS za obsežen opus in vrhunske dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja.

Za leto 2024 je komisija na predlog članov žirije podelila dva platinasta svinčnika. Priznanji sta prejela: izr. prof. dr. Metka Sitar, univ. dipl. inž. arh., in Nikolaj Andrej Stare, univ. dipl. ing. agr..



PLATINASTI
SVINČNIK
ZAPS
2024



PLATINASTI SVINČNIK

IZR. PROF. DR. METKA SITAR,

UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

za življenjski opus na področju arhitekture

Poklicna pot arhitekta dr. Metke Sitar je začela pridobivati svoj družbeni pomen, potem ko je kot odlična študentka leta 1976 diplomirala pod mentorstvom prof. Edvarda Ravnikarja z nalogo *Stanje in težnje v osrednjem prostoru Slovenskih goric*. Že v času študija je delovala v Studiu MSSV, kjer je sodelovala z grafičnim oblikovalcem Matjažem Vipotnikom. Po diplomi se je najprej zaposlila v Sektorju za prostorsko planiranje Zavoda RS za družbeno planiranje, leto pozneje se je kot odgovorna projektantka pridružila razvojnemu oddelku podjetja Marles hiše in kasneje delovala v biroju Projekt MR inženiring. Tako je načrtovanje v njenem kariernem delovanju dobilo osrednje mesto. Leta 1977 se je odločila svojo arhitekturno pot obogatiti s podiplomskim študijem na Kraljevi danski akademiji likovnih umetnosti; zaključila ga je z nalogo *Nizka zgoščena stanovanjska zazidava*. Leta 1989 se je odzvala vabilu avstrijskih kolegov in se kot vodja projekta pridružila graškemu biroju Gruppe 3 ter zatem biroju Nussmüller Architekten.

Po končanem doktorskem študiju na Tehnični univerzi v Gradcu (disertacija *Možnosti in omejitve usmerjanja procesov razpršene gradnje*, 1998) je dobila vabilo za vrnitev v Slovenijo: postala je vodja sektorja in kasneje svetovalka vlade za državno prostorsko planiranje na istoimenskem uradu ministrstva za okolje in prostor. V tej vlogi je med drugim vodila pripravo prvega prostorskega plana samostojne Slovenije.

Leta 2000 je bila povabljen na Fakulteto za gradbeništvo (FG) Univerze v Mariboru za vodjo priprave univerzitetnega programa študija arhitekture. Kot docentka je najprej prevzela novoustanovljeno katedro za predmete s področij arhitekture in urbanističnega načrtovanja, po uspešni pripravi in akreditaciji bolonjskega univerzitetnega študijskega programa Arhitektura pa je leta 2007 postala njegova vodja ter prva predstojnica Katedre za arhitekturo in prostor. V tej vlogi je med drugim uspešno vodila postopek notifikacije univerzitetnega in magistrskega študijskega programa v skladu z EU-direktivo,

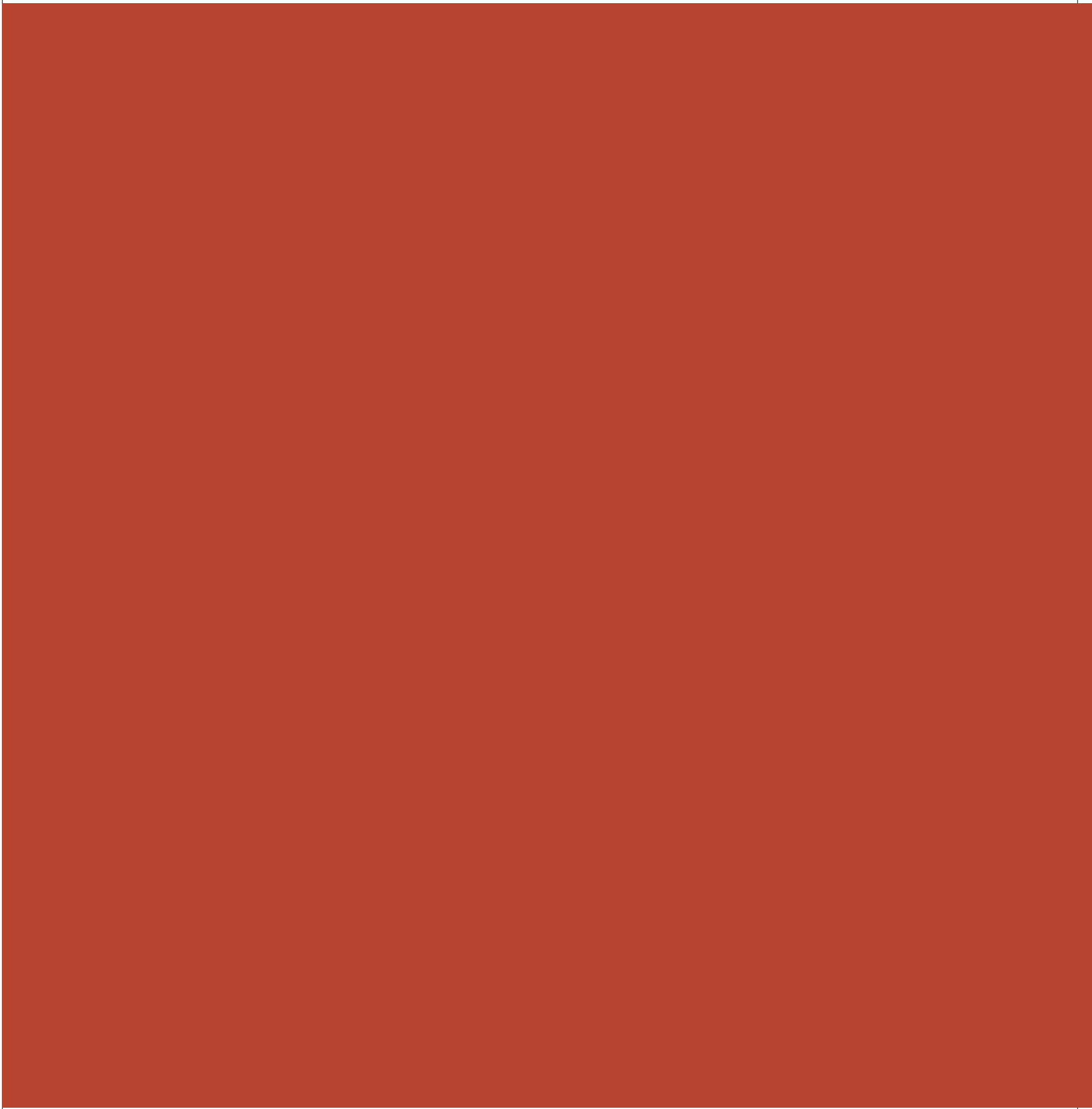
ki danes diplomantom zagotavlja priznanje izobrazbe za poklicno kvalifikacijo v tujini.

Dr. Metka Sitar je sodelovala v številnih strokovnih komisijah, odborih, mrežah in projektih na nacionalni in EU-ravni. Tako je med drugim kot delegatka Slovenije v tehničnem odboru evropske raziskovalne mreže na področju znanosti in tehnologije (COST TUD) ocenjevala prijave razvojno-raziskovalnih projektov za financiranje v okviru pobude Obzorje 2020. Kot arhitekturna strokovnjakinja Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) je soodgovorna za akreditacijske in evalvacijske postopke zagotavljanja visoke kakovosti študijskih programov. Ne nazadnje je svoje izkušnje in znanja kot (so)avtorica in urednica povzela v vrsti strokovnih člankov in publikacij, objavljenih v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku. Za svoje zasluge in vsestransko delovanje je prejela posebno priznanje – srebrni znak Univerze v Mariboru.

Njena izjemna poklicna pot kaže na pomembnost izobraževanja, trdega dela in vztrajnosti pri doseganju ciljev. Že kot študentka je pokazala predanost in talent za arhitekturo, kar ji je omogočilo, da si je pridobila dragocene izkušnje v znanih birojih ter nato svoje znanje in spretnosti razširila še s podiplomskim študijem in kasneje doktoratom v tujini. Njeno delo v vlogi svetovalke vlade kaže na njeno sposobnost vplivanja na družbo in novonastalo državo prek arhitekture. S svojim znanjem in strokovnostjo je prispevala k oblikovanju politik, strategij in projektov na področju prostorskega načrtovanja, trajnostne gradnje in oblikovanja mestnega okolja, kar je imelo pozitiven vpliv na kakovost življenja prebivalcev. Ustanovitev novega programa za študij arhitekture ter prevzem vloge predstojnice in izredne profesorice kaže na njeno zavezanost krepitvi arhitekturne stroke in izobraževanju prihodnjih generacij arhitektov. S svojo strokovnostjo je na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru oblikovala in vodila izvajanje študijskega programa ter prispevala k razvoju arhitekturne miselnosti, inovacij in kreativnosti.

Dr. Metka Sitar je arhitektka, ki je delala na različnih področjih arhitekturne stroke ter je svoje dragocene izkušnje iz prakse prenesla v akademsko okolje. S svojimi izkušnjami in dodatnim izobraževanjem v tujini je lahko študentom podajala vpogled v dejansko delo arhitekta, kompleksnost projektov in praktične veščine, potrebne za delo v arhitekturni praksi. Njeno uspešno pedagoško delo na Univerzi Maribor je bilo plod njenih vodstvenih sposobnosti in akademskega raziskovanja. S svojim delom je spodbujala sodelovanje in izmenjavo znanja ter ustvarjala mostove med različnimi sektorji arhitekturne stroke, s tem pa prispevala k danes številčno močnim generacijam študentov arhitekture ter k pomenu Maribora kot univerzitetnega mesta in zaposlitvenega središča vzhodne Slovenije.

Na kratko lahko rečemo, da je družbeni pomen poti arhitektke dr. Metke Sitar izjemno velik, saj kaže na moč izobraževanja, strokovnosti, vodstva in predanosti stroki ter na vpliv arhitekture na družbo, kulturo in izobraževanje. Takšen zgled je lahko navdih in spodbuda za druge strokovnjake ter prispeva k razvoju arhitekturne stroke in naše družbe kot celote.





PLATINASTI
SVINČNIK
ZAPS
2024



PLATINASTI SVINČNIK

MAG. SC. KRAJINSKE

ARHITEKTURE NIKOLAJ ANDREJ

STARE, UNIV. DIPL. ING. AGR.

**za opus na področju prostorskega
načrtovanja in krajinske arhitekture**

Mag. Niko Stare je ob koncu sedemdesetih in v osemdesetih letih v severovzhodni Sloveniji oral ledino z vključevanjem metod krajinskega planiranja v prostorske in urbanistične akte, zlasti v sklopu urbanističnega programa Maribora in krajinskih zasnov za Slovenske gorice, Dravsko polje ter Mariborsko in Ribniško Pohorje. V okviru projekta Maribor – jug je zasnoval sistem mestnega zelenja, velik del svoje strokovne pozornosti pa je namenil tudi detajlnim ureditvam zelenih, odprtih oz. parkovnih površin v Mariboru. Zato je bil za obdobje 1996–2000 imenovan za krajinskega arhitekta Maribora.

Naravi in odprtemu prostoru se je zapisal že z izbiro študijske usmeritve: leta 1962 se je vpisal na agronomski oddelek Biotehniške fakultete v Ljubljani. Študij na sadjarsko-vrtnarski smeri je zaključil leta 1967 s pridobitvijo strokovnega naziva diplomirani kmetijski inženir. Nato je nekaj časa poučeval na Srednji kmetijski šoli v Mariboru, leta 1976 pa se je kot prostorski načrtovalec zaposlil na takratnem Zavodu za urbanizem Maribor, kar je dokončno opredelilo njegovo strokovno usmeritev in specializacijo. V interdisciplinarno delovno skupino se je vključil kot enakovreden sodelavec, zadolžen za tedaj novo področje – krajinsko načrtovanje.

Kot eden prvih v Sloveniji se je vpisal na podiplomski študij urejanja krajine, in sicer na fakulteti, na kateri je pred tem že diplomiral. Z uspešnim zagovorom magistrskega dela *Prispevek odprtega prostora k oblikovanju mirnih con*, pripravljenega v letu 1985 pri prof. Dušanu Ogrinu, si je pridobil strokovni naziv magister krajinske arhitekture.

Strokovni opus mag. Nika Stareta je obsežen in zelo pester. Za urbanistični program Maribora je pripravil modele za ugotavljanje privlačnosti in ustreznosti prostora – kar je bilo v tedanjem načrtovalskem procesu novost – v katerih so bili z metodo prekrivanja soočeni varovalni interesi in interesi razvoja.

V izdelavo prostorskih aktov občin sredi osemdesetih let se je vključil z delom pri krajinskih zasnovah za Slovenske gorice, Dravsko polje ter Mariborsko in Ribniško Pohorje.

Sodeloval je v ureditvah obcestnega prostora hitre ceste skozi Maribor, kar je bilo v tistem času na področju cestnega načrtovanja novo. Kasneje – v devetdesetih letih in v začetku tega stoletja – se je s krajinskimi ureditvami obcestnega prostora in z zasaditvenimi načrti aktivno vključil v pripravo prostorske in projektne dokumentacije za posamezne avtocestne odseke okoli Maribora ter v smeri proti Ljubljani, Lendavi in Šentilju, za vpadnice v Maribor in za nekatere državne ceste na Štajerskem, pa tudi v prenovo obcestnega prostora mariborskih mestnih ulic (skupaj več kot 50 izvedenih projektov).

Krajinske ureditve je predlagal tudi v kmetijskem prostoru, in sicer v povezavi z melioracijami v dolinskem delu Slovenskih goric, v Prekmurju in v Vipavski dolini, na skupno prek 5.000 ha. Projektanti osnovne in detajlne obvodne ureditve pa so predloge novih vzorcev v krajini težko sprejeli oz. zanje ni bilo razumevanja. V praksi, še zlasti v Vipavski dolini, jih niso izvedli, namesto tega so z uničenjem značilne parcelacije in krajinskih vzorcev, ki jih tvori vegetacija, ustvarili kulturno stepo, v kateri kraljuje neprijeten veter, ki povzroča še eolsko erozijo.

Mag. Stare je bil vključen v vse velike urbanistične projekte, ki so bili v zadnjih štirih desetletjih pripravljeni v Mariboru in na tamkajšnjem zavodu za urbanizem. V okviru projekta Maribor – jug je zasnoval sistem mestnega zelenja, zaupana mu je bila tudi ureditev novega pokopališča Dobrava. Projekt je zasnoval na dejstvu, da je enakost po smrti najvišja demokratska možnost, saj v človeškem življenju ta enakost ne bo nikoli dosežena.

Nasploh se je mag. Niko Stare z ureditvami pokopališč na svoji strokovni poti veliko ukvarjal. Na številnih potovanjih je nabral neprecenljivo zbirko fotografij in prikazov zasnov pokopališč z vsega sveta. Je tudi avtor novega pokopališča v Vuzenici. Osnovna oblikovalska značilnost tega pokopališča je tratna površina v kontrastnem odnosu do višinsko omejenih nagrobnikov. Čeprav gre v bistvu za vaško pokopališče, je bil odziv na ureditev zelo pozitiven. Pokopališče je kot primer dobre prakse objavljeno v učbeniku *Urbanistično planiranje*

dr. Andreja Pogačnika in v knjigi *The New European Landscape* avtorja Michaela Lancastra, izdani v Angliji leta 1994.

S fazo ureditve okolja, zelenih in odprtih površin je mag. Stare sodeloval v več kot 150 različnih prostorskih izvedbenih aktih po vsej državi, pri pripravi izvedbene dokumentacije za pomembne drevorede, trge, mestne parke, stanovanjske soseske, centralne objekte, šole, cerkve in postavitve kulturnih spomenikov; preverjal je možnosti in predlagal lociranje reklamnih tabel, kioskov in zimskih vrtov, večinoma po mestu Maribor.

S tem pa seznam njegovega raznovrstnega udejstvovanja še ni izčrpan. Kot vodja projektov in motor delovne skupine, tako v vsebinskem kot v idejnem smislu, je poskrbel za številne ustrezne ureditve večjih območij (v naseljih in v odprtem prostoru), namenjenih predvsem športu, rekreaciji in oddihu (ureditveni načrti za športno-rekreacijski center ob Pekrskem potoku v Mariboru, za Stražunski gozd, območje Ljudski vrt - Branik, športno-rekreacijski center pod Pekrsko gorco in rekreacijske površine na Pohorju, ureditev gramoznice v Dupleku, baročnega kompleksa Dornava, prostora ob Dravi od Ruš do Spodnjega Dupleka, vinske ceste v Mariboru ter rekreacijskih con v Radljah ob Dravi, Lenartu in ob vznožju Pohorja v Mariboru).

Kot nosilec splošnega pooblastila se je preizkusil tudi v pripravi poročil o vplivih na okolje (med drugim za možne lokacije odlagališč odpadkov v občinah Maribor, Lenart, Ptuj, Ormož, Slovenska Bistrica in Radovljica, za centralno čistilno napravo v Mariboru, za avtocesto Arja vas-Vransko, za zahodno obvoznico Maribora, za škofjeloško obvoznico idr.).

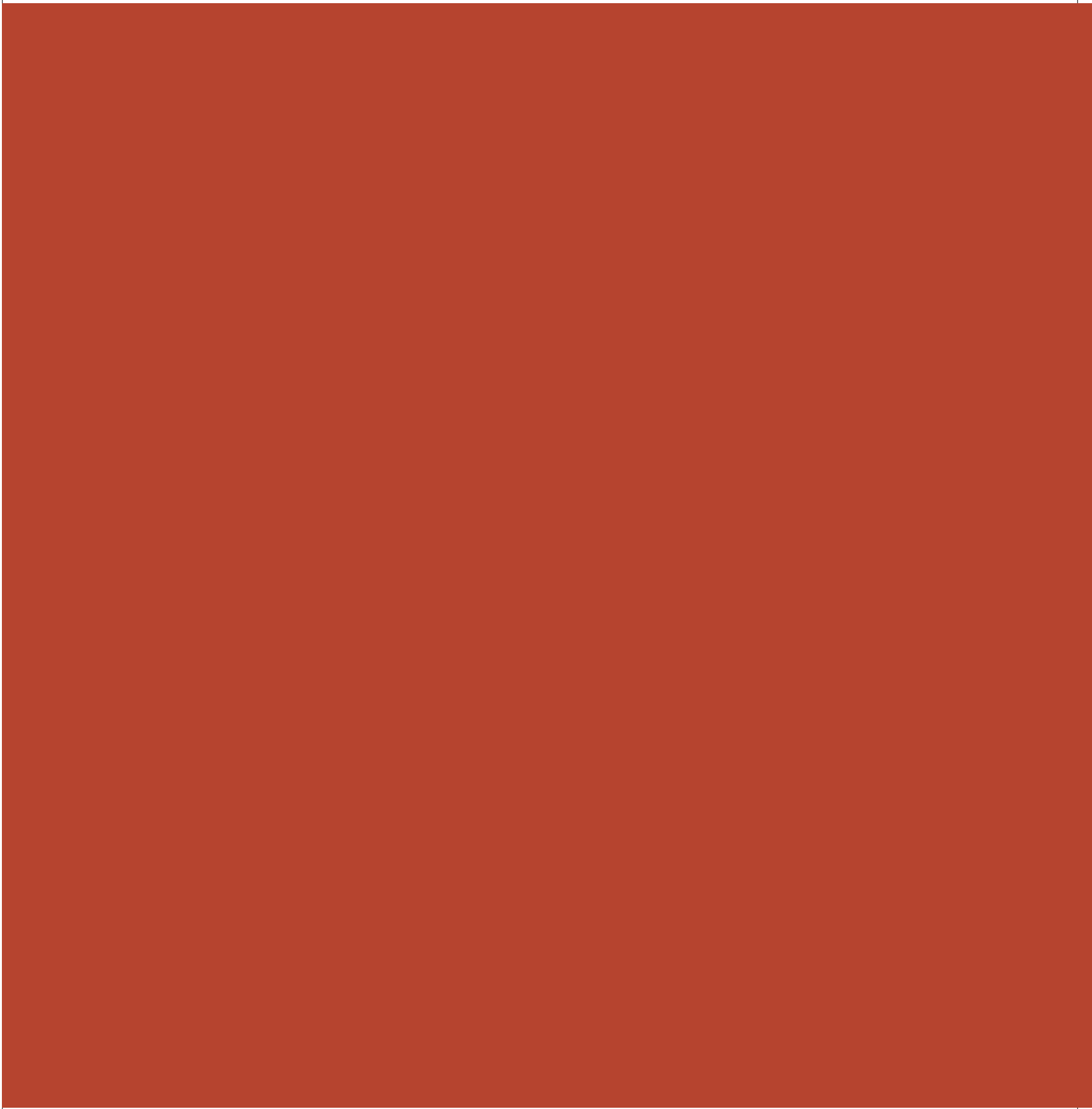
V času svojega službovanja na Zavodu za urbanizem Maribor ga je pot zanesla tudi na strokovni parket zunaj Slovenije. Za prostorski plan področja Platak nad Reko je pripravil presojo vplivov na okolje za športno-rekreacijski center ter sodeloval pri izdelavi generalnega urbanističnega plana za dve veliki območji v takratnem Titogradu v Črni gori. S predstavitvijo svojih del je prispeval k različnim strokovnim posvetom v Sloveniji, Hrvaški in Srbiji.

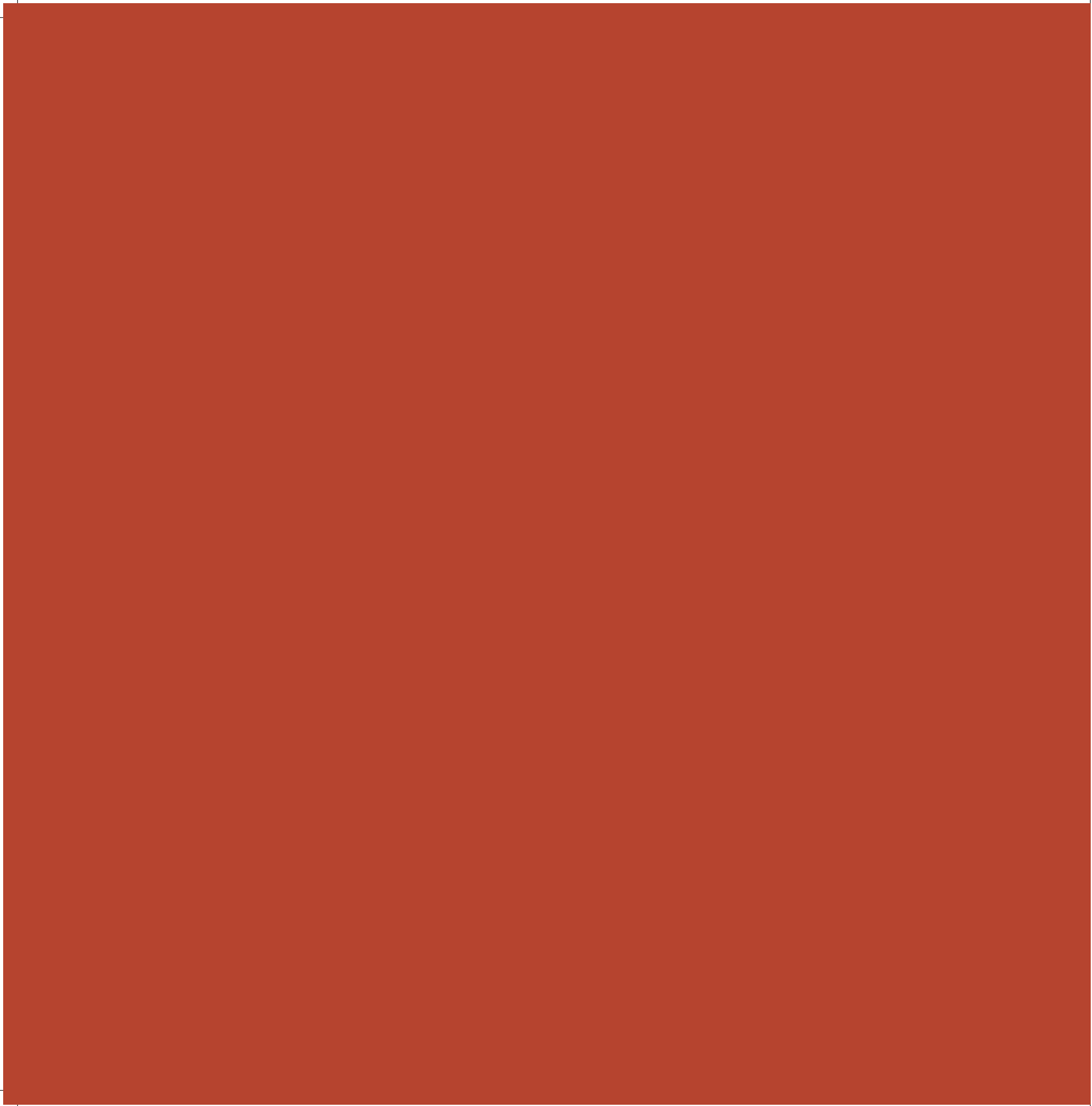
Za svoje delo je dobil številna priznanja in nagrade. Za projekt ureditve Treh ribnikov, ki odraža uglaseno interdisciplinarno delo, je s soavtorji prejel Plečnikovo nagrado. V obrazložitvi je bilo posebej poudarjeno, da je ureditev primerljiva z drugimi tovrstnimi stvaritvami na svetovni ravni. Za krajinsko ureditev obvoznice Prešernove ceste v Ljubljani je s soavtorji prejel prvo nagrado na anonimnem javnem republiškem natečaju, za sosesko Betnava v Mariboru pa drugo nagrado na vabljenem natečaju.

Bil je član žirij na številnih republiških natečajih, opravil je več raznovrstnih recenzij in revizij. V obdobju 1990–2002 je bil član mariborske urbanistične komisije, leta 1996 pa je bil imenovan za krajinskega arhitekta Maribora (do l. 2000). Bil je aktivni član Inženirske zbornice Slovenije, Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije ter komisije za strokovne izpite krajinskih arhitektov.

Čeprav je od konca leta 2005 upokojen, ga njegovo ostro strokovno oko in aktivni odnos do mesta, v katerem je pred mnogimi leti našel svoj dom, ohranjata med prepoznavnimi mariborskimi obrazy. Je član sedanje mestne urbanistične komisije, s svojimi kritičnimi prispevki, katerih namen je izobraževati, spodbuditi razmišljanje in izboljšati stanje javnih (zelenih) površin v mestu Maribor, pa se pogosto pojavlja v lokalnem časopisju.

Ob koncu sedemdesetih in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je v severovzhodni Sloveniji oral ledino z vključevanjem metod krajinskega planiranja v prostorske in urbanistične akte, zlasti v sklopu urbanističnega programa Maribora in krajinskih zasnov za Slovenske gorice, Dravsko polje ter Mariborsko in Ribniško Pohorje. Strokovni opus mag. Nika Stareta je obsežen in zelo pester. Za dolgoletno delo na področju krajinske arhitekture in urbanističnega načrtovanja, mu je zato komisija podelila platinasti svinčnik.





PATINASTI SVINČNIK

Patinasti svinčnik je priznanje za odlično realizacijo starejšega datuma, katere kakovostno načrtovanje in izvedba sta se potrdila z leti obstoja in uporabe. Za priznanje lahko praviloma kandidirajo realizacije, starejše od deset in hkrati mlajše od trideset let. O priznanju patinasti svinčnik odloča zlata komisija za odlično realizacijo, in sicer na predlog samih članov komisije, matičnih sekcij in drugih organov ZAPS, članov ZAPS ali drugih pripadnikov zainteresirane (strokovne) javnosti.

Za priznanje patinasti svinčnik s strani članov zbornice ni bilo nominacij. Na predlog članov komisije je bil podeljen en patinasti svinčnik za realizacijo starejšega datuma.



PATINASTI
SVINČNIK
ZAPS
2024



PATINASTI SVINČNIK VZPENJAČA NA LJUBLJANKI GRAD

**Miha Kerin, u.d.i.a., Majda Kregar, u.d.i.a.,
Edo Ravnikar ml. u.d.i.a.**

Naročnik

Mestna občina Ljubljana

Avtorji

Miha Kerin, u.d.i.a., Majda Kregar,
u.d.i.a., Edo Ravnikar ml. u.d.i.a.

Sodelavci

Smiljan Buzeti, Brane Kregar,
Irena Predalič, Martin Ravnikar

Statika Edvard Štok

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2006

V procesu odločanja glede podelitve letošnjega priznanja patinasti svinčnik je bilo temeljno vodilo argumentacije povezano s prepričanjem, da se kakovostna arhitektura v času vse bolj spaja s prostorom in postaja del večje celote – tako kot se ljubljanska tirna vzpenjača navezuje na širši organizem mestnega jedra. Vzpenjača na ljubljanski grad je funkcionalno, pomensko, fizično in oblikovno vraščena v grad, njegovo uporabo in identiteto. Odlike umeščenosti in oblikovanja tega infrastrukturnega objekta ter njegove sodobne in nevsiljive zasnove postajajo s časom vse bolj očitne, njegova aktualnost pa prihaja še bolj do veljave zaradi okoljskih izzivov in naraščajočega turističnega pritiska na mesto.

Presežek v oblikovanju tega tehničnega objekta je bil spoznan že ob njegovi zgraditvi. Leta 2007 je projekt prejel Plečnikovo medaljo za uspešno zasnovo in realizacijo, na 21. bienalu industrijskega oblikovanja v letu 2008 pa še zlato medaljo za najboljši dosežek industrijskega oblikovanja.

Vzpenjača poleg osnovne funkcije, zagotavljanja hitre in udobne ter trajnostne povezave med starim mestnim jedrom in gradom, omogoča tudi posebno doživetje glavnega mesta. Celoten poseg je bil zasnovan v skladu z zahtevami varovanja narave in kulturne dediščine ter z mislijo na zagotovitev panoramskega doživetja vzpona na grad, kar na svojstven način prispeva k razkrivanju zgodbe mesta. Ker je trasa umeščena

Komisija za patinasti svičnik:

Vojko Pavčič, univ.dipl.inž.arh.

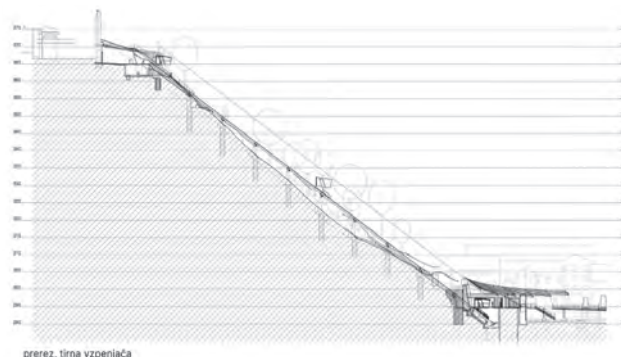
Bart Lootsma, arhitekt, mednarodno

uveljavljen arhitekturni kritik

Marko Lavrenčič, univ.dipl.inž.arh.

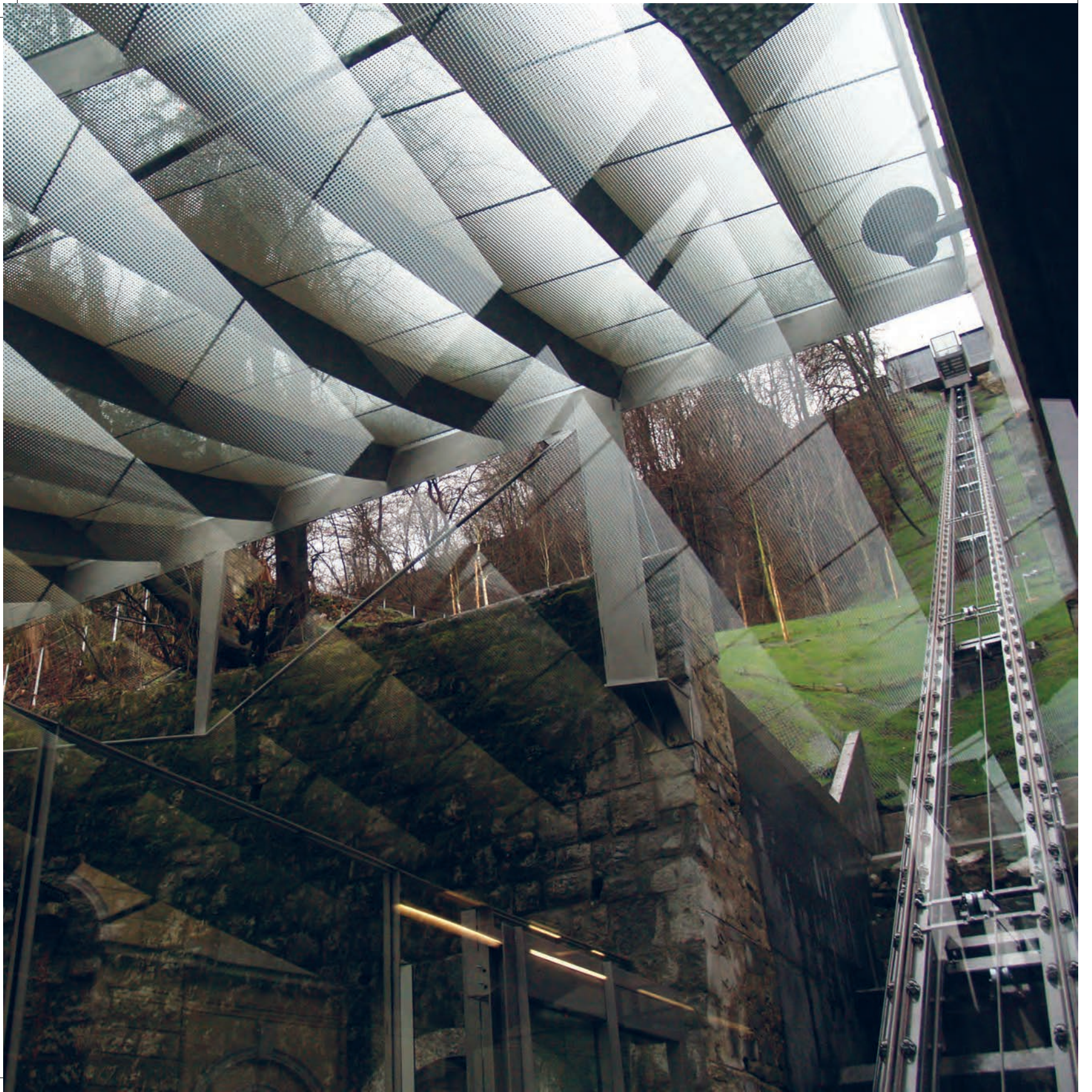
Jana Kozamernik, univ.dipl.inž.kraj.arh.

prof. dr. Aleš Vodopivec, univ. dipl. inž. arh.



ob nekdanje srednjeveško obrambno obzidje in je tako aktiviran stični prostor med nizom hiš Krekovega trga in strmim pobočjem, ki ponuja tudi prezentacijo obrambnega jarka, uporabnike očara razgled na mestno tkivo s kuliso Kamniško-Savinjskih Alp v ozadju, ob prihodu v grajsko poslopje pa ambient trdne masivne podzemne strukture. Medtem ko grajeni elementi sledijo doslednosti arhitekturnega oblikovanja v skladu z vizijo prezentacije gradu, je na območju stika z grajskim obzidjem – z ohranitvijo naravnega terena in prehodnosti ob obzidju – v ospredju spoštovanje prostorskih odlik, kar je ključni razlog, da je vzpenjača skozi čas postala integralni del grajskega griča. Vedno bolj je samoumevna za prebivalce, hkrati pa impresivna za obiskovalce.

Vzpenjača na ljubljanski grad ostaja osupljiva panoramska atrakcija tudi po osemnajstih letih od zgraditve. Predvsem zaradi dosledno izpeljane transparentnosti posega, vdelenosti trase v naravno okolje grajskega hriba ter izbire materialov, ki po eni strani zagotavljajo popolno prosojnost kabine (nerjavno jeklo in steklo), po drugi pa skoraj nevidne konstrukcije (beton in korten). Materiali se odlično starajo, prav tako kot dinamična, pomična struktura vzpenjače, ki kljubuje sintagmi, da je arhitektura zamrznjena glasba. V našem primeru gre za objekt, v katerem so ljudje eno minuto »zamrznjeni« v času, medtem ko vzpenjača premaga 70 metrov višinske razlike.



Revitalizirani grad je potreboval intenzivno povezavo z mestnim jedrom – in predvidena je bila že v natečajni rešitvi leta 1969. Po dolgotrajnem dogovarjanju smo se z mestno upravo in ZVKD leta 2003 sporazumeli za nadzemno, panoramsko mehansko povezavo, ki naj bo vizualno diskretna. Pomembna je bila tudi odločitev glede trase.

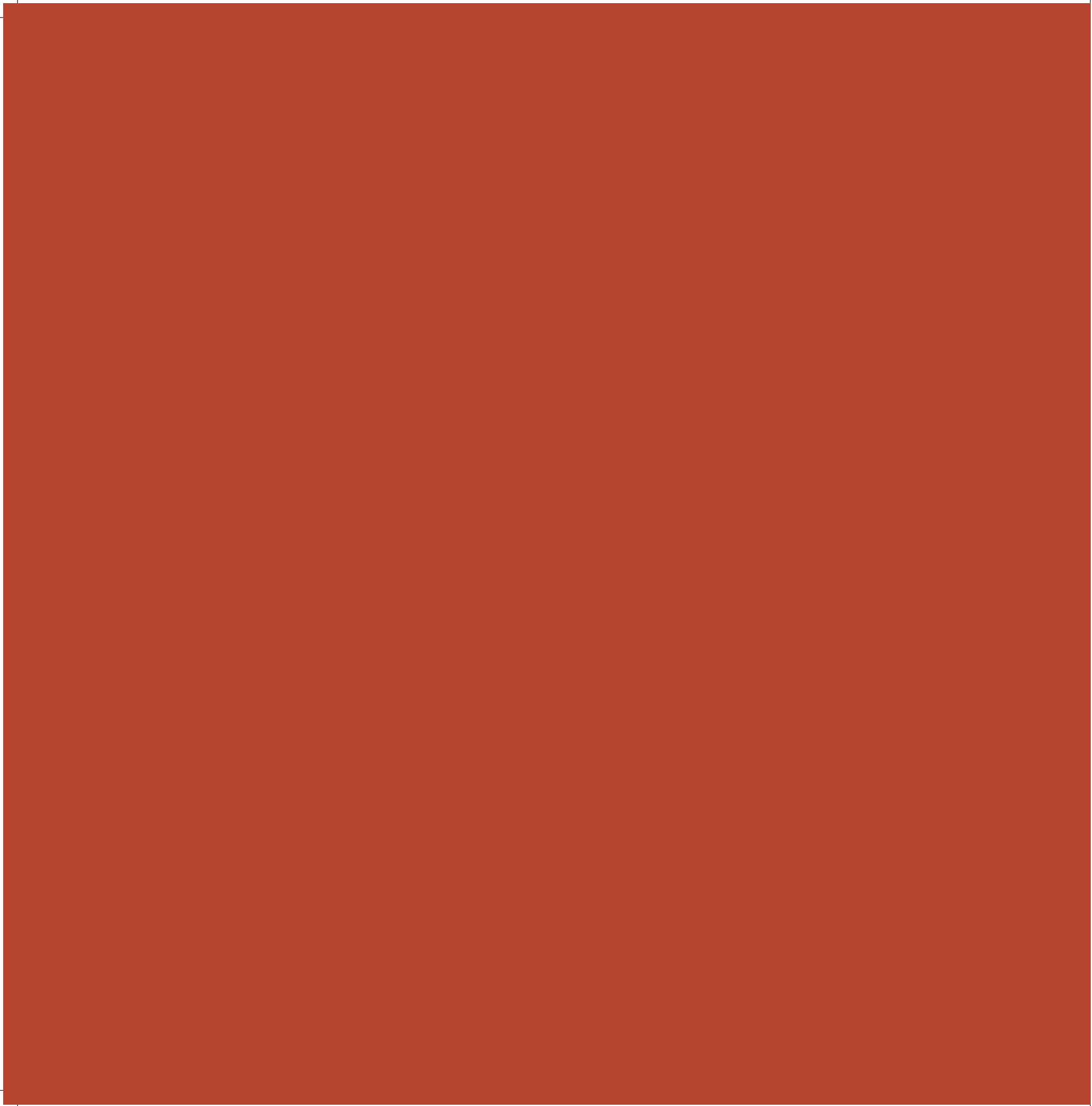
Ta poteka zunaj obzidja srednjeveškega mesta in vzporedno z njim, s čimer je bila v ambient vključena prezentacija ostankov srednjeveškega mestnega zidu.

Vzpenjača, ki jo je po naših načrtih izvedlo švicarsko podjetje Garaventa – Doppelmayr GmbH, je položena na vitke tirnice. Taki so tudi podporni stebri; sledijo si na velikih razponih, oblikovani pa so tako, da so le malo opazni (beton in jekor).

Unikatno je tudi oblikovanje kabine. S steklenimi stranicami na tankem jeklenem ogrodju, z gibljivo, lamelno stekleno streho in zračnim mrežastim podom smo ji zagotovili prezračevanje, vizualno lahkotnost in transparentnost, ki ustreza panoramski funkciji.

Spodnja postaja ob vznožju hriba, v zalivu Krekovega trga, se zareže v strukturo velikih opornih zidov hriba in neposredno bližino stavb na spodnjem delu mestnega zidu. To inženirsko zahtevno delo je bilo izvedeno z žaganimi rezi v zidove in z v prostoru vidnimi betonskimi piloti, ki opirajo teren. Trikotna tlorisna oblika postaje sledi obliki omejenega urbanega prostora. Prečna nagnjenost steklene strehe in njen elipsoidni vzdolžni profil izhajata iz tehničnih zahtev (strmo vzpenjanje kabine iz nadkritega prostora in ohranjanje pogledov z oken hiš na obzidju vzdolž postajališča). Zgornja postaja je integrirana v suteran pred grajskim obzidjem, kjer v prostoru prezentiramo tudi geološko genezo grajskega hriba. Ta izstopni prostor se razširi v večnamenske podnivojske lapidarije, ki se, kot pokrit pristop, navezujejo na vse historične trakte gradu.





ZLATI SVINČNIK

Priznanje zlati svinčnik je častno in se podeljuje za odlično izvedbo s področja arhitekture in krajinske arhitekture, vsako drugo leto pa tudi s področja prostorskega načrtovanja v zadnjih petih letih. Zlati svinčnik za odlično izvedbo na področju arhitekture in krajinske arhitekture podeli t. i. zlata komisija, ki jo sestavljajo trije arhitekti in krajinski arhitekt. Komisija je pregledala prispele predloge in obiskala projekte, ki jih je uvrstila v ožji izbor. Dobitnike priznanj je izbrala na podlagi kompleksnosti, inovativnosti in oblikovalske odličnosti, ne glede na slog, zvrst ali velikost projekta. Nagrajene realizacije morajo slediti kriterijem za trajnostno gradnjo.

Za priznanje so kandidirale realizacije, nastale v obdobju zadnjih petih let (2019–2024), le v kategorije krajinskih ureditev, vrtov in urbanih prostorov so bile lahko uvrščene tudi realizacije, ki so nastale v obdobju največ zadnjih desetih let (od l. 2014), če je narava ureditev takšna, da je njihova končna podoba lahko vidna šele po preteku daljšega časovnega obdobja. Kandidirajo lahko le redni člani ZAPS.

Priznanje za odlično realizacijo s področja arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja se lahko podeljuje v naslednjih kategorijah:

- stanovanjska hiša (z manj kot petimi stanovanji)
- večstanovanjska stavba (z več kot štirimi stanovanji)
- poslovna stavba (administrativne in proizvodne stavbe)
- javna zgradba (izobraževalna, turistična, zdravstvena, trgovska, rekreacijska ...)
- notranja oprema
- krajinska ureditev (parki, pokopališča, rekreacijska območja, ureditve ob infrastrukturnih objektih)
- vrt
- urbani prostor (ureditev odprtega javnega prostora)

Za priznanje zlati svinčnik za odlično izvedbo na področju arhitekture in krajinske arhitekture je kandidiralo kar 51 predlogov, med njimi 11 individualnih hiš, trije večstanovanjski objekti, dve poslovni stavbi, 14 javnih zgradb, 7 projektov za interier, 9 ureditev javnega odprtega prostora ter tri krajinske ureditve parkov, trgov ali drugih javnih prostorov. Regijskih nominacij komisija letos ni podelila.

ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO POROČILO

Zlata komisija za odlično realizacijo:

Vojko Pavčič, u.d.i.a.

Bart Lootsma, arhitekt in arhitekturni kritik

Marko Lavrenčič, u.d.i.a.

Jana Kozamernik, u.d.i.k.a.

Komisija je ugotovila, da je bila kakovost prijav na splošno visoka, tudi v primerjavi z drugimi evropskimi državami in regijami. Prav tako so bile zelo raznolike po velikosti, slogu in pristopu, od majhne kabine za varnostno osebje prek zasebnih notranjosti in hiš do ponovne uporabe tovarne ter obnove in revitalizacije krajinskega vrta okoli vile Rafut z začetka prejšnjega stoletja. Večina projektov je bila skrbno in spoštljivo umeščeni v svoj kontekst. Pri večini se kaže skrbna izbira materialov in natančna izdelava detajlov.

Kljub splošni pohvali je imela žirija tudi nekaj kritičnih pripomb in priporočil. Med prijavami je bilo malo izjemnih večstanovanjskih objektov. Stanovanja, še posebej cenovno dostopna, so dandanes eden največjih izzivov v Evropi in svetu nasploh, vse bolj pa tudi v Sloveniji. Poleg vprašanj financiranja in politike lahko arhitektura odigra ključno vlogo pri razvoju pametnih tipologij ter zagotavljanju kakovostnejšega življenja v skupnosti, učinkovitejših in trajnostnih načinov gradnje, boljše povezanosti z okolico in ne nazadnje lepšega okolja za bivanje. Načeloma bi lahko slovenska arhitektura na tem področju nadgradila svojo dolgo in močno tradicijo. Vendar je žirija lahko nagradila le en projekt – pričakovali bi jih več. Četudi smo nagradili nekaj lepih hiš in interierjev, bi bilo dobro, če bi talent in energija, ki sta bila vložena v njihovo snovanje, dobila več priložnosti tudi pri večjih, kolektivnih stanovanjskih projektih.

Druge pripombe se nanašajo na projekte s področja krajinske arhitekture, saj je bilo prijav ureditev odprtega prostora manj, kot je bilo pričakovano. Žirija si je ogledala nekaj lepih projektov, ki se formalno in programsko povezujejo s prostorskim kontekstom, v katerem so bili izvedeni, naj je to urbani prostor ali parkovna prenova. Opažamo sicer, da so nekatere ureditve v primerjavi s trendi v tujini bolj grajenega značaja, z veliko tlakovanih površin, kar ob upoštevanju pomena prilagajanja podnebnim spremembam (ozelenitev mest, izogibanje zatesnjevanju tal) ni več trajnostno. Glede na smernice v tujini, kjer trenutno veliko pozornosti namenjajo

oblikovanju in prenovi javnih odprtih prostorov, predvsem zelenih površin ter ozelenjenih trgov in ulic, upamo, da bomo v prihodnje videli več tovrstnih ureditev tudi pri nas.

Poseben primer je veličastni park Rafut z začetka dvajsetega stoletja. Gre za čudovito zgodovinsko znamenitost z nekaj zelo lepimi stavbami v slogu *beaux arts* z orientalističnimi detajli, ki je bila zelo dolgo zanemarjena. Zasluži si izredno skrbno celostno obnovo. Park, ki je v bistvu botanični vrt, potrebuje temeljito vzdrževanje, da se bodo lahko razkrile njegove resnične odlike. Predstavljena prenova uvaja nekaj novih poti in zasaditev, gledališče na prostem in opremo za igro otrok, kar vse bo prineslo nove dejavnosti in obiskovalce. Pomembno je, da se območje obravnava celostno, da se mu povrne prvotna veličastnost. Le tako bo park spet dobil aktivno vlogo v kulturnem in prostočasnem življenju Nove Gorice, poleg tega pa postal kakovostna turistična atrakcija mednarodnega slovesa. Zasluži si posebno pozornost vseh deležnikov.

Ob tem je bila žirija navdušena tudi nad nekaterimi izjemnimi izvedenimi projekti, ki so si zaslužili priznanje zlati svinčnik.





ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO HIŠA V HIŠI

Arhitektura Krušec

Naročnik

Zasebni

Odgovorni vodja projektiranja

prof. mag. Tomaž Krušec, u.d.i.a.

Avtorja

prof. mag. Tomaž Krušec, u.d.i.a.,

Lena Krušec, u.d.i.a.

Krajinska arhitektura

Arhitektura Krušec

Gradbene konstrukcije

Jani Ramšak, s.p.

Elektro inštalacije

Elektroenergetika, d.o.o.

Strojne napeljave

Biro ES, d.o.o.

Lokacija/leto izgradnje

Malija, Izola, Slovenija, 2024

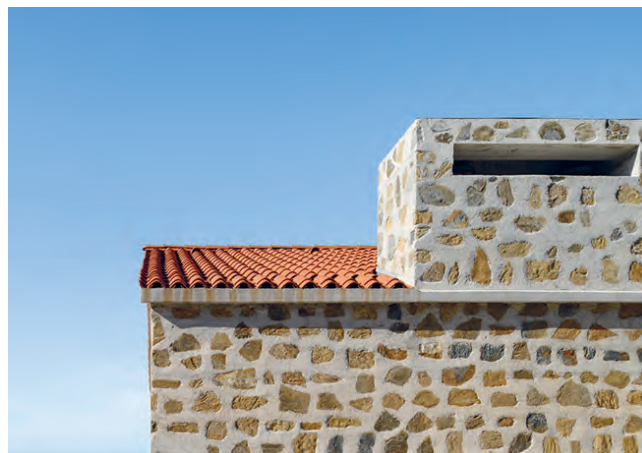
Velikost zemljišča/objekta

1.140 m² / 365 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

Hiša v največji možni meri izkorišča edinstveno lokacijo parcele na pobočju s pogledom na zaliv in sečoveljske soline v bližini Portoroža. V zgornjem nadstropju hiše, kjer je tudi vhod, so bivalni prostori s čudovitim razgledom, pokrita terasa za jedilnico in bazen, v pritličju pa so spalnice. Vsi prostori so proti vzhodu zaprti, kar zagotavlja največjo zasebnost, na zahodni strani pa so velike zastekljene površine, ki so odmaknjene, da zagotavljajo senčenje, in tako okoli hiše oblikujejo senčno teraso. S tem se del s spalnicami in zaprtimi dnevnimi prostori spremeni v »hišo v hiši«. Okna omogočajo naravno navzkrižno prezračevanje. Vrtni zid in fasada hiše sta iz lokalnih kamnov v cementu, kar celoti od zunaj daje rustikalen in podeželski značaj ter hišo ščiti pred vetrovi in pogledi. Posebna kakovost odprtega in prehodnega ambienta ob »notranji lupini« stavbe je njegovo zlivanje z vrtom, ki vsebuje zasaditve enotnega oblikovalskega jezika in uokvirja poglede na morje. Z nekoliko manj pozornosti je urejen zunanji prostor ob hiši na nivoju pritličja spodaj, ki je sicer sekundarnega značaja.





ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO HIŠA T

Raketa

Naročnik

Zasebni

Odgovorni vodja projektiranja

Katjuša Kranjc, u.d.i.a.

Avtorja

Katjuša Kranjc, u.d.i.a.,

Rok Kuhar, u.d.i.a.

Sodelavci

Vesna Draksler, m.i.a., Laura

Klenovšek, m.i.a., Lea Lipovšek,

m.i.a., Zala Košnik m.i.a.,

Maja Horvat, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2021

Velikost območja/objekta 450 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Žiga Lovšin

Od zunaj se hiša T po svoji skandinavski skromnosti skoraj ne razlikuje od drugih hiš v soseski Murgle. Vidimo le podoben opečni zid in črno leseno ograjo proti uličici na zadnji strani. Nato pa skozi rahlo skrita vhodna vrata vstopimo v prostor, ki se zdi dvakrat ali trikrat večji, kot kaže zunanost. Pogledi se raztezajo po celotni dolžini in širini hiše. Steklene stene in drugi skrbno nameščeni elementi ustvarjajo transparentnost. Nekoliko predimenzionirano stopnišče, ki vodi v družabni prostor spodaj, nakazuje, da je podzemni svet večji, kot v resnici je. Celoto še povečata dva atrija z zasaditvami, terasami, ribnikom in bazenom, kar vse je od bivalnega prostora ločeno le s steklenimi stenami. Spuščeni leseni strop, ki spominja na vile iz šestdesetih in sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ne določa le prostora za sedenje, temveč tudi omogoča, da se prostor preliva onkraj njega. Zrcalna stena na koncu hodnika, ki vodi do spalnih prostorov, na videz podvoji njegovo dolžino. Ob hišnem baru pa je kotiček, ki vabi k posedanju in intimnim pogovorom. Svetlobniki zagotavljajo posredno osvetlitev v kopalnicah in hodniku. Posebna je tudi pozornost do materialov: ko vstopite v hišo, si zaželite, da bi bili bosí, da bi lahko uživali v različnih teksturah tal pod nogami. Oblikovanje bivalnega dela z odprtimi steklenimi površinami proti vrtu ustvarja povezano celoto in kuliso notranjosti, oprema prostorov pa odpira ali zastira poglede navzven. Zunanja atrija, s katerima je povezana notranjost objekta, sta različnega značaja: dnevni prostori so povezani z bivalnim vrtom – družabnim prostorom, ki ga členijo letna kuhinja, vodni elementi, bazen in zelenje in ki deluje kot igriv in uporaben prostor za različne namene; manjši atrij ob spalnicah pa je urejen kot umirjen, nenasičen zeleni prostor – prostor intime in umiritve.



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO STANOVANJE NA ŠTEFANOVI

a2o2 arhitekti

Naročnika

Vladimir in Majda Senekovič

Odgovorni vodja projektiranja

Žiga Ravnikar, u.d.i.a.

Avtorji

Klara Bohinc, m.i.a., Andraž Keršič,
m.i.a., Žiga Ravnikar, u.d.i.a., Eva
Senekovič, m.i.a., Uršula Novak, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 120 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Ana Skobe, arhiv a2o2 arhitekti

Dukičevi bloki iz dvajsetih let 20. stoletja so med najbolj znanimi stanovanjskimi bloki v Ljubljani. Njihov monumentalni meščanski modernistični slog spominja na italijanske primere iz istega obdobja, s skrbno simetrično kompozicijo, ki vključuje lepe vogalne rešitve z zaobljenimi konzolnimi balkoni. Prenova enega od stanovanj v njih razkriva revolucionarno naravo gradnje stavbe. Z radikalno odstranitvijo stropnih oblog in obstoječih predelnih sten ter preureditvijo tlorisa se je odprl pogled na rebrasto obokano betonsko konstrukcijo. Tako se je ponovno odkril še en vidik identitete stavbe. Strop povezuje in ureja vse prostore. Restavratorski del projekta je ohranil vse prvotne mizarske elemente (okna, vrata in zastekljena vrata v salon) in balkonske ograje. Naslednji korak je bila nova organizacija prostorov z minimalističnim pohištvom v polni višini, ki pregrajuje stanovanje in skriva servisne prostore. Premišljena barvna shema v kombinaciji modre in zemeljsko rjave barve spominja na paleto Le Corbusiera. Kot poklon marmorni oblogi stavbe, zlasti stopnišč, so bili pri opremljanju stanovanja uporabljeni različni naravni kamni.





ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO BLOK VEVČE

Tria Studio

Naročnik

Kobal nepremičnine d.o.o.,
član skupine Kobal

Odgovorni vodja projektiranja

Martin Lovrečič, u.d.i.a.

Avtorji

Jernej Hočevar, u.d.i.a., Martin
Lovrečič, u.d.i.a., Matevž Vrhovnik,
u.d.i.a. Monika Homar, m.i.a., Mojca
Valant, m.i.a., Urša Ješe, m.i.a.,
Jure Hafnar, m.i.a., Urh Wiegele,
m.i.a., Klemen Kropar, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljane, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

1670 m² / 2600 m²

Tip objekta

večstanovanjska stavba

Foto Ana Skobe

Večstanovanjska stavba na Vevški ulici v Ljubljani dokazuje, da so lahko tudi skromni stanovanjski projekti kakovostni. Koncept stavbe je jasen, z logično umestitvijo v razpoložljivi prostor. Balkoni so zasnovani v rahlem žagastem vzorcu, kar vsem stanovanjem omogoča pogled proti bližnjemu potoku in zelenim površinam za njim. Delno vkopana klet je zgrajena iz armiranega betona, ki nosi večinoma leseno konstrukcijo s križno lepljenimi ploščami. Na nekaterih mestih je les še vedno viden, kar daje stanovanjem prijeten pridih. Takšna uporaba lesa kot materiala si zasluži pohvalo, čeprav je škoda, da ne ostane vidne še več lesene konstrukcije, pač pa jo prekriva mavčnokartonska obloga, kakršne se uporabljajo pri klasično grajenih stavbah. Kovinska konstrukcija balkonov na zahodni strani je ločena.

Kljub prepričljivi arhitekturni zasnovi same stavbe je manj pozornosti posvečene zunanji ureditvi, predvsem glede zagotavljanja ustreznih povezav iz objekta na zelene površine (univerzalna dostopnost) ter oblikovanja prostorov za druženje in igro. Ne glede na našete pomanjkljivosti zasnova stavbe omogoča odpiranje garažne etaže na zelene površine in s tem uporabo prostora tudi za namene druženja na prostem. Med smiselnimi dopolnitvami v prihodnosti bi bilo ustvarjanje zelenih robov proti sosednjim parcelam, pa tudi ponovni premislek glede ustreznosti izbora drevesnih vrst za zasaditev ob potoku.



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO CENTER ROG

BAX Studio, Mendoza Partida Architecture Studio

Naročnik

Mestna občina Ljubljana

Odgovorni vodja projektiranja

mag. Boris Bežan, u.d.i.a.

Avtorji

mag. Boris Bežan, u.d.i.a.,

Mara Partida, M. arch, PhD arch.,

Héctor Mendoza M. arch PhD

arch., dr. Jaka Bežan, u.d.i.a.

Sodelavci

Sašo Badovinac, u.d.i.a., Olga Bom-

bač, u.d.i.a., German Bosch M. arch.,

Grega Cerar, u.d.i.a., Oscar Espinosa

M. arch, Jure Kolenc, u.d.i.a., Carlos

Parra M. arch., Damian Plouganou

M. arch., Bor Pungeršič, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

13.000 m²

Tip objekta

javna zgradba

Foto

Ana Skobe



Center Rog je bil zasnovan s prenovo in revitalizacijo stavbe nekdanje tovarne koles, ki stoji ob reki Ljubljanici, v samem središču Ljubljane. Projekt je namenjen reševanju dveh glavnih izzivov: po eni strani obravnava pomanjkanje urbane povezanosti, saj je bilo pritličje kljub privilegirani lokaciji v zgodovinskem središču Ljubljane povsem odrezano od reke (proti njej je bilo na ravni nabrežja obrnjeno s 120 metrov dolgo slepo fasado), po drugi strani pa stavba ni več ustrezala veljavnim varnostnim standardom in je bila praktično brez ustreznih komunikacijskih in servisnih prostorov, zaradi česar je bilo treba poiskati rešitve za okrepitev konstrukcije in objekt spoštljivo razširiti z manjkajočimi prostori.

Po več letih »zaskvotanosti« je stavba dobila nov, večinoma kulturni program, ki med drugim vključuje rezidence za kreativce, prostore za sodelo, knjižnico, veliko kuhinjo za kuharske dogodke, delavnice in trgovine. Stavba je prosto dostopna. Trgovine, kavarne in restavracije so ob sprehajališču ob reki. Na drugi strani je dodana nova steklena konstrukcija, za katero najdemo stopnišča, dvigala, sanitarije, knjižnico in prostore za sodelo. Ker so tudi tla iz prozornega stekla, je to spektakularen, zračen prostor, v katerem pa človek ne bi smel trpeti zaradi vrtoglavice. Stekleni dodatek je namenjen komunikaciji in srečevanju. Na dvoriščni strani je urejen nov park, ki omogoča prireditve in druženje na prostem.



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO REVITALIZACIJA VRAZOVEGA TRGA S PRIPADAJOČIMI ULICAMI IN STEKLARSKIM DVORIŠČEM

Elementarna, Kolektiv Tektonika

Naročnik

Mestna občina Ptuj

Odgovorni vodja projektiranja

Matevž Zalar, u.d.i.a.

Avtorji

Matevž Zalar, u.d.i.a., Ambrož Bartol,
m.i.a., Dominik Košak, m.i.a.,
Miha Munda, m.i.a., Rok Staudacher,
m.i.a., Matevž Zalar, u.d.i.a.,
Samo Kralj, u.d.i.a., Darja Matjašec,
u.d.i.k.a., Pia Kante, m.i.k.a.,
Katja Mali, m.i.k.a.

Sodelavec

Marko Primažič, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ptuj, Slovenija, 2023

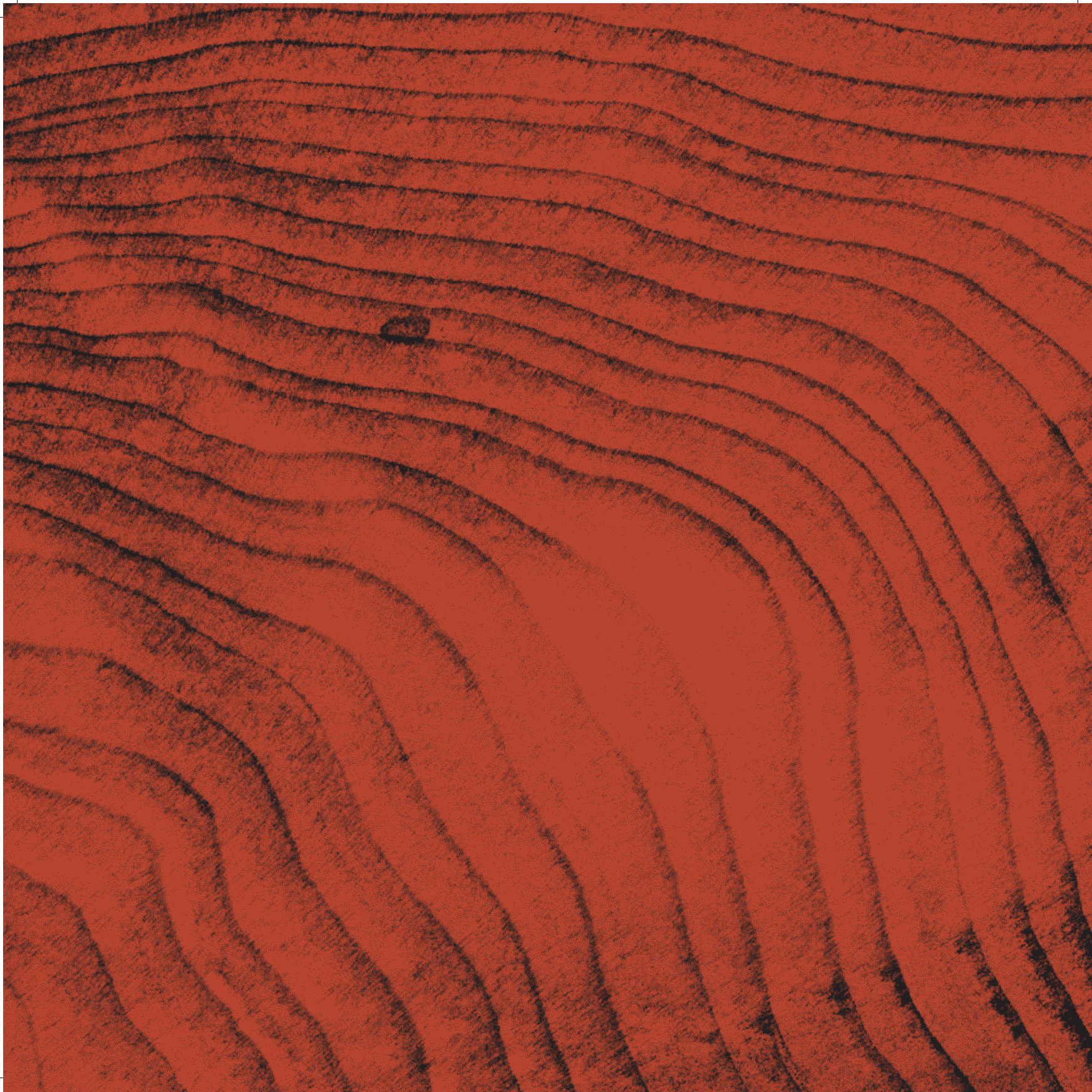
Velikost območja/objekta 3200 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Miran Kambič

Za ta odlični projekt ureditve javnega prostora v zgodovinskem središču Ptuja se zdi, da potrjuje izrek Hermanna Czecha, da je »arhitektura ozadje«. Ustvariti želi živahno središče lokalne kulture in kot tak povezuje več kulturnih ustanov ter jim omogoča, da se razširijo na javni prostor za različne dogodke. Njegovo središče je večji Vrazov trg, ki je tlakovan z dvema različnima kamnitima teksturama (rezani prodniki v osrednjem delu in granitne kocke po robovih). Delitvena mreža osrednjega dela trga ustvarja virtualni prostor v prostoru. Posamezna polja pod tlakom skrivajo potrebno prireditveno infrastrukturo. Tudi točke za pritrditev prireditvenega šotora so skoraj nevidno vključene v zasnovo. Edina dodana elementa ulične opreme sta dolga klop in minimalistični vodnjak. Detajli so izčiščeni, umestitev dreves premišljena. Steklarsko dvorišče je nov, ožji in intimnejši prostor, ki ga je mogoče z velikimi drsnimi vrati odpreti na ulico, da postane eden od mestnih trgov za različne prireditve. Tudi uličice, ki povezujejo ta energični del mesta, ponujajo možnosti za sedišča in manjše odre, in sicer zgolj s priložnostno ureditvijo pločnika. Po besedah arhitektov ti posegi skupaj tvorijo uravnotežen javni prostor, ki je ravno dovolj nedefiniran, da omogoča organski razvoj novega kulturnega programa, tako vsakdanjega kot prireditvenega.





The background of the entire page is a complex, textured pattern of wavy, concentric lines in shades of orange and black, resembling a fingerprint or a topographical map. In the upper right quadrant, there is a solid, rectangular orange block. The word "Komisije" is printed in a bold, black, sans-serif font within the top-left corner of this orange block.

Komisije

ŠPELA LESNIK

univ. dipl. inž. arh.

Platinasta komisija



Arhitekturo je študirala na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani; leta 1997 je diplomirala in leta 2006 magistrirala pri prof. dr. Alešu Vodopivcu z nalogo o slovenski moderni arhitekturi 20. stoletja. Od leta 1997 do 2002 je bila zaposlena v podjetju Urbis, d. o. o., nato pa do leta 2006 kot asistentka na Fakulteti za gradbeništvo v Mariboru. Med letoma 2006 in 2022 je bila solastnica podjetja OSA arhitekti, d. o. o., nato pa do leta 2024 vodja skupne službe za urejanje prostora na Skupni občinski upravi Maribor. Kot projektantka, inženirka, nadzornica in urbanistka je aktivno sodelovala pri izvedbenih aktih po Sloveniji. Leta 2021 je pridobila licenco sodnega izvedenca za področje urbanizma. Njeni realizirani projekti vključujejo stanovanjski dvojček AA (2006), hišo Š in stanovanjske objekte v Medlogu (2010). Sodelovala je tudi na razstavi Arhitektura v Mariboru 1990–2000.

NANDE KORPNIK

univ. dipl. inž. arh.

Platinasta komisija



Po diplomi na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, pri profesorju Vladimirju Brezarju je sprva deloval kot samostojni kulturni delavec in leta 1995 registriral svoj biro v Celju. V prvih letih se je intenzivno ukvarjal z dediščino Velenja, z namenom rehabilitacije tamkajšnje povojne arhitekture in pravilne ocene slovenskih avtorjev moderne arhitekture v mestu.

Korpnik je aktiven tudi kot publicist, prispeva članke za domače in tuje strokovne revije in spletne portale ter sodeluje na strokovnih dogodkih. Njegova pomembnejša dela vključujejo zazidalni načrt Velenja, velenjsko upravno stavbo in tamkajšnji poslovni objekt Afining, avtosalon Integra v Mariboru, družinsko hišo Acman v Grižah pri Žalcu, mariborski poslovni objekt Menerga, poslovno-stanovanjski blok Maksimilijana v Celju, poslovni center Brinje v Ljubljani, paviljon za prezentacijo arheologije v Celju, večstanovanjske bloke Babno (Celje), razgledni stolp Kristal v Rogaški Slatini in invalidsko dvigalo v celjski Stari grofiji.

Svoja dela je predstavil na številnih skupinskih in samostojnih razstavah doma in v tujini. Prejel je številne nagrade, med drugim Valvasorjevo priznanje (1995), Plečnikovo nagrado (2000), zlati svinčnik ZAPS (2005), GreenBuilding Award (2008), priznanje SAD (2016), nagrado Europa Nostra (2019) in platinasti svinčnik ZAPS (2019).

Na Fakulteti za gradbeništvo, prometni inženiring in arhitekturo Univerze v Mariboru je habilitiran kot visokošolski učitelj, v ustanovi je sprva deloval kot vabljeni strokovnjak iz prakse, kasneje pa kot docent. Živi in dela v Celju.

RADO ROMIH

univ. dipl. inž. kraj. arh.

Platinasta komisija



Med letoma 1976 in 1982 je študiral na Biotehniški fakulteti ter diplomiral na Katedri za urejanje krajine. Takoj zatem se je kot odgovorni prostorski načrtovalec in projektant zaposlil v Razvojnem centru Planiranje v Celju ter pozneje, leta 1995, postal njegov direktor.

Njegovo delo se osredotoča na načrtovanje urbanih in krajinskih območij, zlasti odprtih in zelenih površin, kar vključuje prenove urbanih središč, parkovne in obvodne ureditve ter površine za šport in rekreacijo. Od leta 1993 aktivno sodeluje pri pripravi prostorske dokumentacije za gradnjo avtocest in drugih infrastrukturnih objektov v Sloveniji.

Leta 1993 se je registriral kot raziskovalec pri ministrstvu za znanost in tehnologijo. Leta 1999 je pridobil status pooblaščenega inženirja krajinske arhitekture in odgovornega prostorskega načrtovalca ter revidenta krajinskoarhitekturnih projektov. Od leta 1997 ima pooblastilo za izdelavo celovitih poročil o vplivih na okolje, leta 2005 pa je postal tudi okoljski izvedenec.

Je član komisije za strokovne izpite pri ZAPS in je bil do leta 2023 tudi njen predsednik, v mandatu 2019–2023 pa je predsedoval matični sekciji krajinskih arhitektov. Od leta 2019 je tudi član komisije za strokovni nadzor pri ZAPS.

Za svoje delo je prejel več priznanj, med drugim 1. nagrado na urbanističnem natečaju za območje stare Cinkarne v Celju in zlati svinčnik ZAPS 2007 za nalogo *Strokovne podlage za UN Celje – poselitev, infrastruktura, reurbanizacija*. Je član Društva krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS) in je ob 30-letnici svojega delovanja prejel nagrado za aktivnost v stroki.

VOJKO PAVČIČ

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija



Diplomiral je leta 1987 na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Nato je deloval kot samostojni kulturni delavec v skupnosti DESSA, leta 1989 pa se je zaposlil kot mladi raziskovalec na Fakulteti za gradbeništvo v Mariboru. Leta 1991 je opravil strokovni izpit in naslednje leto s partnerji ustanovil podjetje Spring, ki ga je nato leta 1997 zapustil in ustanovil svoj biro Atelje Dialog, kjer deluje še danes.

Med letoma 1991 in 1992 se je izobraževal na mednarodnih arhitekturnih delavnicah (Unesco – Buhara, Univerza v Celovcu). Leta 1998 je bil pobudnik, soustanovitelj in prvi urednik Arhitekturne besede, tedenske rubrike v *Večeru*, za katero je v petih letih prispeval več kot 100 člankov. Od leta 2004 je aktiven v Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije, trenutno kot predsednik komisije za strokovni nadzor. Bil je tudi član mnogih natečajnih komisij.

Njegovo delo obsega notranje oblikovanje ter arhitekturno projektiranje različnih zgradb in urbanih posegov. Prejel je več nagrad na natečajih, med drugim za hotel Piramida II in ureditev Rotovškega trga v Mariboru, za kulturno in upravno središče Sv. Jurija ob Ščavnici (1. nagrada), ureditev Rotovža in knjižnice v Mariboru, tamkajšnji poslovno-trgovski objekt City, za prenovu mariborskega Sodnega stolpa (2. nagrada) ter za osnovno šolo v Litiji (3. nagrada).

Razstavljal je na več razstavah doma in v tujini, predvsem kot član Društva arhitektov Maribor. Predaval je na različnih dogodkih, vključno s Fakulteto za arhitekturo v Bratislavi, kjer je predstavil delo Jožeta Plečnika in sodobni slovenski interior. Leta 1999 je prejel Plečnikovo medaljo za Arhitekturno besedo, leta 2013 pa za kulturni dom in kulturnopromocijski center v Sv. Juriju ob Ščavnici.

BART LOOTSMA

arhitekt, mednarodno uveljavljen arhitekturni kritik

Zlata komisija



Kot zgodovinar, kritik in kustos deluje na področju arhitekture, oblikovanja in vizualnih umetnosti. Na arhitekturni fakulteti Univerze v Innsbrucku, kjer je bil nekaj časa dekan, je poučeval arhitekturno teorijo. Kot gostujoči profesor je predaval na Univerzi v Luksemburgu, na ETH v Zürichu, na likovni akademiji na Dunaju in v Nürnbergu, na dunajski Univerzi za uporabne umetnosti, pa tudi na rotterdamskem inštitutu Berlage in na umetnostni akademiji v Arnhemu.

Lootsma je bil kustos razstav, kot so *ArchiLab 2004* v Orléansu, črnogorski paviljon na Beneškem bienalu 2016 in *Radikalna Avstrija* – razstava o avstrijski avantgardi šestdesetih in sedemdesetih let 20. stoletja, ki je bila leta 2021 na ogled v Muzeju za oblikovanje v nizozemskem Boschu.

Urejal je več revij, denimo *Forum*, *de Architect*, *ARCHIS*, *L'Architecture d'Aujourd'hui*, *Daidalos*, *GAM* in *L'Industria delle Costruzioni*. Svoje članke je objavljaj tudi v drugih revijah. Med njegovimi pomembnejšimi deli so knjige *Media and Architecture* (1998), *SuperDutch* (2000), *ArchiLab* (2004), *The Naked City* (2004), *Reality Bytes: Selected Essays 1995-2015* (2016) in *Italian Collage* (2020).

Lootsma je bil član različnih odborov, med drugim odbora za mesta v Arnhemu, rotterdamskega sveta za umetnost, nizozemskega sveta za kulturo in nemškega strokovnega odbora za beneški arhitekturni bienale 2008, ter sodelavec Mednarodne gradbene razstave na Dunaju (IBA Wien 2016–2022). Je tudi član upravnega odbora avstrijskega Europeana.

MARKO LAVRENČIČ

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija



Stremi k vzpostavljanju dialoga med obstoječim in načrtovanim, med naravnim in grajenim ter med celoto in detajlom. Rojen je bil v Vipavi, leta 1991 je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Med študijem je sodeloval pri prenovi Ljubljanskega in Cekinovega gradu. Med letoma 1992 in 1998 je deloval v ateljeju prof. Borisa Podrecce na Dunaju, kjer je vodil projekte, kot sta prenova študentskega doma Korotan in Avstrijskega kulturnega inštituta v Pragi. Po vrnitvi v Slovenijo je vodil prenovo rektorata Univerze v Mariboru, vinske kleti Brič in mestnega trga v Idriji – za slednjo je prejel nagrado Maksa Fabianija. Leta 1998 je ustanovil projektantsko podjetje Detajl. Njegovi projekti, ki vključujejo stanovanjske, javne in poslovne stavbe, so prepoznavni po subtilnem odnosu do narave. Za projekt Gozdna vasica Theodosius je prejel nagradi BIG SEE Wood Design Award in zlati svinčnik.

JANA KOZAMERNIK

univ. dipl. inž. kraj. arh.

Zlata komisija

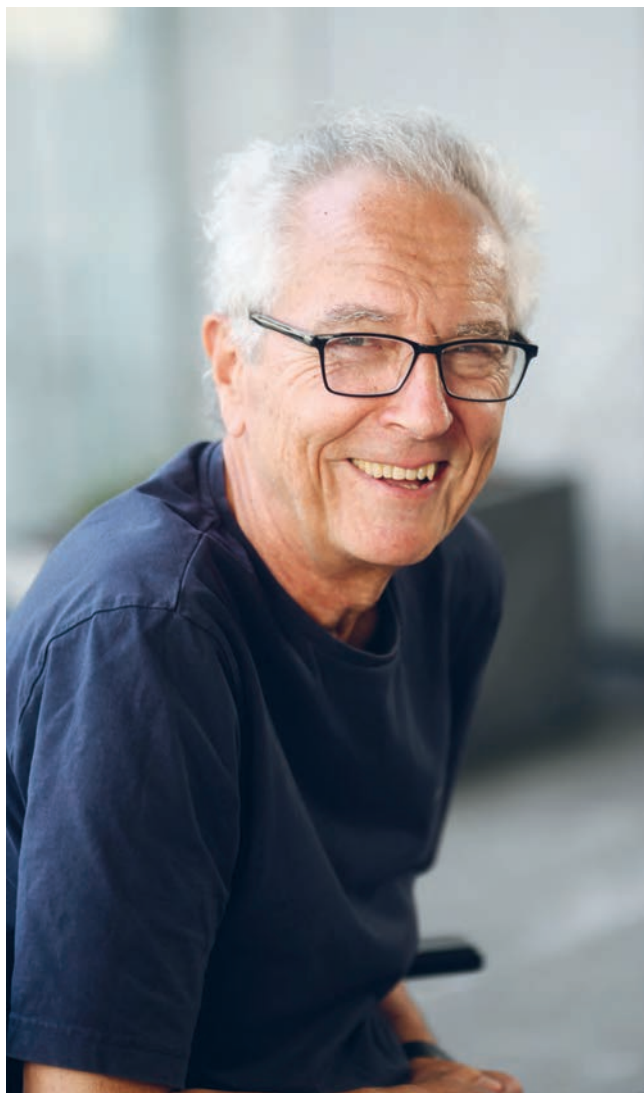


Kot pooblaščenka krajinska arhitektka – projektantka in raziskovalka deluje na področjih načrtovanja odprtega prostora, mestnih zelenih površin, krajine ter urbanizma. Delno je zaposlena na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije, delno pa v krajinsko-arhitekturnem biroju Landstudio 015, d. o. o., ki sta ga leta 2019 ustanovili skupaj s kolegico Ano Tepina. Kot vodja projektov in projektantka se ukvarja predvsem z oblikovanjem odprtih prostorov raznolikih tipov in prostorskih značajev. Kot soavtorica rešitev je na urbanističnih, arhitekturnih in krajinsko-arhitekturnih natečajih prejela več nagrad in priznanj. V okviru Urbanističnega inštituta sodeluje v raziskovalnih projektih in pri strokovnih nalogah različnih prostorsko-načrtovalskih ravni. Je soavtorica *Priporočil za izdelavo urbanistične zasnove in krajinske zasnove* (2021), priročnika državnega prostorskega reda *Zeleni sistem mest in naselij – usmerjanje razvoja zelenih površin* (2020) ter priročnika *Ven za zdravje* (2019). Ukvarja se tako z vprašanji načrtovanja odprtega prostora za kakovost bivanja kot tudi z vplivi zelene infrastrukture na mikroklimo v urbanem okolju. V obdobju 2022–2023 je bila predsednica Društva krajinskih arhitektov Slovenije.

PROF. DR. ALEŠ VODOPIVEC

univ. dipl. inž. arh.

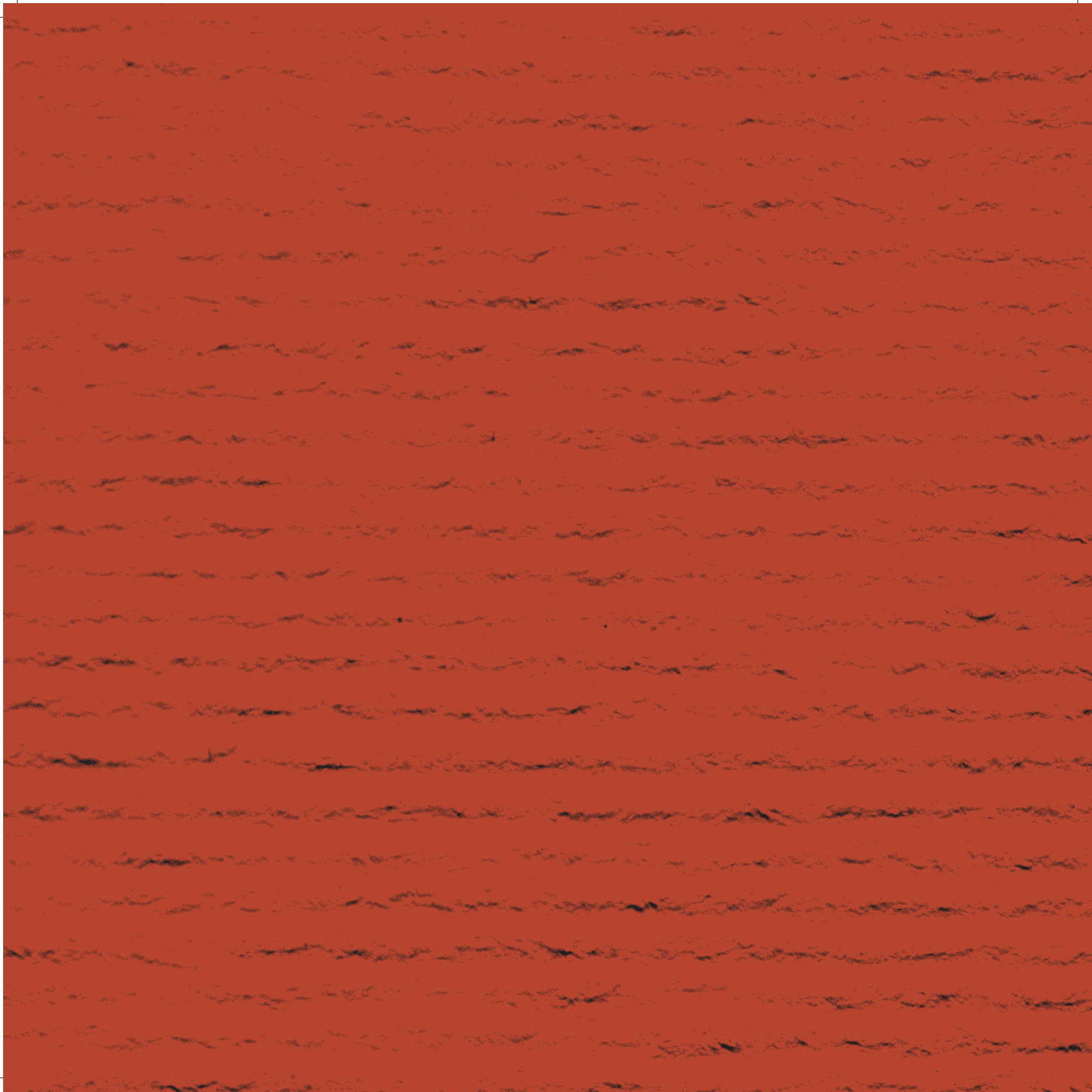
Član komisije, imenovan za patinasti svinčnik



Po študiju na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, kjer je diplomiral pri prof. Edvardu Ravnikarju, je Aleš Vodopivec svojo strokovno pot nadaljeval kot samostojni arhitekt. Med njegovimi izvedenimi deli izstopajo objekti pokopališkega kompleksa Srebrniče pri Novem mestu, za katerega je skupaj s soavtorji prejel patinasti svinčnik 2023, omeniti pa velja še prenovu Festivalne dvorane na Bledu in hotel Jezero v Bohinju.

Kot pisec, teoretik in arhitekturni kritik se je Aleš Vodopivec začel udeleževati že v času študija. Leta 1987 je skupaj s prof. Janezom Koželjem izdal knjižno delo *Iz arhitekture*. Uredil je tudi zbornik esejev Edvarda Ravnikarja z naslovom *Umetnost in arhitektura*, skupaj z izr. prof. Rokom Žnidaršičem pa je avtor knjige *Edvard Ravnikar, Architect and Teacher*, ki je izšla pri založbi Springer Verlag. Aleš Vodopivec je dolgoletni član uredniškega odbora revije AB. Poleg vsega navedenega je velik pečat v arhitekturni stroki pustil tudi s svojim pedagoškim delom.

Za svoje delo je prejel več nagrad in priznanj: nagrado Prešernovega sklada, nagrado piranesi, Plečnikovo nagrado, tri Plečnikove medalje, nagrado Ernsta A. Plischkeja, zlato plaketo Univerze v Ljubljani za pedagoško delo ter leta 2019 zlati svinčnik za telovadnico OŠ Stražišče (z birojem Plan B). Od leta 2012 je tudi častni član ZAPS.



Slovenska arhitektura in prostor 2024



Odgovorni vodja projektiranja

Matej Gašperič, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Zgornje Gorje, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 1309 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

BIRO GAŠPERIČ

HIŠA ZA PET SVOBODNIH DUHOV

Družina se ukvarja s kolesarjenjem, turnim smučanjem, tekom na smučeh in pohodništvom ter večino časa preživi na prostem, zato ne potrebuje veliko bivalnega prostora. Načrtovali so gradnjo manjše družinske hiše, a smo jim predlagali obnovo starega skednja, ki ni več služil svojemu namenu. Sprva so oklevali, nato pa so idejo sprejeli in jo povsem ponotranjili ter prenovo tudi dokumentirali (ključnik #staroinnovovsozžitju). Prenova je bila dolga in nekaj posebnega, prilagajali smo se sproti in preživeli veliko časa na gradbišču. Rezultat je čudovito bivališče za petčlansko družino, odprto poleti in prijetno toplo pozimi. Od zunaj se dejstvo, da je bila narejena prenova, skoraj ne opazi, kar ustreza vaškemu arhitekturnemu tkivu. Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije je naš projekt prepoznal kot vzorčen primer prenove.



BIRO GAŠPERIČ HIŠA ZA IZNAJDLJIVO DRUŽINO

Hiša je postavljena na travnato pobočje ob gozdnem robu, pri čemer se območje glavne spalnice za intimnost in občutek varnosti odlepi od tal. Glavna volumna se ne ujemata s funkcionalnim programom stavbe. Srednji del je namenjen centralnemu bivalnemu prostoru, končna dela pa otroškim sobam in spalnici staršev. Odprta južna terasa lebdi nad pobočjem, omogoča prodiranje zimskega sonca v hišo ter je opremljena z odstranljivim senčnim jadrom in varovalnimi mrežami. Severna terasa je vkopana v hrib in prekrita s steklom, kar omogoča umik pred soncem in zunanje kuhanje v deževnem vremenu. Ob cesti hišo dopolnjuje betonska »votlina« z nadstreškom za avtomobile ter prostorom za športno opremo in vrtno orodje.

Odgovorni vodja projektiranja/avtor

Matej Gašperič, u.d.i.a.

Sodelavki

Petra Jakulin Vavpotič, m.i.a.,

Zala Avguštin, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Županje Njive, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta

5000 m² / 162 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič



BIRO GAŠPERIČ

HIŠA ZA PET V NARAVI

Nedotaknjena lepota kraja je spodbudila razmislek o tem, kako se spoštljivo in pravilno lotiti projekta. Nalogo sta še oteževala strmo nagnjen teren in zahodna orientacija, ki bi poleti hišo preveč segrevala. Končno je bil izbran volumen, ki jasno odstopa, a poudarja mehke obline terena. Zasnova se odpira soncu, ohranja razglede in zadovoljuje zahteve petčlanske družine. Kompozicijo dopolnjuje vrtna lopa iz ladijskega kontejnerja, oblečenega v leseno fasado, kot hiša. Prostori so razporejeni v dve etaži. Bivalni del je v zgornjem nadstropju, dostopnem s ceste. Zavite stopnice vodijo v spodnje nadstropje s tremi otroškimi sobami, spalnico staršev, dvema kopalnicama in strojnico. Iz spodnje etaže je izhod na manjšo teraso, glavna terasa pa je nadstropje višje, v zavetju med hišo in vrtno lopo.

Odgovorni vodja projektiranja

Matej Gašperič, u.d.i.a.

Sodelavka

Eva Matijašević, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Jelični vrh, Idrija, Slovenija, 2020

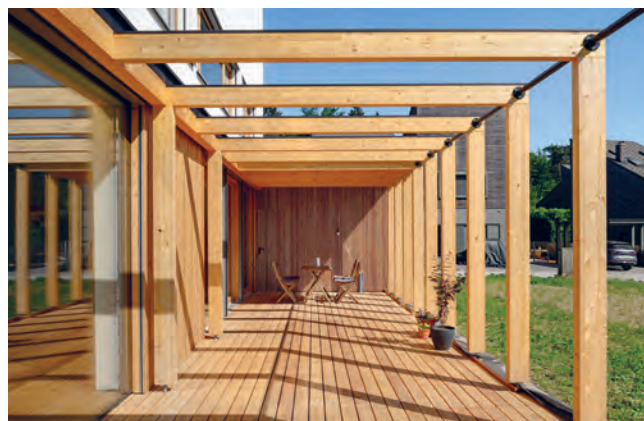
Velikost območja/objekta

1000 m² / 152 m²

Tip objekta

stanovanjska hiša

Foto David Česnik, Miran Kambič



KATARINA HOSTAR HIŠA KK

Masivna lesena enodružinska hiša je zgrajena v pasivnem standardu. Umeščena je v novo stanovanjsko sosesko na robu Kamnika s predpisanimi enokapnimi strehami. Orientacija bivalnega prostora v pritličju prek terase zagotavlja južno sonce in zahodne razglede, pritlična lopa pa zakriva poglede s ceste. Višina slemena v spalni mansardi omogoča dvoetažnost otroških sob in razkošen volumen igralnice, spalnica in kopalnica pa sta umeščeni v nižji del mansarde. Kljub strogim pravilom glede arhitekturne tipologije hiša s svojim oblikovanjem odgovarja na vse potrebe štiričlanske družine.

Odgovorna vodja projektiranja

Katarina Hostar

Lokacija/leto izgradnje

Kamnik, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta

597 m² / 195 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



RAKETA HIŠA T

Odgovorna vodja projektiranja

Katjuša Kranjc, u.d.i.a.

Avtorja

Katjuša Kranjc, u.d.i.a.,

Rok Kuhar, u.d.i.a.

Sodelavci

Vesna Draksler, m.i.a., Laura
Klenovšek, m.i.a., Lea Lipovšek,
m.i.a., Zala Košnik m.i.a.,
Maja Horvat, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2021

Velikost območja/objekta 450 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Žiga Lovšin

Hiša T navzven, po obliki in materialnosti, sledi ostalim hišam v soseski Murgle, ko prestopimo prag, pa se pred nami odpre prostor intime, oblikovan po meri njenih stanovalcev. Poleg funkcionalne zasnove nas je zanimalo počutje stanovalcev – kako bodo svetloba, oblike, teksture, materiali in razmerja med vsemi temi elementi v prepletu z naravo (vrtom) vplivali na ugodje posameznih članov družine, kako bo ravnesje med osnovnimi gradniki prostora vplivalo na njihovo doživljanje interierja oziroma kako bo prepletanje slednjega z zunanostjo, v našem primeru vrtom, vplivalo na humanejše bivanje. Oblikovati interier pomeni ustvarjati bližino, zato smo izjemno skrbno snovali in oblikovali vse od stopnišča, stropa in kamina do klopi, vgradnega pohištva, mize, bazenčka pred kuhinjo ... Izbirali smo tako materiale kot barve.





GRIL KIKELJ ARHITEKTI GRUČA V GRUČI

Namesto predvidene velike hiše smo stavbo razdelili na tri ločene objekte. Projektirani so ob upoštevanju naravnih in ustvarjenih danosti lokacije ter prilagojeni individualnim zahtevam investitorja. Vse tri enote smo združili v homogeno skupino in jih povezali z osrednjim prostorom – kuhinjo, ki simbolizira ognjišče vsake domačije. Stavbne mase sledijo obliki avtohtone arhitekture s simetrično dvokapnico, kar skupaj tvori značilno gručo znotraj obstoječega gručastega naselja. Ta zasnova omogoča, da se nova struktura neopazno zlije z okoliško arhitekturo in kulturno dediščino. Mimikrija nove strukture je tako povsem uspela, saj spoštuje tradicionalne arhitekturne elemente in se hkrati prilagaja sodobnim potrebam bivanja.

Odgovorni vodja projektiranja/avtor

Klavdij Kikelj, u.d.i.a.

Sodelavec

Vili Ofentavsek, ing.gradb.

Lokacija/leto izgradnje

Savinjska regija, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

2400 m² / 290 m²

Tip objekta

stanovanjska hiša

Foto Klavdij Kikelj



GRIL KIKELJ ARHITEKTI HISA M

Na robu pobočja z mestno pozidavo je projektirana enostanovanjska stavba, ki se odlikuje s svojo sodobno arhitekturo in premišljeno umestitvijo v prostor. Iz nje se skozi steklene stene odpirajo čudoviti pogledi na grajene prostorske dominante, med katerimi izstopa farna cerkev, in na slikovito ruralno pokrajino, ki jo obkroža. Osrednji bivalni del je zasnovan kot prostor, kjer se lahko srečujejo stanovalci različnih generacij in skupaj preživljajo čas. Posebna značilnost prostora je igrišče, oblikovano kot stropna pletena mreža, ki otrokom omogoča varno igro, hkrati pa prostoru daje dinamičnost.

Odgovorni vodja projektiranja

Matjaž Gril, u.d.i.a.

Avtorja

Matjaž Gril, u.d.i.a.,

Klavdij Kikelj, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Savinjska regija, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

240 m² / 700 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Uroš Metličar



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



Odgovorni vodja projektiranja

prof. mag. Tomaž Krušec, u.d.i.a.

Avtorja

prof. mag. Tomaž Krušec, u.d.i.a.,
Lena Krušec, u.d.i.a.

Krajinska arhitektura

Arhitektura Krušec

Gradbene konstrukcije

Jani Ramšak, s.p.

Elektro inštalacije

Elektroenergetika, d.o.o.

Strojne napeljave

Biro ES, d.o.o.

Lokacija/leto izgradnje

Malija, Izola, Slovenija, 2024

Velikost zemljišča/objekta

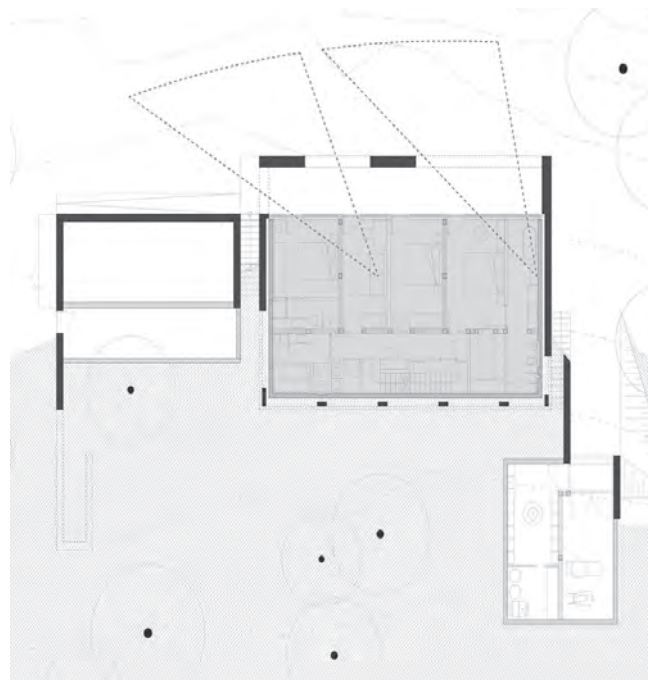
1.140 m² / 365 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

ARHITEKTURA KRUŠEC HIŠA V HIŠI

Hiša v Maliji se na strmost terena odziva z oblikovanjem dveh pritličij. Dnevni prostori imajo čudovite poglede na morje, spalnice pod njimi pa varuje intima oljčnika. Hiša je kompakten volumen, zaprt proti smeri neba, od koder piha burja, hkrati pa z veliko stekleno steno odprt proti zahodu in morskemu horizontu. Zaradi senčenja steklenih površin je zaprti del dnevnih prostorov in spalnic v volumen vstavljen kot »hiša v hiši«, kar okoli prostorov oblikuje osenčeno teraso. Okna so na nasprotnih straneh, kar omogoča naravno hlajenje z navzkrižnim prezračevanjem. Fasada je iz lokalnega kamna (izkopanega med gradnjo), vstavljenega v opaž AB-sten, edine nosilne konstrukcije hiše. Strešna konstrukcija kot nosilec premošča celotno širino hiše, ki je znotraj popolnoma fleksibilna.





SUPERFORM HIŠA KOZOLEC - KICKSTARTER

Objekt stoji na slikovitem pobočju pod gozdom. Naročnik je želel hišo iz masivnega lesa, iz brun, z uporabo čim več naravnih materialov. Novo hišo smo zasnovali na mestu starejšega kmečkega objekta ter pri tem ohranili orientacijo in lokacijo. Zasnova temelji na kozolcu, tradicionalnem slovenskem predstavniku lesenih konstrukcij. Na zemljišču smo postavili vzporedne prosto stoječe enojne kozolce in mednje vpeli volumne z različnimi funkcijami. Pokriti so z vzdolžnimi dvokapnimi strehami, ki povezujejo stene kozolcev. Bruna v stenah so različno razmaknjena, kar omogoča prehajanje svetlobe ter različne poglede in stopnje zasebnosti. Največji čar in edinstvenost hiši dajejo veliki drsni paneli na južni strani bivalnega prostora. Z unikatnim pristopom je tako nastala hiša Kozolec.

Odgovorni vodja projektiranja

Anton Žižek, u.d.i.a.

Avtorji

Anton Žižek, u.d.i.a., Marjan
Poboljšaj, u.d.i.a., Špela Gliha, m.i.a.

Krajinska arhitektura

Matej Kučina, u.d.i.k.a.

Lokacija/leto izgradnje

Okolica Ljubljane, Slovenija, 2021

Velikost območja/objekta 314 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Virginia Vrecl



CURK ARHITEKTURA DRAVELJSKIH OSEM

V Dravljah smo v dveh dvojčkih zasnovali osem stanovanj. Vsak objekt vsebuje dve dvoetažni in dve trietažni stanovanji. Pred njimi je skupno dvorišče s prostorom za košarkarski koš ali grede s solato. Namen je bil zagotoviti funkcionalno organizirana in prilagodljiva stanovanja z dovolj naravne svetlobe in s pomirjujočimi razgledi na drevesa. Združili smo prednosti stanovanj in kakovost bivanja v hiši. Enote so zasnovane z mislijo na možne scenarije dveh ali več generacij družinskih članov ali sestavljenih skupnosti. Raztezajo se čez več etaž, ki so oblikovane kot zaključeni prostori za spanje, delo in družinsko življenje. To omogoča sočasnost aktivnosti vseh stanovalcev. Po letu dni stanovalci svoje življenje opisujejo kot preprosto, varno in udobno.

Odgovorna vodja projektiranja

Lenka Kavčič, u.d.i.a.

Avtorici

Lenka Kavčič, u.d.i.a.,
Nataša Mrkonjič, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

1709 m² / 1236 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič



Odgovorni vodji projektiranja

Robert Potokar, u.d.i.a.,

Mojca Kraševac, u.d.i.a.

Avtorja

Andrej Strehovec, u.d.i.a.,

Robert Potokar, u.d.i.a

Sodelavci

Mojca Kraševac, u.d.i.a., Božidar

Plahuta, u.d.i.a., Srđan Knežević,

u.d.i.a., Dušan Stevanović, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Rogaška Slatina, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta

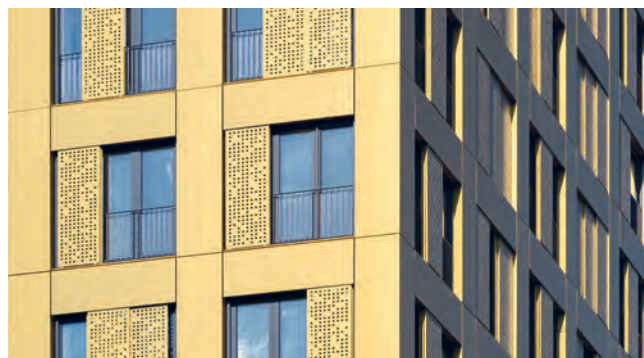
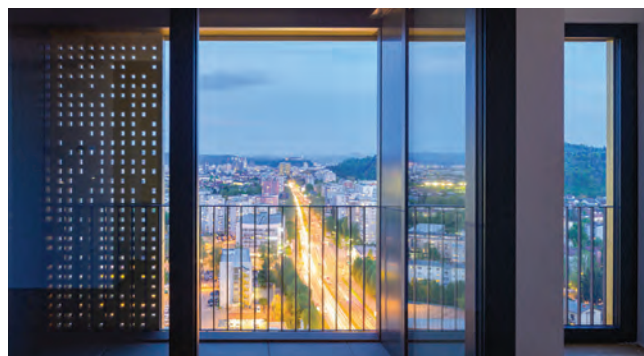
1900 m² / 1600 m²

Tip objekta večstanovanjska stavba

Foto Virginia Vrecl

RAVNIKAR POTOKAR ARHITEKTURNI BIRO OSKRBOVANA STANOVANJA ROGAŠKA SLATINA – KIDRIČEVA ULICA

Stanovanja ležijo ob parternem centru mesta, ob območju varovanega kulturnega spomenika (Zdraviliški park). Objekt sledi konceptu nadomestitve stare stavbe, ki je bila odstranjena, tako da se novi program in gabarit umeščata v obstoječo situacijo ob krožišču, železnici in pobočju. Stavba v štirih etažah (P + 2 + M) obsega štiriindvajset stanovanj. V skladu z urbanističnimi pogoji so na dvokapnih strešinah predvidene mansardne frčade, odprtine z okvirji pa se oblikovno navezujejo na bližnje klasicistične stavbe. Čelne fasade so opremljene z balkoni in zastrte z vertikalnimi rastri ograj. Konstrukcija je klasična, z ometanimi fasadami, alu lamelami in vlaknocementnimi ploščami.



SCAPELAB SPEKTRA

Investitor je svoja 85 metrov visoka stolpa z 214 stanovanji poimenoval Spektra. Referenca je jasna – bleščeč, spektakularen videz in mogočne dimenzije, ki so spremenile silhueto mesta. Danes, ko se novi Šiškarji že selijo v stanovanja in hišo doživljajo tudi od znotraj, postaja jasno, da je najpomembnejša odlika novih stolpnic pravzaprav pogled na krajino in mesto. Pogled je res spektakularen, v katerokoli smeri – vzdolž Celovške, na jug proti centru, na Kamniške Alpe, vse tja do Triglava ... Proti jugu nas očarajo mehke linije gričevnatega obrobja Barja. Spektra pomeni oboje – živeti urbano, v mestu, in živeti nad mestom, s pogledom, kot so ga pred njo imele le ptice.

Odgovorni vodja projektiranja

Marko Studen, u.d.i.a.

Avtorja

Marko Studen, u.d.i.a., M.Sc., Boris Matič, m.i.a., Jernej Šipoš, u.d.i.a.

Sodelavci

Anna Kravcova, m.i.a.,
Aleksandra Rakinič Vidmar, m.i.a.,
Blaž Lozej, Petra Sajovic, u.d.i.a.,
Lea Denša, m.i.a., Jan Jazbec, m.i.a.,
Jure Ule, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

8000 m² / 42.500 m²

Tip objekta večstanovanjska stavba

Foto Miran Kambič



**ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024**



Odgovorni vodja projektiranja

Martin Lovrečič, u.d.i.a.

Avtorji

Jernej Hočevar, u.d.i.a., Martin
Lovrečič, u.d.i.a., Matevž Vrhovnik,
u.d.i.a. Monika Homar, m.i.a., Mojca
Valant, m.i.a., Urša Ješe, m.i.a.,
Jure Hafnar, m.i.a., Urh Wiegele,
m.i.a., Klemen Kropar, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljane, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

1670 m² / 2600 m²

Tip objekta večstanovanjska stavba

Foto Ana Skobe

TRIA STUDIO BLOK VEVČE

Ob Vevški cesti v Ljubljani smo na zemljišču, kjer so stale dotrajane stavbe, postavili večstanovanjski objekt z delno vkopano armiranobetonsko kletjo in tremi nadzemnimi etažami, grajenimi s križno lepljenimi lesenimi ploščami. Enostransko orientirane stanovanjske enote so ključni element tlorisne organizacije celotnega bloka, saj se usmerjenost tako odmika od industrijskih površin na drugi strani potoka. Etažne lesene plošče so izvedene tako, da je stropni konstrukcijski element viden; zato so bile finalno obdelane že pred začetkom montaže, kar je seveda zahtevalo previdnost in spretnost pri prestavljanju z žerjavom. Vsi balkoni so konstrukcijsko ločeni od osnovnega lesenega objekta in jih sestavlja jeklena konstrukcija.





PLUSMINUS30 BISTRO AFTR

Posebnost preoblikovanja klasičnega interierja obstoječe ljubljanske restavracije z Michelinovo zvezdico v bistro z bolj sproščenim in mladostnim interierjem je bila ponovna uporaba skoraj vse opreme, z ohranitvijo glavnega poudarka na hrani. Z zamislijo o *freeze* dizajnu smo želeno spremembo dosegli z monokromnim prebarvanjem vsega. Bistro vsak večer dobi bolj sproščeno večerno preobleko z didžejem. Lokal je razdeljen na tri dele, zato smo tudi za glavno spremembo ambienta izbrali tri barve: glavni prostor je v modri barvi, dva manjša separeja sta rožnata, zadnji prostor pa je zelene barve. Posebnost v prostoru sta avtorski grafit in neonski znak na končni prečni steni (delo umetnika Leona Zuodarja).

Odgovorni vodja projektiranja

Bernard Podboj, u.d.i.a.

Avtorji

Barbara Debevec, u.d.i.a., Bernard Podboj, u.d.i.a., Lara Melon, u.d.i.a., Jure Melon, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 150 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Miran Kambič



STUDIO SADAR PAVILJON ČASTNE GOSTJE NA MEDNARODNEM KNJIŽNEM SEJMU V FRANKFURTU

Častno gostovanje Slovenije na frankfurtskem knjižnem sejmu je bilo njena največja kulturna predstavitev v tujini doslej. Prostor paviljona je bil z izjemo dveh delno prosojnih avditorijev odprt in organiziran na mreži šestkotnikov, kar je omogočalo abstraktno organizacijo. Osrednji del je obsegala razstava, kjer so bila predstavljena prevedena dela slovenskih avtorjev; zasnovan je bil iz modularnih knjižnih polic, sedež in predstavitevni elementi, ki so ustvarjali raznolike ambience. Nad prostorom je bila postavljena umetniška instalacija Eve Petrič s svetlobnimi in vizualnimi učinki. Eno od izhodišč oblikovanja paviljona je bila trajnostna zasnova: odraža se v racionalni zasnovi elementov, uporabljenih materialih in možnosti ponovne uporabe.

Odgovorni vodja projektiranja

Jure Sadar, m.i.a.

Avtorji

Urška Sadar, m.i.a.,
Jure Sadar, m.i.a.

Sodelavca

Kaja Hribšek, Martin Smrekar

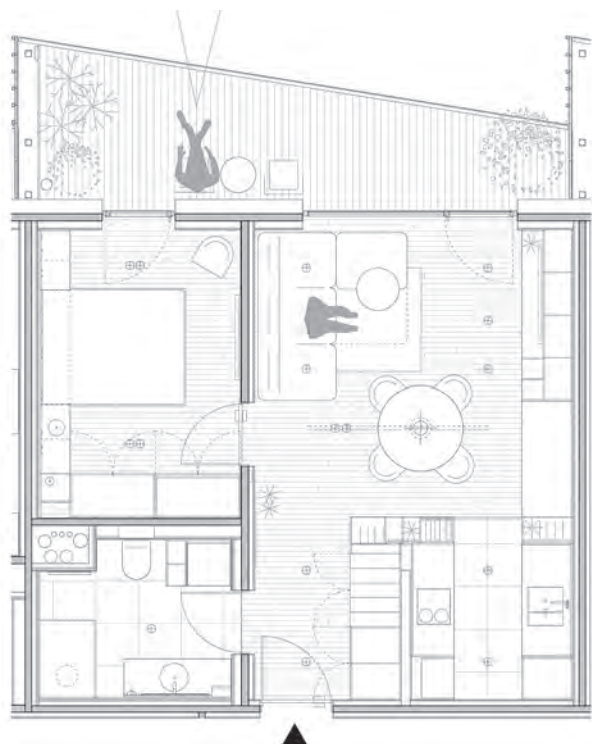
Lokacija/leto izgradnje

Frankfurt, Nemčija, 2023

Velikost območja/objekta 2400 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Klemen Ilvar



TRIA STUDIO STANOVANJE 08

Manjše stanovanje v prvem nadstropju stanovanjskega bloka na obrobju Ljubljane je zasnovano v svetlih tonih s temnimi poudarki. Rdečo nit mu daje uporaba lesa – od vidne medetažne konstrukcije iz križno lepljenih plošč na stropu do lesenih oken in letvic iz hrastovega furnirja. Zasnova stanovanja je prilagojena življenjskemu slogu lastnice. Kuhinja je podrejena le občasni funkciji, zato je umaknjena iz bivalnega prostora in obarvana v nevtrarno belo in sivo. Vhodni del sestavlja kompozicija garderobne omare, zrcala in klopi, ki se nadaljuje v element z odprtimi policami. Hrastove letvice pravokotnega prereza, ki strukturirajo hrbtišče omare, so v prvem delu redkejšje, tako da prepuščajo svetlobo proti vhodu, v drugem pa stopijo v prvi plan, da rahlo zastrejo vsebino.

Odgovorni vodja projektiranja

Martin Lovrečič, u.d.i.a.

Avtorji

Monika Homar, Mojca Valant, Urša Ješe, Jure Hafnar, Urh Wiegeler, Jernej Hočevar, Martin Lovrečič, Matevž Vrhovnik

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 50 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Ana Skobe



A202 ARHITEKTI PISARNA FERANTOV VRT

Lokal v pritličju Ferantovega vrta je bil od zgraditve že večkrat močno predelan. Številne stihijno dodane plasti so prekri- le originalno substanco. S pomočjo usmeritev odgovorne konservatorke smo prenovo zastavili kot čim manj invaziven poseg, ki bi kar najbolj izpostavil ohranjene prvotne elemente. Odstranili smo mavčnokartonske obloge, spuščeni sekun- darni strop in predelne stene. Poenoteno tlakovanje in svetla oprema iz naravnih materialov poudarjata obstoječe strukture in podrobnosti. Nova zasteklitev upošteva originalne detajle in jih parafrazira v tehnično ustrezni sodobni izvedbi. Prenova, ki upošteva konservatorske smernice, je študijski pristop, ki bi ga lahko nadaljevali na celotnem pritličju bloka B.

Odgovorni vodja projektiranja

Žiga Ravnikar, u.d.i.a.

Avtorji

Klara Bohinc, m.i.a., Andraž Keršič, m.i.a., Žiga Ravnikar, u.d.i.a., Eva Senekovič, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 85,5 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Ana Skobe, Janez Kališnik (arhiv MAO), arhiv a202 arhitekti



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



A202 ARHITEKTI STANOVANJE NA ŠTEFANOVI

Odgovorni vodja projektiranja

Žiga Ravnikar, u.d.i.a.

Avtorji

Klara Bohinc, m.i.a., Andraž Keršič,
m.i.a., Žiga Ravnikar, u.d.i.a., Eva
Senekovič, m.i.a., Uršula Novak, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

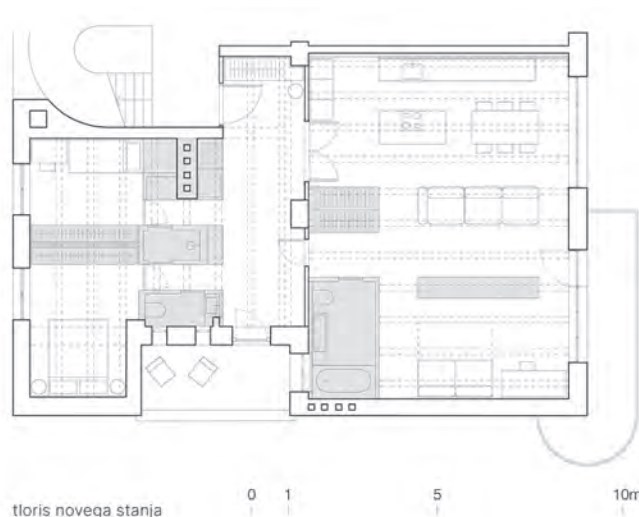
120 m²

Tip objekta

notranja oprema

Foto Ana Skobe, arhiv a202 arhitekti

Prenova stanovanja v Dukićevih blokih je bila osredotočena na preureditev tlorisne zasnove, ki smo jo z rušitvijo dveh predelnih sten odprli v prečni in vzdolžni smeri. Z restavratskimi posegi je bilo ohranjeno originalno stavbno pohištvo (okna, vrata in zastekljena vrata v salon), pa tudi balkonske ograje. Najodločnejši poseg je bila odstranitev zaključnih slojev stropa. Razkrita rebrana betonska stropna struktura, ki teče prek celotnega stanovanja, ustvarja enoten, pripoveden ambient. Novi vstavljeni volumni skrivajo servisne prostore. Kot poklon marmorni oblogi veže so bili za del opreme stanovanja uporabljeni različni naravni kamni.

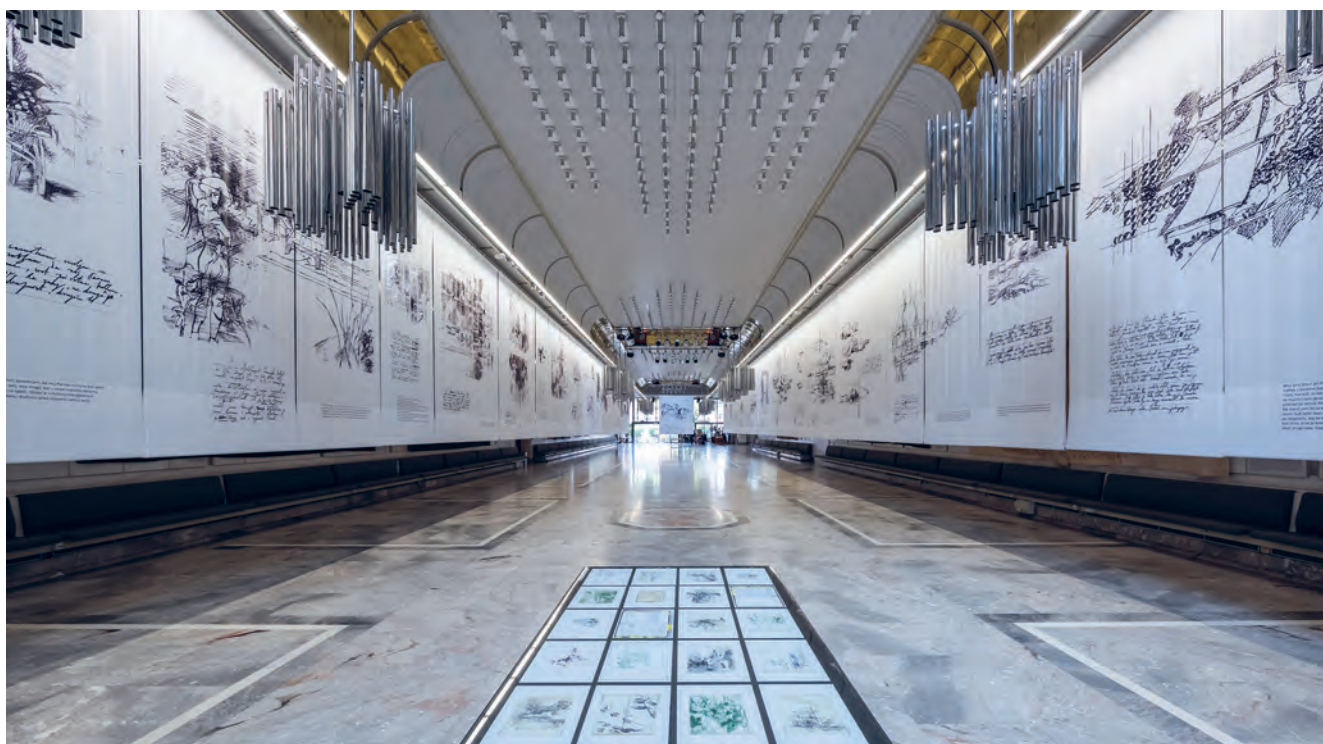




Odgovorni vodja projektiranja/avtor
Miha Čebulj, u.d.i.a., m.arch. (bi)
Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2022
Velikost območja/objekta 800 m²
Tip objekta notranja oprema
Foto Janez Marolt

L-PLUS PISARNIŠKA PROMENADA

Interier pisarniških prostorov povzema dualnost delovnega procesa zasebnega IT-podjetja. Manjši ločeni prostori po obodu etaže omogočajo intenzivno skoncentrirano delo v tišini manjših skupin. Osrednji del etaže po drugi strani postane prostor srečevanja, interakcije. Kot mesto v malem so torej po obodu nanizani generični prostori, ki jih povezuje osrednja pisarniška promenada, mestna ulica poljavnega, skupnega značaja. Po tej promenadi so dinamično postavljene kapsule – kot pomembnejše zgradbe v mestu – ki ponujajo funkcionalen prostor za seje, izolirane govorilnice, sedišča za počitek, »printarnico« in prostor za tehnološko opremo. Ergonomsko oblikovani podambienti med kapsulami – podobni različnim mestnim trgov – stimulirajo pestro paleto interakcij med zaposlenimi.



ALEKSANDER OSTAN KONCEPT IN OBLIKOVANJE RAZSTAVE

V veliki avli Ravnikarjevega Cankarjevega doma smo postavili razstavo *Iskanja v risbi, spoznanja v misli – Fragmenti iz zapuščine E. R.* 200 metrov potiskanih platen z velikimi povečavami njegovih izjemnih risb, kombiniranih z eruditskimi, javnosti doslej neznanimi zapisi iz njegovih dnevnikov, smo kot lebdečo kompozicijo umestili v avlo tako, da smo ustvarili triladijski prostor. Na obeh straneh dolgega prostora smo postavili mizi z originali risb in zapisov, da bi ponazorili dramatično razmerje med izvornim in povečanim. Z dvema komplementarnima fasadama smo simbolno preslikali dualizem njegovega notranjega sveta in percepcije ter njuno dinamično medsebojno ravnovesje. Njegov polni svet podob prosto dopolnjujejo globoke filozofske, likovne, arhitekturne in družbene meditacije.

Odgovorni vodja projektiranja

Aleksander Ostan, u.d.i.a.

Avtorji

Nataša Pavlin, u.d.i.a., Nena Gabrovec, u.d.i.a., Daniel Ilijeski, m.i.a., Žan Artelj, m.i.a., Alja Cevc, abs. arh., Majda Kregar, u.d.i.a., Helena Ravnikar

Lokacija/leto izgradnje

Cankarjev dom, Ljubljana, 2023

Velikost območja/objekta 1036 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Virginia Vrecl



ARP STUDIO TIVOLSKI GRAD

Tivolski grad se prvič omenja v 15. stoletju. Po številnih prenovah je svojo današnjo obliko dobil v 19. stoletju. Zasnovan je ob centralni osi, z vežami v posameznih nadstropjih in glavnim stopniščem. Prostori na severni in južni strani so povezani v krožni tloris. Zaradi parcialnih posegov je zasnova mestoma nerazpoznavna, beleži in ometi pa skrivajo sloje historičnih poslikav. Postopna prenova se je začela s sprejemnimi prostori v pritličju in kleti, kjer je zdaj informacijski prostor s trgovino, skrito za prenovljeno leseno steno. V veži smo razkrili dolga leta nevidne poslikave. V kleti so novi servisni prostori; oboji iz različnih obdobjev so poenoteni z novim prostostoječim volumnom iz brušene kovine. Pritličje in klet povezuje novo dvigalo, vgrajeno v južni izzidek gradu, s tlakovano ploščadjo zunaj. Dve odstranjeni poslikavi sta zdaj razstavljeni na notranji strani arkadnega hodnika.

Odgovorni vodja projektiranja

Matjaž Bolčina, u.d.i.a.

Avtorji

Matjaž Bolčina, u.d.i.a., Ernest
Milčinovič, u.d.i.a., Urška Bertok,
Herman, u.d.i.a., Jan Žonta, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 230 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Ana Skobe



ARP STUDIO ODPRTA KNJIŽNICA

Ko je na OŠ Vič v Ljubljani pred pričetkom šolskega leta zaradi povečane generacije učencev manjkala učilnica, je vodstvo šole predlagalo umestitev nove učilnice v obstoječo dvoetažno avlo. Tako bi bila brez neposredne dnevne svetlobe in stika z zunanostjo. Medtem je v pritličju ob avli prostor zasedala šolska knjižnica. S preprostim predlogom zamenjave programov je bil učilnici zagotovljen zaprt prostor s primernimi pogoji za delo, knjižnico pa so premestili v obstoječo dvoetažno avlo. Za novo knjižnico je bila zasnovana opna iz sovprežne lesene mreže in kovinskih okvirjev, ki v tlorisnem gabaritu povzame rob avle, vključno z obstoječimi krožnimi stopnicami, vertikalni gabarit pa pušča odprt na šolske hodnike v nadstropju. Knjižne police so postavljene po obodu pritličja, med obstoječe šolske hodnike in novo knjižnico. Knjiga kot dejanski in simbolni predmet znanja in vednosti je končno v središču šole.

Odgovorni vodja projektiranja

Matjaž Bolčina, u.d.i.a.

Avtorji

Matjaž Bolčina, u.d.i.a., Ernest
Milčinović, u.d.i.a., Jan Žonta, m.i.a.

Sodelavec

Matjaž Filič, u.d.i.g.

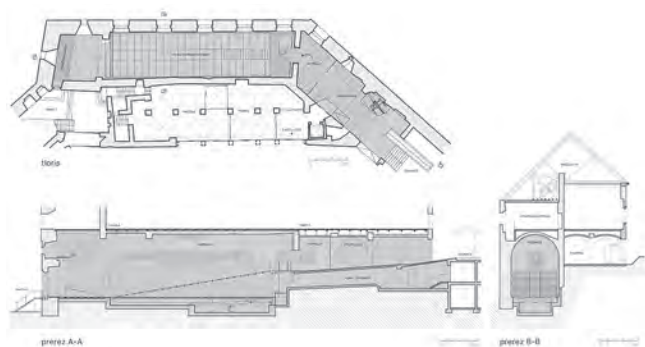
Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta 85 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Tadej Bolta, Ana Skobe



AMBIENT PRENOVA KAZEMAT

Kazemate so bile prvotno nadzorna vstopna klančina, povezava predgradja z grajskim dvoriščem. Z dozidavami traktov je bila ta klančina nadgrajena. V času, ko sta tu delovali vojašnica in kaznilnica, so prostor prezidali in delno zasuli. S sondažnimi raziskavami in odstranitvijo zasutja smo zidno lupino restavrirali in preobrazili v večnamensko dvorano. V poglobljena tla smo vgradili dvizžno, naklonsko mehansko konstrukcijo: tri vzdolžne segmente iz pomičnih panojev. V srednjem polju so tudi pomične stopnice, ki se formirajo v poševnino ali v amfiteater. S tem smo omogočili različno programsko izrabo prostora: postavitev prvotne zgodovinske pristopne klančine, oblikovanje amfiteatralne stopnjaste dvorane ali velikega razstavnega prostora z vodoravnimi tlemi, pa tudi kombiniranje vseh teh možnosti v druge oblike.

Odgovorna vodja projektiranja

Majda Kregar, u.d.i.a.

Avtorja

Majda Kregar, u.d.i.a.,

Miha Kerin, u.d.i.a.

Sodelavci

Sonja Podbreznik, u.d.i.a.,

Stane Miklavc, Brane Kregar

Konzervatorka

Nataša Pristov, dipl.um.zgod.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljanski grad, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 640 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miha Intihar, Ambient, d.o.o.



P PLUS ARHITEKTI HOTEL APRIL 1550

Gre za prenovu ene izmed najstarejših hiš v Ljubljani: njen nastanek datira v leto 1550. Prenova je temeljila na odstranjevanju nebitvenega in izpostavljanju zgodovinske osnove stavbe. Z ohranitvijo osnovne kamnite strukture stavbe smo trajnostno prispevali k ohranjanju okolja ter obenem ohranili primarno urbano tkivo in zgodovinski kontekst okolice. Obstoječa substanca je bila nato nadgrajena z novimi posegi, ključnimi za statično stabilnost in funkcionalnost; za nadaljnjo uporabo pa je bila bistvena prilagoditev (primarno stanovanjske) stavbe za novi program hotela. Vodilna ideja je bila izpostaviti zgodovinske sloje in s tem prikazati bogato zgodovino stavbe.

Odgovorni vodja projektiranja

Primož Boršič, m.i.a.

Avtor arhitekture

P PLUS arhitekti, Primož Boršič, m.i.a.

Avtorica interierja

mag. Tatjana Kerčmar, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

224 m² / 529 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Ana Skobe



ARHITEZA

POKRAJINSKI ARHIV MARIBOR, ENOTA ZA PREKMURJE

Odgovorna vodja projektiranja

Polona Lipičnik, u.d.i.a.

Avtorici

Polona Lipičnik, u.d.i.a.

Mateja Katrašnik, u.d.i.a.

Soavtor idejne zasnove

Aleksander Plej

Lokacija/leto izgradnje

Murska Sobota, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

1897 m² / 2012,44 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič

Objekt se umešča v gabarite nekdanjega Muralista s šivalnicami in trgovino Mura – gre torej za industrijsko dediščino Murske Sobotе. Kompleks tvorita dva med seboj povezana objekta (P + 1 ter K + P + 1 + M) z ravno streho nad obema. Stavba deluje navzven introvertirano, hkrati pa vabi v notranjost skozi dostop čez novonastalo vhodno ploščad, ki jo z odprto urbano površino poveže z mestom. Pritlična etaža je namenjena obiskovalcem in je javnega značaja. Zato je fasadna opna prosojna in funkcijo javnega prostora kaže navzven. Zgornji dve etaži pa sta namenjeni prostorom za zaposlene in arhivskim prostorom, kar je z izrazito introvertiranostjo prikazano tudi na zunanjem ovoju stavbe.



ARHITEZA PRENOVA PREDAVALNIC EKONOMSKO POSLOVNE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU

Idejno ozadje za prenovo prostorov EPF navezujemo na njihove temeljne vrednote. Osnova oblikovanja je »modra nit«, ki vodi iz vhodne avle skozi svetlobno naglašeno horizontalo. Predavalnica S4 je laboratorij za kreiranje in preizkušanje VR-vsebin ter timsko ustvarjanje. Mize trapezoidne oblike omogočajo različne postavitve. Predavalnica S5 ima bele stenske obloge, ki prostoru dajejo nov ritem: vmesni pasovi in obloga v videzu lesa v predelu table ustvarjajo optično mejo med slušatelji in predavateljem. Modra dvorana je v uporabi za protokol; vanjo bodo umeščeni tudi razstavni panoji. Vo-dilo za umestitev sedežev je bila vizualna komunikacija med govorcem, občinstvom in člani komisije.

Odgovorna vodja projektiranja

Mateja Katrašnik, u.d.i.a.

Avtorici

Mateja Katrašnik, u.d.i.a.,
Polona Lipičnik, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Maribor, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 400 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič



ATELJE BER.NARD ICJT – RAZSTAVA O JEDRSKI ENERGIJI

Odgovorni vodji projektiranja

Špela Nardoni Kovač, u.d.i.a.,
Igor Berlot, u.d.i.a.

Avtorji

Špela Nardoni Kovač, u.d.i.a.,
Igor Berlot, u.d.i.a., Marko Horvat,
m.i.a., Lucija Draginič, m.i.a.

Sodelavec

RPS, d.o.o.

Lokacija/leto izgradnje

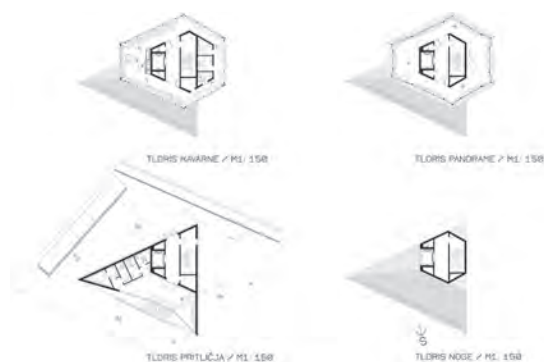
Dol pri Ljubljani, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 479 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Virginia Vrecl

Projekt omogoča doživetje razstave v vlogi delca energije, ki potuje po prostoru. Šestkotna geometrijska zasnova gorilne celice sredice jedrskega reaktorja je kot abstrakten prikaz atomskega jedra izhodišče za modularno mrežo trikotnikov. Na njej je oblikovana razgibana sekvenčna pot. Zasnova je fleksibilna in omogoča nadgradnjo. S temo zastrti gradniki ambienta – stropne, obodne in talne površine ter z akustičnimi absorberji dušena slušna orientacija v prostoru – ponazarjajo brezčasnost in praznino vesolja, so zanikanje konvencionalnih čutnih zaznav, ustvarjajo občutek podajanja v neznano ter vzbujajo radovednost in pričakovanje. Modra talna svetlobna nit, ki vodi skozi vsebinske portale, ter svetlobni otoki eksponatov in interaktivnih vsebin popeljejo obiskovalca v svet vesolja, fizike, energije in naprednih tehnologij.



PONTING

RAZGLEDNI STOLP KRISTAL

Betonska stavba *Kristal* v obliki 108,40 m visokega stolpa s kavarno in razgledno panoramsko etažo je značilna po svoji izjemni višini in uporabi betona kot glavnega gradbenega materiala. Stavba izstopa iz okolice in je zaradi svoje edinstvene oblike vizualno privlačna. Kavarna na vrhu stolpa ji daje še dodatno zanimivost in omogoča uživanje ob kavi sto metrov nad tlemi. Kontekstualno je stavba oblikovana ekspresivno. Podnožje in vhodni del sta obrnjena v eno smer, steklena glava stolpa pa v drugo, proti mestnemu parku Rogaške Slatine. Arhitekturna zasnova omogoča zanimivo igro različnih usmeritev in pogledov ter ustvarja dinamičen videz stavbe. S tem se tudi poudarijo določene značilnosti okolice, za obiskovalce pa je ustvarjena edinstvena arhitekturna izkušnja.

Odgovorni vodja projektiranja

Nande Korpnik, u.d.i.a

Avtorja

Nande Korpnik, u.d.i.a,
Dr. Viktor Markelj, u.d.i.g.

Sodelavka

Zorislava Fras, u.d.i.a

Notranja oprema

Nande Korpnik, u.d.i.a,
Zorislava Fras, u.d.i.a

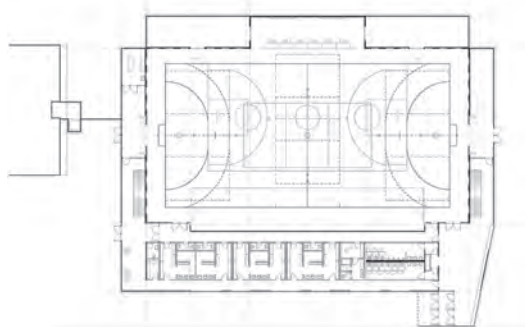
Lokacija/leto izgradnje

Rogaška Slatina, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 1.116 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič, Zorislava Fras



TRIA STUDIO DVORANA MISLINJA

OŠ Mislinja se je več let soočala s prostorsko problematiko, saj obstoječa telovadnica ni več zadoščala za ustrezno izvedbo pouka športne vzgoje. V sklopu dvorane so zgradili še povezovalni hodnik, nekaj učilnic in osebno dvigalo. V stavbi so organizirani štirje vadbeni prostori, v katerih lahko istočasno poteka ločena vadba, pri tem je osrednje roketno igrišče z mehkim pregradama razdeljeno na tri enakovredne vadbene prostore. Osnovno konstrukcijo dvorane sestavljajo križno lepljene lesene plošče, ki so v osrednjem prostoru vidne, kar pomeni, da z notranje strani ni bilo nobene dodatne obrtniške obdelave, torej konstrukcijski element obenem že tvori končni videz stene. Stropi so večinoma zaključeni z akustičnimi oblogami.

Odgovorni vodja projektiranja

Matevž Vrhovnik, u.d.i.a

Avtorji

Jernej Hočevar, Martin Lovrečič,
Matevž Vrhovnik

Sodelavec

Klemen Kropar

Lokacija/leto izgradnje

Mislinja, Slovenija, 2019

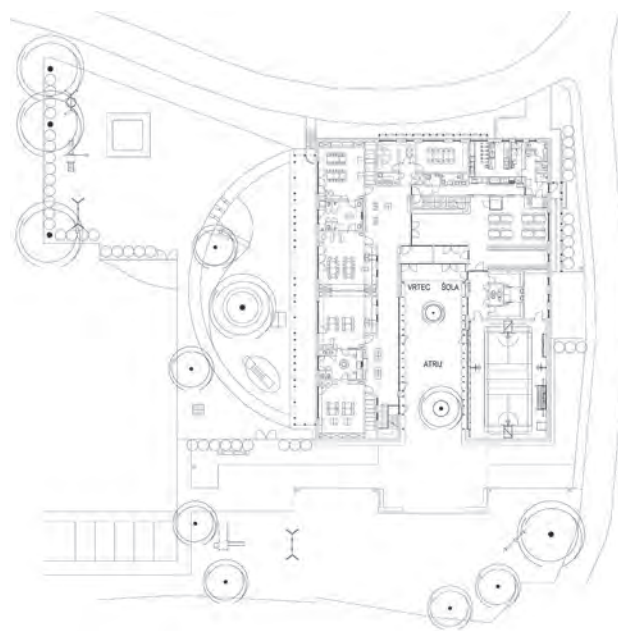
Velikost območja/objekta

2980 m² / 2630 m²

Tip objekta

javna zgradba

Foto Arhiv Alfa Natura



AG-INŽENIRNG PODRUŽNIČNA ŠOLA IN VRTEC TURJAK

Stavba stoji v vplivnem območju turjaškega gradu. Zgrajena je na vzpetini, kjer so nekoč stali grajski hlevi. Zasnova in oblikovanje temeljita na ohranjanju varovanih vrednot, kot so prostorska integriteta, vedute in dominantnost dediščine. Tako je ohranjena arhitekturna in tlorisna zasnova grajskega poslopja s sredinskim atrijskim dvoriščem. Organizacija notranjih prostorov okrog atrija in avle omogoča ločeno delovanje šole in vrta. Tlorisna zasnova je razdeljena na dva sklopa. Levi del je namenjen predšolski vzgoji, desni (skupaj z nadstropjem) pa šolskemu programu. Oba sklopa imata skupno razdelilno kuhinjo in telovadnico. Velike steklene površine omogočajo interakcijo notranjega in zunanjega prostora ter odpirajo poglede na zeleno pokrajino in grad Turjak.

Odgovorna vodja projektiranja in avtorica

Zvonka Korošac, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Turjak, Velike Lašče, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta

4.044 m² / 3.357 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Vasja Marinč, Boštjan Podlogar



Odgovorni vodja projektiranja

Jurij Sadar, u.d.i.a.

Avtorji

Boštjan Vuga u.d.i.a., grad. dip. (AA),
Jurij Sadar u.d.i.a., Petko Grabljič,
m.i.a., Belen Villan Fernandez, m.i.a.,
Matjaž Bahor, m.i.a.

Pokrajina skateparka

Domen Stražar, m.i.a.

Grafično oblikovanje

Nejc Prah

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

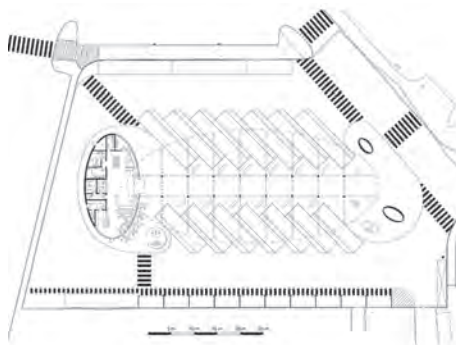
1350 m² javna zgradba

Foto

Klemen Ilovär

SADAR+VUGA SKATEPARK STOŽICE

Skatepark Stožice je prvi projekt ponovne uporabe in re-apropriacije prostora v Športnem parku Stožice. Novi Center urbanih športov je urejen pod vzhodno tribuno nogometnega stadiona. Vsebuje dve dvorani, namenjeni urbanim športom na kolesarskih. Severna dvorana s 600 m² posnema ulično okolje z robniki in stopnicami (*street*), južna, s 425 m², pa oblikuje konveksne in konkavne valovite klančine za *flow*. Oba poligona povezuje družabni prostor mezanina s panoramskim razgledom na dogajanje. Razgibana skaterska pokrajina je izdelana suhomontažno, iz lesenih elementov, kar omogoča preprosto preoblikovanje in prilagoditve v prihodnosti. Površino obodnih sten grafično dopolnjuje abstraktna poslikava, ki aludira na ikonografijo skaterske subkulture.



OMNIA ARHING AVTOBUSNA POSTAJA KOPER

Lokacija nove postaje je na stičišču prometnih komunikacij, vidna in lahko dostopna s hitre ceste in železniške postaje v sosesčini. Površina območja znaša 4.185 m² in se v celoti nahaja na parceli št. 3888/7, k.o. 2604 Bertoki. Območje urejanja leži na jugovzhodnem delu širšega mestnega območja Kopra ob kanalu reke Badaševce, ki se severno od obravnavanega območja izliva v Škocjanski zatok. Osrednji izziv umestitve objekta, ki naj odgovori na vse zahteve sodobne tehnologije in družbe, je majhen in zgoščen prostor, na katerem je stala že obstoječa avtobusna postaja.

Odgovorna vodja projektiranja

Vanda Žunič, u.d.i.a.

Avtorji

doc. Sonja Miculinič, u.d.i.a., Vanda Žunič, u.d.i.a., Rok Triller, u.d.i.a.

Sodelavci

Aida Beahan, u.d.i.a.,
Zelimhan Suleymanov, abs. arh,
David Hosta, abs. arh

Lokacija/leto izgradnje

Koper, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta 4185 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



Odgovorni vodja projektiranja

mag. Boris Bežan, u.d.i.a.

Avtorji

mag. Boris Bežan, u.d.i.a.,
Mara Partida, M. arch, PhD arch.,
Héctor Mendoza M. arch PhD
arch., dr. Jaka Bežan, u.d.i.a.

Sodelavci

Sašo Badovinac, u.d.i.a., Olga Bombač, u.d.i.a., German Bosch M. arch.,
Grega Cerar, u.d.i.a., Oscar Espinosa
M. arch, Jure Kolenc, u.d.i.a., Carlos
Parra M. arch., Damian Plouganou
M. arch., Bor Pungeršič, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

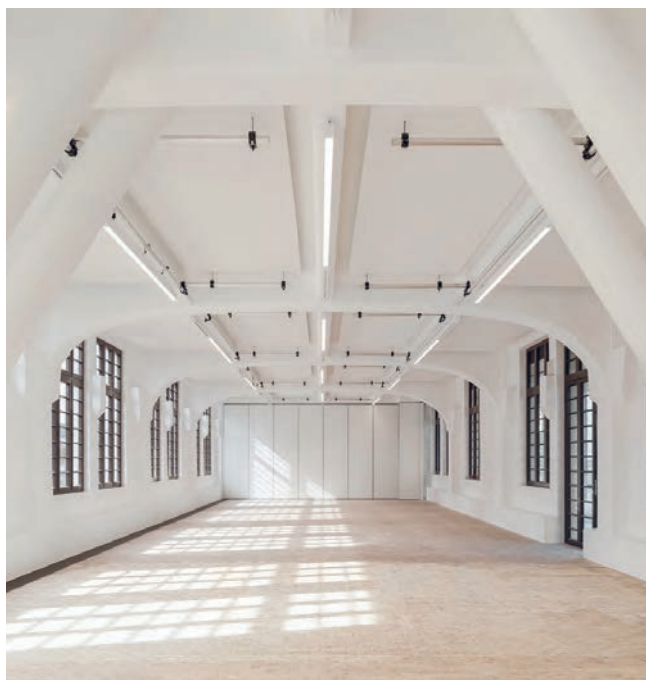
Velikost območja/objekta 13.000 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Ana Skobe

BORIS BEŽAN, MARA PARTIDA, HÉCTOR MENDOZA, JAKA BEŽAN CENTER ROG

Glavni cilj posega v nekdanjo tovarno koles Rog je bil ohraniti materialno in zgodovinsko vrednost objekta ter ga prilagoditi novi javni rabi v vlogi kreativnega središča mesta. Projekt poskuša rešiti dva glavna izziva. Po eni strani rešuje pomanjkanje urbane povezanosti, saj je bilo pritličje kljub privilegirani lokaciji v zgodovinskem središču Ljubljane povsem odrezano od reke Ljubljanice (proti njej je bilo na ravni nabrežja obrnjeno s 120 m dolgo slepo fasado), po drugi strani pa stavba ni več ustrezala veljavnim varnostnim standardom in praktično ni imela ustreznih komunikacijskih in servisnih prostorov, kar je narekovalo iskanje rešitev za okrepitev konstrukcije in spoštljivo razširitev objekta z manjkajočimi prostori.



Drugo nadstropje



Prvo nadstropje



Severna fasada



Južna fasada



DAMJAN BRADAČ SKLADIŠČNI OBJEKT HÖRMANN

Odgovorni vodja projektiranja/avtor

Damjan Bradač, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Petrovče, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 2723 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Damjan Bradač

Objekt je zasnovan kot preprost volumen zunanjih tlorskih dimenzij 61,20 × 44,50 m, z višino venca 10 m (merjeno od kote terena do gornjega roba atike). Konstrukcijo določajo stebri, primarni in sekundarni nosilci ter zavetrovanja. Plitvo temeljenje je izvedeno z armiranobetonskimi točkovnimi temelji, ki so med seboj povezani z veznimi gredami. Objekt je namenjen skladiščenju izdelkov in polizdelkov oziroma sprejemu in odpravi blaga.



NAINO VODOVODNI STOLP BREŽICE

Vodovodni stolp z višino 46 metrov je bil zgrajen leta 1914. Gre za edini vodovodni stolp v Sloveniji, ki je v celoti dostopen obiskovalcem in priča o inovativnem načinu preskrbe z vodo na začetku 20. stoletja. Z obnovo je bil spremenjen v razgledno točko, ki predstavlja kulturno in tehniško dediščino. Izvedli so statično sanacijo, restavracijo posameznih delov in rekonstrukcijo, vgradili notranje dvigalo in poskrbeli za novo zunanjo ureditev. Ob stolpu je urejen center za obiskovalce, ki dopolnjuje nove vsebine stolpa (kavarna z info točko, prodaja spominkov, sanitarije za obiskovalce in prostori zaposlenih). Stavba je del obstoječega mestnega obzidja, zato so ob rekonstrukciji ohranili celotno vzhodno steno in gabarit obstoječe stanovanjske hiše.

Odgovorni vodja projektiranja

Grega Bizjak, u.d.i.a.

Avtorja

Grega Bizjak, u.d.i.a.,

Tadeja Šepec Bizjak, u.d.i.a.

Sodelavec

Črt Breskvar

Krajinska arhitektura

Mitja Škerjanc, u.d.i.k.a.

Akustika

Nika Šubic, m.d.i.g. (MK3, d.o.o.)

Lokacija/leto izgradnje

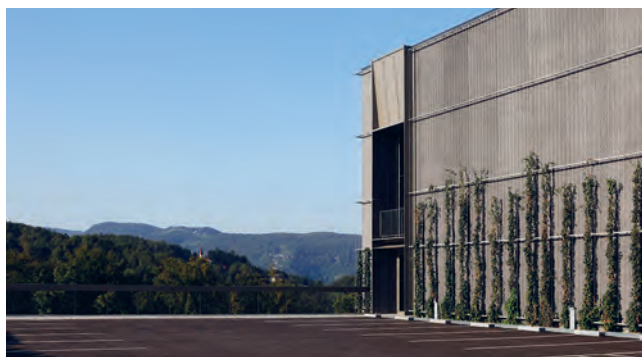
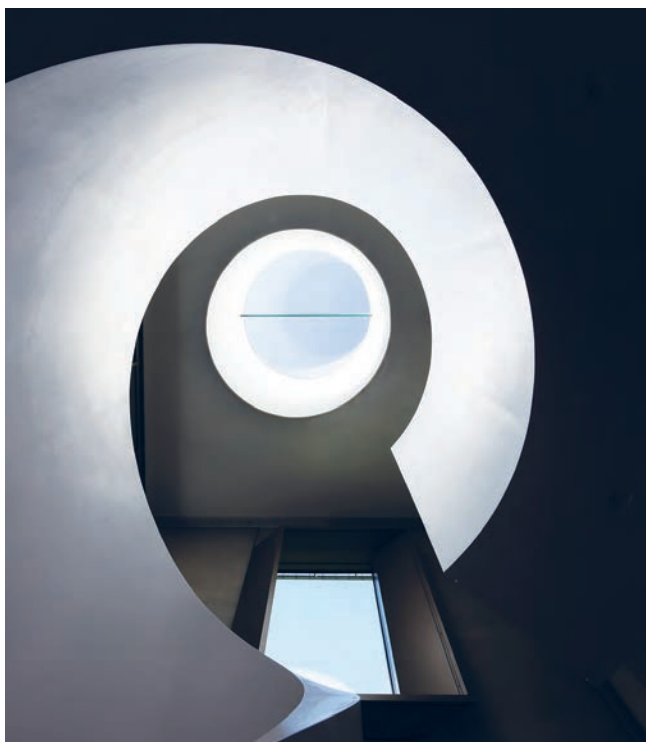
Brežice, Slovenija, 2020–23

Velikost območja/objekta

333 m² / 477,1 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Katarina Kovačič



Odgovorni vodja projektiranja

Blaž Budja, u.d.i.a.

Avtorji

Blaž Budja, u.d.i.a., Rok Jereb,
u.d.i.a., Nina Majoranc Peršin, u.d.i.a.

Gradbene konstrukcije

Biro Udovč, Stanislav Udovč s.p.

Strojne inštalacije Emineo, d.o.o.

Elektro inštalacije Avelis, d.o.o.

Zunanja in komunalna ureditev

As Strmec, Irena Judež s.p.

Nadzor Grantas, Andrej Gričar s.p.

Lokacija/leto izgradnje

Čatež, Velika Loka, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

6523 m² / 6600 m²

Tip objekta poslovna stavba

Foto Blaž Budja

JEREB IN BUDJA ARHITEKTI **TEM ČATEŽ, FAZA 3**

Nova zaključena faza stavbe TEM Čatež je presežek smelosti in vizije naročnika, ki verjame v pomembnost oblikovanja v procesu ustvarjanja idej in izdelkov. Tovarna, specializirana za izdelavo vtičnic, je postavljena v občutljivo vaško okolje, kar je zahtevalo razmislek o harmoniji med industrijskim in naravnim okoljem. Arhitekti smo nadaljevali drzno začetno idejo naročnika. Rezultat je impresivna arhitektura, ki ni zgolj tehnično dovršena, temveč izraža estetsko privlačnost in spoštovanje do okolice. Tovarna TEM Čatež postavlja nov standard za industrijske objekte, saj združuje funkcionalnost s čutno oblikovanimi prostori, ki ustvarjajo prijetno delovno okolje za zaposlene.



DAMJAN BRADAČ KOLESARSKA STEZA HUDA LUKNJA

Nova kolesarska steza poteka po stari, opuščeni železniški progi Huda luknja. Prvotna proga med Velenjem in Dravogradom je bila del še avstro-ogrske železnice, odprta je bila leta 1891 in opuščena leta 1968. Steza je dolga približno 24 kilometrov in sledi konfiguraciji Mislinjske doline, ki jo je vrezala reka Paka, po stari železniški nivoletih z zgodovinskimi predori. Zasnova novih mostov sledi prvotni ideji tipičnih linearnih železniških mostov. Jekleni nosilci premagujejo razpone prek 31 metrov ter kolesarju ponujajo vznemirljive in dramatične poglede, omogočajo pa tudi vpogled v zgodovino železnice, nekoč namenjene prevažanju rude iz Šaleške doline.

Odgovorni vodja projektiranja/avtor
Damjan Bradač, u.d.i.a.

Avtorjia

Grega Bizjak, u.d.i.a.,
Tadeja Šepec Bizjak, u.d.i.a.

Vodja projekta

Cestni Inženiring, d.o.o.,
Mojca Zemljarič Bajec, u.d.i.g.

Načrt konstrukcije

Gradis BP Maribor, d.o.o.,
Gregor Cipot, u.d.i.g.

Lokacija/leto izgradnje

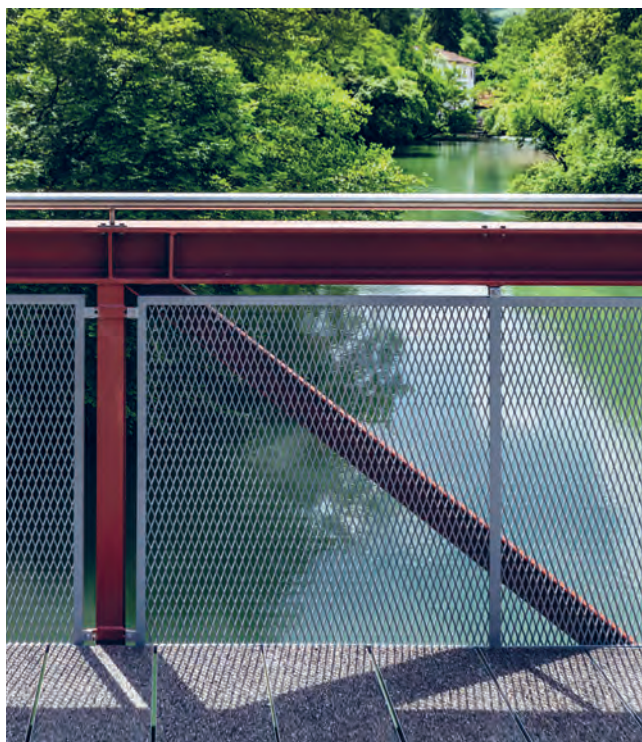
Huda luknja, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

32,70 × 4,65 m

Tip objekta urbani prostor

Foto Damjan Bradač, Benjamin Hafner



Odgovorni vodja projektiranja

Saša Dalla Valle, u.d.i.a.

Avtorji

Saša Dalla Valle, u.d.i.a., Nuša Dalla Valle, m.i.a., Gregor Gruden u.d.i.g.

Sodelavec

Klemen Kropar

Lokacija/leto izgradnje

Pekel, Nova Gorica, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

209 m²

Tip objekta

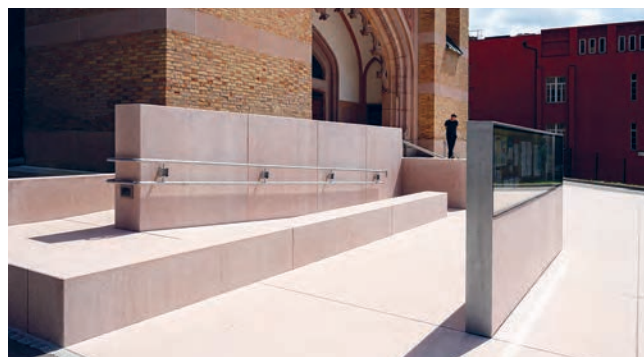
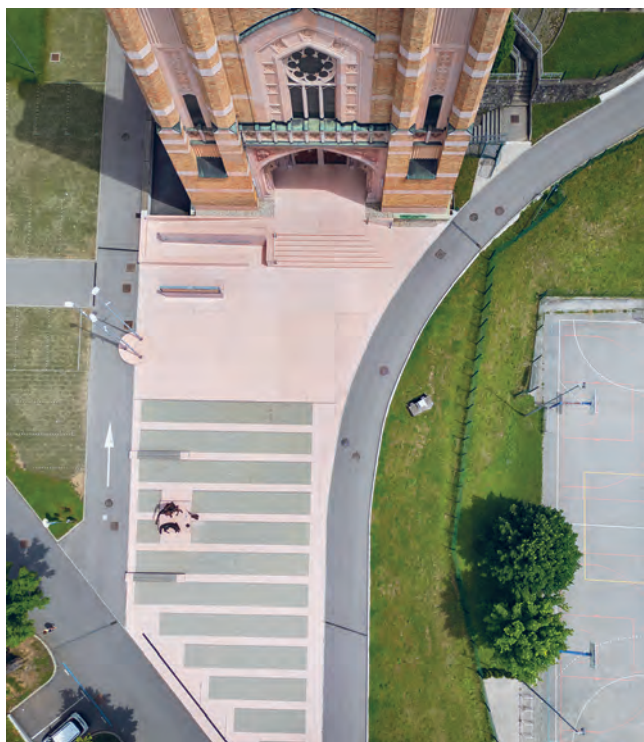
urbani prostor

Foto

Saša Dalla Valle

URBI BRV ČEZ REKO VIPAVO V PEKLU

Brv premošča reko Vipavo in sklepa tematsko učno pot ob reki. Razpona med podporama merita 21 m in 33,6 m, širina brvi pa je 3,8 m. Siva mat ograja iz ekspandirane pločevine, sive podnice s polnilom iz reciklirane gume in jeklena konstrukcija v bakreno rdeči barvi s svojimi zemeljskimi toni ne izstopajo in dajejo brvi prijeten videz. Na desnem bregu je dostop na brv izveden z blago klančino, z razširitvijo in s terasasto oblikovanimi ploskvami za počitek. Del teras ima lesene sedežne elemente. Brv s počivališčem daje kolesarski poti urejen prostor za postanek, počitek in srečevanje. Prostor vzpostavi dialog med človekom in naravo, kar ne le izboljša izkušnjo obiskovalca, temveč tudi spodbuja trajnostno rekreacijo in ohranjanje naravnih lepot.



KROG RAKOVNIK

Do ureditve prostora pred cerkvijo (izvedene leta 2023/24) je bilo na tem mestu parkirišče, tik ob njem pa še cesti, ki sta vodili do objektov vzhodno in zahodno od cerkve. S sprejetjem OPPN v letu 2009 (izdelovalci Krog, d. o. o., Kalan Šabec arhitekti, s. p.) se je vzpostavila možnost za drugačno ureditev cerkvenega predprostora. Novonastala ploščad se enakomerno spušča proti jugu. Proti cerkvi vodi dvanajst dolgih stopnic. Zahodno od vhoda so trije jambori z reflektorji, ki osvetljujejo predprostor. Ploščad in stopnice so iz montažnih betonskih elementov, barva je usklajena z barvo fasade. Pred cerkvijo sta še oglasna vitrina in klančina za gibalno ovirane osebe. Na osrednjem delu ploščadi stoji spomenik Janezu Bosku, delo kiparja Eda Dolinarja.

Odgovorni vodja projektiranja

Andrej Mlakar, u.d.i.a.

Sodelavka

Tatjana Mahovič, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 1500 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Miran Kambič



Odgovorni vodja projektiranja/avtor

Jure Sadar, m.i.a.

Sodelavec

Danilo Silan, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 350 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Klemen Ilovár

STUDIO SADAR ZELENA MREŽA

Intervencija v poslovnem kompleksu se osredotoča na trajnostne vidike urejanja prostora – humanizacijo, aktivacijo in ozelenitev. Od fasade obstoječe hiše odmaknjena mreža, ki jo bo sčasoma preraslo zelenje, nadaljuje zeleno potezo, ki teče ob promenadi med objekti kompleksa Rotonda. Osnovna zamisel o poenotenju delov kompleksa se je razvila in artikulirala v pravilno mrežo, ki spominja na fasadni plašč poslovnih objektov, kakovostno zeleno potezo pa nadaljuje v vertikalno. Globina in kompleksnost izraza sta doseženi z izmeničnim obračanjem profilov mreže, kar ustvarja tridimenzionalni učinek reliefa ter igro svetlobe in sence.



MEDPROSTOR IN A202 ARHITEKTI TRG MDB

Obnova trga MDB z umikom parkirnih mest ponovno vzpostavi boljšo povezavo z mestnim središčem. Nova ureditev z enotnim tlakovanjem definira široko površino za pešce in kolesarje ter javnemu prostoru povrne vlogo mestnega trga. V osrednjem delu je ohranjena zelenica z obstoječimi odraslimi brezami, ki jih dopolnjuje še štirinajst novih dreves. Okrogli zeleni otoki z visokimi trajnicami in dolge betonske klopi z mehкими zavoji definirajo prostor trga in ga povezujejo v kontinuirano celoto. Z umestitvijo klopi na obod je površina za pešce ločena od cestišča in nastane varen zeleni mestni prostor.

Odgovorni vodja projektiranja

Rok Žnidaršič, u.d.i.a.

Avtorji

Rok Žnidaršič, u.d.i.a., Samo
Mlakar, u.d.i.a., Eva Senekovič,
m.i.a, Žiga Ravnikar, u.d.i.a

Soavtorica

Jerica Polončič, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta 5440 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Ana Skobe, arhiv a202 arhitekti



ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2024



ELEMENTARNA, KOLEKTIVTEKTONIKA REVITALIZACIJA VRAZOVEGA TRGA S PRIPADAJOČIMI ULICAMI IN STEKLARSKIM DVORIŠČEM

Odgovorni vodja projektiranja

Matevž Zalar, u.d.i.a.

Avtorji

Ambrož Bartol, m.i.a., Dominik
Košak, m.i.a., Miha Munda, m.i.a.,
Rok Staudacher, m.i.a., Matevž
Zalar, u.d.i.a., Samo Kralj, u.d.i.a.,
Darja Matjašec, u.d.i.k.a., Pia
Kante, m.i.k.a., Katja Mali, m.i.k.a.

Sodelavec

Marko Primažič, m.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ptuj, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 3200 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Miran Kambič

Projekt se osredotoča na preobrazbo starega mestnega jedra, vodeno z vizijo ustvaritve živahnega središča za lokalno kulturo. Gre za več kot le fizično prenovo trgov in ulic, saj si prizadeva oživiti duha starega jedra Ptuja. Težišče novih javnih površin sestavljata bolj formalni Vrazov trg in, kot protiutež, intimno Steklarsko dvorišče. Trg pomeni stičišče kulturnih dogodkov na Ptuju in pomembno urbano potezo v starem mestnem jedru, dvorišče pa je intimen prostor, ki se lahko ob različnih dogodkih prek velikih konzolnih vrat odpre na ulico in se preobrazi v enega izmed mestnih trgov. Skupaj tvorita uravnotežen javni prostor, ki je ravno dovolj nedefiniran, da omogoča organsko razvijanje novega kulturnega programa, tako vsakodnevnega kot tudi prireditvenega.





ALEKSANDER OStan OBNOVA TRGA VSTAJE V RUŠAH

Osrednji trški prostor v Rušah pomensko in proporcijsko prekine strnjeno obulično pozidavo, saj se pri srečanju treh ključnih prostorskih smeri odpre kot miren prostorski zaliv. Hiše se z »razprtima kriloma« trga obrnejo proti jugu oziroma soncu, umaknjeni zaliv pa tvori miren, reprezentančen del trga, ki ga proti severu zamejuje stavba kaplanije s trojnimi arkadami, nadgrajena z vertikalo baročnega zvonika. Pomenljiv in likovno usklajen je tudi pogled v nasprotni smeri, pri katerem ozadje podobe oblikuje dvojna krivulja obronkov Pohorja. Zaradi stihijskega opuščanja in zaraščanja nekdanjega trga v zadnjih desetletjih je ta postal »neviden« oziroma odsoten. S ponovnim odpiranjem javnega prostora smo želeli Rušam vrniti osrednjo trško površino.

Odgovorni vodja projektiranja/avtor

Aleksander Ostan, u.d.i.a.

Sodelavci

Nataša Pavlin, u.d.i.a., Daniel Iljeski, m.i.a., Žan Artelj, m.i.a., Alja Cevc, abs.arh., dr. Tina Demšar, u.d.i.k.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ruše, Trg Vstaje, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 1707 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Miran Kambič



STUDIO KRIŠTOF STRAŽARSKA HIŠKA GREGORČIČEVA

Stražarske hiške so preprosti minimalistični kubusi z enim samim prepoznavnim elementom, eliptičnim oknom na vsaki izmed štirih stranic, ki so v sredini ukrivljene navznoter. Hiške so namenjene policistom, ki varujejo državne stavbe. Prva že stoji pred vladno stavbo, kjer zaradi pogojev mikrolokacije ne potrebuje dodatnega nadstreška. Predvidene pa so še hiške pred stavbo Državnega zbora RS, predsedniško palačo, ministrstvom za notranje zadeve in ambasado ZDA.

Odgovorni vodja projektiranja

Tomaž Krištof, u.d.i.a.

Avtorji

Tomaž Krištof, u.d.i.a., Andraž Hrovat, abs.arh., Špela Zore, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 1 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Miran Kambič



B15 ARHITEKTI OBELEŽJE IZBRISANIM

Vzpostavljeno simbolno obeležje ni spomenik, ampak tipografski meditativni instrument, namenjen igri, počitku in razmisleku o družbi. Romantična faza konstruiranja slovenskega naroda pred dvema stoletjema je bila usodno zaznamovana s t. i. črkarsko pravdo; boj med predlagatelji različnih načinov zapisovanja slovenščine je bil tudi boj za vzpostavljanje razlik do drugega oziroma omejevanje lastnega (črkovnega) prostora. To obeležje ni le preprost sprožilec spomina, niti ni samo opomin, ampak želi biti s svojo iskreno samoreflektivno aromo kar najbolj spoštljiv poklon bojem, ki jih je prav na tem mestu osmislila in vodila avtonomna kultura, brez katere ni ne urbanega okolja ne družbenega napredka. Ta mala črka je velik spomenik multikulturni Ljubljani.

Odgovorna vodja projektiranja

Eva Tomšić, m.i.a

Avtorja

Aleksander Vujović, m.i.a.,

Vuk Čosić, Irena Woelle

Lokacija/leto izgradnje

Park izbrisanih, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 6,25 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Ana Skobe, Željko Stevanić,

Aleksander Vujović



HAFNER ARHITEKTI PARK SPROSTITVE DOMŽALE

Ob reki Kamniški Bistrici je že nekaj let urejena zelena os Domžal, ki mesto povezuje s Kamnikom in prek njega z vznožjem Kamniških Alp. Ob osi se nizajo različni krajinski programi. Eden od teh je tudi prostor sprostitve z urbano opremo v obliki ploščadi in počivalnikov. Projekt je zasnovan kot zunanja meditacijska soba, kjer si lahko posameznik vzame čas zase – pod milim nebom, v objemu narave, ob sončnem vzhodu ali zahodu. Ploščadi z lesenimi zastori so namenjene sprostitvi, jogi, pilatesu, posedanju ob pikniku itd., ležalniki pa počitku s pogledi na Kamniške Alpe in reko Kamniško Bistrico.

Odgovorni vodja projektiranja/avtor

Benjamin Hafner, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

Domžale, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta 1000 m²

Tip objekta krajinska ureditev

Foto Benjamin Hafner



Odgovorni vodja projektiranja

Matej Kučina, u.d.i.k.a.

Avtorji

Matej Kučina, u.d.i.k.a.,

Nika Čufer, u.d.i.k.a.

Sodelavci

Petra Lešek, u.d.i.k.a., Tanja Košuta,
u.d.i.a., Saša Kolman, m.i.k.a.,

Petar Rakočević, m.i.a., Maj Kučina,
štud. kraj. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 8066 m²

Tip objekta krajinska ureditev

Foto Ana Skobe

BRUTO **PARK CENTRA ROG**

Park Centra Rog je sestavni del kompleksa, na katerega se vsebinsko navezuje, a je hkrati tudi javni park, namenjen širši javnosti. Zasnovan je kot kompozicija tlakovanih komunikacijskih površin in večjih zelenih površin, pri čemer ima vsaka od njih določeno funkcijo. Deli odprte, fleksibilne zasnove parka so programsko določeni in že urejeni, drugje pa so pripravljeni samo nastavki za kasnejše programske vsebine. Glavna želja naročnika je bila, naj park vsebuje užitne rastline, zato so njegovi poglobitveni vsebinski sklopi sadovnjak starih slovenskih sort, velika osrednja zelenica z večnamensko ploščadjo in območje za pridelavo vrtnin. Celotna urbana oprema in razsvetljava parka sta narejeni po meri.



LUZ PARK RAFUT

Park Rafut je celovita parkovna ureditev, nastala iz dveh nekdanjih zasebnih vrtov. Vzhodni del območja je v začetku prejšnjega stoletja kupil arhitekt Anton Laščak in na njem postavil vilo z vrtom. Slikovita pot do stavbe, zasnovane v neoislamskem slogu, se začne pri vratarnici in se vijugasto vzpenja skozi vrt, pri tem pa postopoma razkriva edinstven parkovni kompleks z orientalskim pridihom. Zahodni del parka tvori nekdanji vrt porušene vile Palm, ki je po raznolikosti vegetacije še bogatejši. Zaradi ugodnih talnih in podnebnih razmer tu uspeva več izjemnih eksotičnih rastlin. Park Rafut je zgodovinski kraj, urejen za potrebe sodobnih uporabnikov, in je v širšem prostoru edinstven po svojih naravnih in kulturnih prvinah, ki jih prenova še poudarja.

Odgovorni vodja projektiranja

Urša Kranjc, u.d.i.k.a.

Avtorji

Katarina Iskra, u.d.i.k.a., Mohor
Kordež, m.i.a., Urša Kranjc, u.d.i.k.a.

Sodelavci

Gašper Kokalj, u.d.i.g., Jakob Lovšin,
u.d.i.el., Elizabeta Peklaj, u.d.i.g.,
Vojko Pirjevec, u.d.i.g.

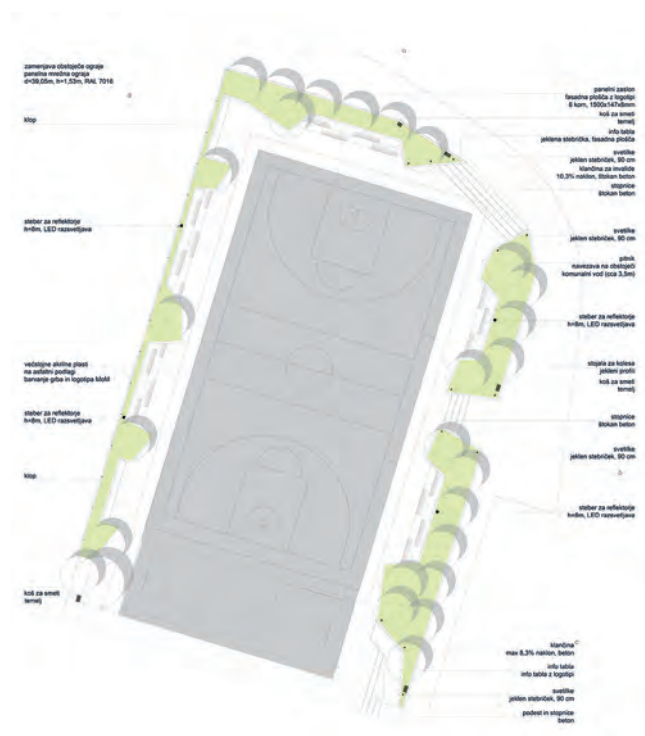
Lokacija/leto izgradnje

Nova Gorica, Slovenija, 2022–2023

Velikost območja/objekta 4,2 ha

Tip objekta krajinska ureditev

Foto Luka Vidic



PLAN-KA, ŠPELA RECER
KOŠARKARSKO IGRIŠČE
IVA DANEVA

Gre za prenovo športno-rekreacijske površine v Ljudskem vrtu v Mariboru. Osrednje mestno košarkarsko igrišče je pred desetletji že delovalo. Prenova, s katero je dobilo novo podlago in kakovostno infrastrukturo, s spremljajočo urbano opremo in novo zasaditvijo, naj bi tej javni rekreativni površini vrnila vsaj del nekdanje vrednosti. Svoj del bo simbolno prispevalo tudi poimenovanje igrišča po mariborski košarkarski legendi Ivu Danevu.

Odgovorni vodja projektiranja

Robert Gostinčar, u.d.i.k.a.

Avtorji

Špela Recer, u.d.i.k.a.,

Živa Gostinčar, u.d.i.k.a.,

Irena Kac, dipl.inž.gradb.

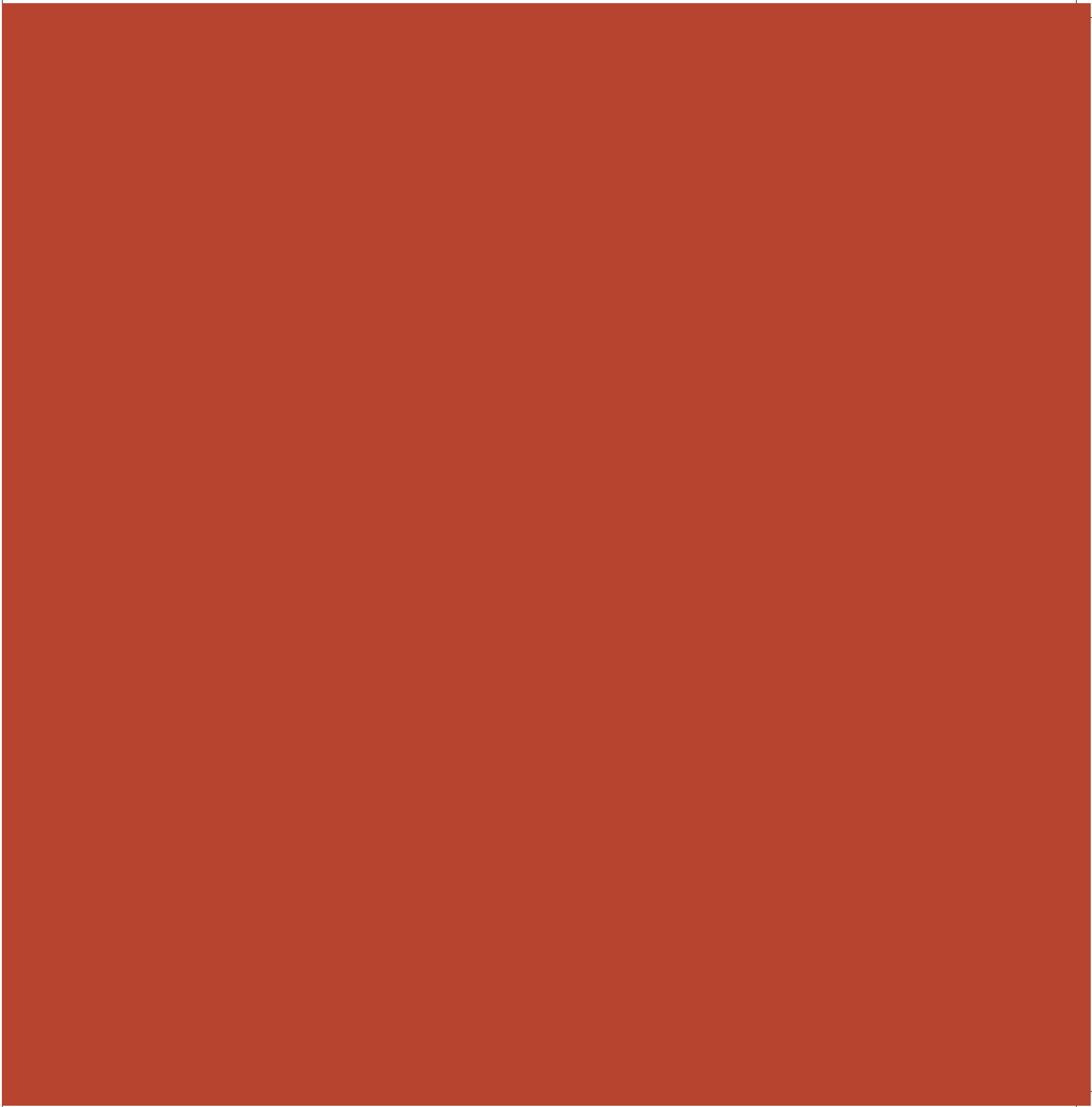
Lokacija/leto izgradnje

Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 1395 m²

Tip objekta krajinska ureditev

Foto Špela Recer



PROJEKTI IZVEN KONKURENCE



AFRONT ODPRTE HIŠE SLOVENIJE

Organizatorji

Afront, zavod za prostorsko inovativnost

Lenka Kavčič, Eva Eržen, Zala Koščak, Veronika Zelko, Taja Weingerl

Ekipa prostovoljcev

Ajda Erčulj, Ajda Pršina, Aleksandra Kovachevska, Aleksandra Trpenoska, Ana Logar, Ana Raunig, Ana Sever, Ana Žagar, Andrej Panker, Anja Markič, Anja Panjan, Anja Rudof, Blaž Zupančič, Blažka Ilovar, Darinka Županec, Doris Dekleva Smrekar, Ema Koščak, Eva Hafner, Eva Pirc, Gašper Rudolf, Ivana Poglajen, Jana Benedik, Kaja Urankar, Katarina Hudelja, Katja Gačnik, Laura Jelovšek, Maksima Čas, Mark Jakomin, Maša Burja, Maša Juras, Maša Rebernik, Mateja Fidler, Matija Cvikl, Megi Pilko, Mija Sluga, Mira Rajh, Naia Vilar, Nela Zajec Genorio, Neli Berger, Nik Štrubelj, Nina Zaletelj Iličič, Noemi Milanović, Patricija Selič, Pia Kreže, Pija Sluga, Rok Zidar, Sara Blatnik, Tadeja Pungerčar, Tilen Šmid, Tjaša Nemanič, Urh Furlanič, Urša Berlič, Urška Jarc, Živa Litrop, Živa Sodja

Fotografi

Mateja Jordović Potočnik, Miran Kambič, Špela Koščak, Pia Kreže, Alberto Rodriguez Arias

Odperte hiše Slovenije (OHS) so največji arhitekturni festival v Sloveniji, ki vsako leto vabi obiskovalce, da pod strokovnim vodstvom osebno doživijo arhitekturo. OHS odpira vrata v sodobne stavbe, kulturno dediščino in premišljeno urejene odprte prostore. Omogoča srečanje s strokovnjaki, izvajalci, lastniki in odločevalci, ki stojijo za izjemnimi arhitekturnimi projekti.

OHS je tudi spletni portal, namenjen raziskovanju projektov, arhitektov, gradbenih izdelkov in izvajalcev, ki ponuja največjo zbirko sodobne slovenske arhitekturne produkcije. To je prostor, kjer se srečujejo najboljši strokovnjaki s področja načrtovanja in gradnje ter platforma, ki spodbuja in ustvarja priložnosti za poglobljen in demokratičen dialog o prostoru.



MAJDA KREGAR RAZGLEDNI STOLP VOLČJI POTOK

**Odgovorna vodja projektiranja in
avtorica** Majda Kregar, u.d.i.a.

Avtora

Matej Kučina, u.d.i.k.a.,

Nika Čufer, u.d.i.k.a.

Sodelavec

Martin Ravnikar, m.i.a.

Statika

Miha Jaklič, u.d.i.gr.

Lokacija/leto izgradnje

Arboretum Volčji potok, 2023

Velikost območja/objekta višina 10m

Tip objekta krajinska ureditev

infrastrukturni objekt

Foto Ambient d.o.o.

Na lokaciji razvalin starega gradu na Volčjem hribu v kompleksu Arboretuma Volčji Potok smo postavili manjši razgledni stolp, višine (ploščadi) 10,00 m, ki s svojo razgledno funkcijo bogati informacijo o razvoju tega prostora - utrdba na vrhu hriba in kasnejša no va graščina s parkom pod hribom, omogoča pa tudi lepe poglede na okoliške planine. Investicija je bila minimalna, omejena na 110.000 eur! Stolp je zasnovan kot lahka, transparentna jeklena konstrukcija. Umestili smo ga v medprostor ruševin severnega obzidja in peterokotnega stolpa starega gradu. Tlorisna oblika stolpa se prilagaja poteku arheoloških ostankov zidov. Štiri nosilne cevaste stebre (dva vertikalna in dva poševna) vpete v konzolne, stopnjasto razširjene razgledne podeste, povezuje šest stopniščnih ram, od katerih je spodnja usmerjena pr oti vstopu. Vrhnja ploščad je trapezoidno razširjena. Statični načrt je izdelan z elastično in dinamično analizo.



MOJCA GREGORSKI, MIHA KAJZELJ "ZELENO" ŠOLSKO IGRIŠČE

Odgovorna vodja projektiranja

Mojca Gregorski, u.d.i.a.

Avtorja

Mojca Gregorski u.d.i.a.,

Miha Kajzelj, u.d.i.a.

Lokacija/leto izgradnje

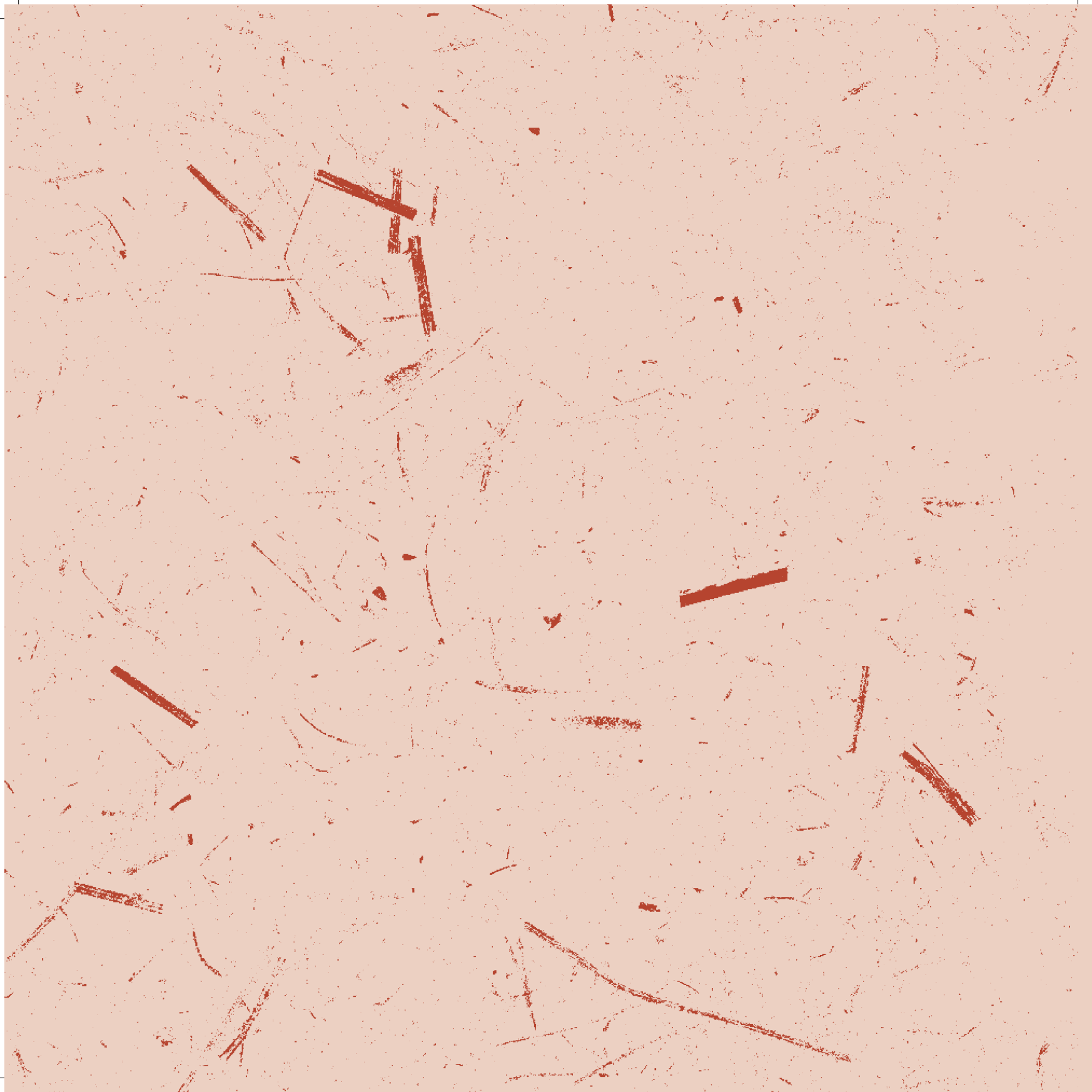
Poljčane, Slovenija, 2021

Velikost območja/objekta 8.147 m²

Tip objekta krajinska ureditev

Foto Miran Kambič

Šolsko igrišče ob OŠ Kajetana Koviča v Poljčanah je zasnovano kot raznolik prostor za izvajanje osnovno šolskih športnih vsebin, pouka na prostem, učenja kolesarjenja, plezanja, kot prostor spontanosti socialnih interakcij, kot javna dnevna soba naselja,... Kljub raznolikim in številnim vsebinam je oblikovano kot enostaven, na rob Dravinjske ravnine vpet prostor, povezan z okoliško krajino, bližnjim vrtcem in šolo. Celotno igrišče se z vizurami in geometrijo navezuje na obstoječo platano v osi igrišč ter na mogočni Boč v ozadju. Obsežen program naročnika je organiziran kot prekrivajoča se raba z na videz obsežnimi praznimi površinami, vsebinsko obsega: igrišče za nogomet, košarko, odbojko, badminton, skok v daljino, tek na 60m, tek na 300m, met krogle, košarka/street basket, kolesarski poligon, parkirišče, skladišče opreme, učilnica na prostem, igrala 1.triade, odprti prostor za izvedbo 25 geosond, obstoječa greznica nad nivojem terena,... Manjši hrib s tribunami (učilnica na prostem) zamejuje šolske učilnice prve triade proti odprtim, hrupnim športnim površinam. Plezalna stena v dolžini 40m zakriva kričeče zeleno fasado obstoječe telovadnice. Gibalni poligon z lesenimi elementi se navezuje na lesena vrtčevska igrala - igrišče vrtca in šole deluje kot zaokrožena celota. Gruča treh, različno usmerjenih klopi ob igriščih in tekaški stezi, ki nima nobene prevladujoče orientacije, spodbuja skupinsko uporabo in dialog. Barva tekaške steze povzema nekdanje peščene površine, zelena barva športnih igrišč pa se navezuje na bližnje travnike. Igrišče je kljub velikim dimenzijam ter strogim funkcionalnim, tehničnim in normativnim zahtevam subtilno vključeno v šolski in krajinski kontekst.



INDEX

4 **Introductory Speech**
Jernej Prijon, President of ZAPS

6 **Form Follows Finance**
Mika Cimolini, editor

ARCHITECTS' DAY 2024: THE ART OF LISTENING

14 **Program of the event**

16 **The Art of Listening**
Miloš Kosec

18 **Give Me A Shabby Old Bar,
Not A New "Icon"**
Maša Hawlina

20 **Architecture, Fat Tails, and Rising
Sea Levels: Drowning by Averages**
Matjaž Ličer

22 **Kaval, All of Them**
Manca G. Renko

ZAPS AWARDS 2024

26 **Honorary member of ZAPS**

31 **Platinum pencil**

41 **Patina pencil**

47 **Golden pencil**
for outstanding realization

COMMITTEE

64 **Platinum Committee**

67 **Golden Committee**

71 **Patina Pencil Committee**

SLOVENIAN ARCHITECTURE AND SPATIAL PLANNING 2024

74 Residential building

86 Apartment building

90 Interior design

98 Public building

114 Commercial building

115 Urban area

125 Landscape architecture

131 Projects not in the running for
the Golden Pencil Award

137 ENGLISH LANGUAGE

INTRODUCTORY SPEECH

JERNEJ PRIJON, President of Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning (ZAPS)

This year marks twenty years since the inception of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia as an independent professional chamber. Like any anniversary, it serves as an opportunity to celebrate milestones, acknowledge achievements, and remind ourselves of all the things we still have to accomplish.

Has the establishment of the independent Chamber delivered on the expectations of its members and society? Let's have a look at some numbers. Today, the Chamber counts 1,724 members, almost 40% more than upon its inception. It has six regular employees, a significant rise since the initial two, but at the same time the membership fee is 14% lower in real terms compared to 2004. We handle the increased workload imposed on us through authorisations and other duties with lesser costs than when we began. The Chamber has always been resource-rational. In the first five-year period of public competitions ZAPS organized on average seven competitions a year, and already more than twelve in the last five years, which makes us one of the countries with the highest number of architectural competitions per capita in Europe.

ZAPS was formed when the section of architects and landscape architects separated from the Slovenian Chamber of Engineers. While the separation made certain things easier, it also reduced our operational connection with our peers from other disciplines with which we collaborate in joint projects. We have succeeded in maintaining coordinated co-operation between us, sometimes more, other times less successfully. More recently, our cooperation with the Chamber of Engineers has been rekindled and is intensifying, with both sides equally aware of the urgency of our collaboration.

Establishing a single price list has been one of our members' priorities since the Chamber's inception. Combined with our service standards, the Chamber's authorisation for professional oversight finally

allows us to bring order to the market with transparent and predictable service prices.

By now, our public architectural competitions have had a long and successful tradition and serve as a model practice in seeking spatial solutions for large public investments in the broader environment.

Our annual Architects' Day with accompanying exhibition showcasing the work of our members is also an opportunity for the award of the Golden Pencil, with which we have been celebrating our peers' achievements since the beginning of the Chamber's independent activity. Through the years, these have been recognized as the most relevant professional awards in the field, second only to Plečnik Awards.

The Chamber was actively involved in the adoption of the Architecture and Civil Engineering Practice Act (Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti) and in the shaping of Slovenia's architectural policy "Architecture for the People". We gave the initiative for the Use Space Responsibly! project, a coordinated interdisciplinary partnership in spatial planning that extended over several years. Another noteworthy achievement was the introduction of regular educational events.

In the last year, we have expanded our activity with regular monthly "ZAPS assemblies", public events in which members and invited experts together reflect on topical spatial issues. And finally, following the initiative in which ZAPS also took part, this summer the Constitutional Court explained that architects can be appointed construction works managers, which had been denied to us until recently.

The Chamber's role is twofold, in that it seeks to protect public interest in spatial planning as well as the interests of its members. Throughout its 20 years of operation, the Chamber has successfully navigated between these largely compatible and complementary roles, and maintained its credibility, never losing sight of the public interest while fighting for improved working conditions for its members.

Today, the Chamber is recognized both by its members as well as government authorities and the general public as a respected and trustworthy organization. It has more than justified its existence and actively contributed to the profession and society.

Speaking of our achievements, it is difficult not to take pride in what we have accomplished. Yet, pride can easily obscure the context of these achievements as well, turning the spotlight on individuals rather than the team or those members of the Chamber who have invested important efforts into making the success possible. Sometimes it can mislead us into losing sight of the bigger picture, the social processes through which a certain achievement evolved.

The professions united under our Chamber have seen a huge change in the last century. Rather than condescending professionals who tell others how to build, we serve as advocates who act and design with common interests in mind. Our role in society has changed, and we cannot continue our business as usual. The idea that the profession is above politics does not work. Every process is political and we need to accept that, together with all the positive and negative implications.

When decisions are being made on the use of space, society is always confronted with new challenges, and the professions under our Chamber possess the knowledge and skills to address them. It is our duty to be even more compelling when communicating with the public, institutions, and political decision-makers; we need to be intelligible as communicators, bring up the most relevant issues and propose meaningful solutions, which often have to bridge public and private interests. But we are neither alone in this, nor are we the key actors in these processes. The title of this year's conference, "The Art of Listening", could hardly be more appropriate for our time. Keeping in mind that politics is not our adversary, but our partner in dialogue as well as a client, will be of help in our efforts.

We operate in new circumstances, in which we are expected to accept the political reality and stay open as we respond to the challenges in spatial planning at the time of climate and social change. Not losing sight of this role will help us be heard and respected. Social acknowledgement, which we so often miss, will follow as a result of our constructive practice in these new circumstances.

FORM FOLLOWS FINANCE THE ROLE OF ARCHITECTS IN POST-LIBERAL CAPITALISM

Mika Cimolini, Editor

The impact of political and economic developments on the development of architectural representation is best reflected in the reduction of architecture that evolved from classicism through ornamentation to the globalized, functionalist minimalism of today. Can we venture to say that architectural minimalism is a reflection of capitalism?

Harnessing the advantages of mass-produced materials and standardized design principles, the industrial revolution made building construction faster and more affordable. This, in turn, precipitated urbanisation and the supply of affordable housing, but it also led to uniformity and lack of innovation in architectural design. Real estate became a commodity to be traded with, which reflected in the way we evaluate architecture. The focus shifted from architectural quality to square metres and the number of rooms, and the quality of the built environment suffered accordingly.

Creating the need for profit-driven mass production, capitalism gradually gave rise to minimalist architecture. Stylistically, this translated into a certain monotony that deprived buildings of a character. However many uses they may accommodate, they are devoid of architectural appeal, generic, repetitive, unspecific. Details and materializations that can make a regular building a work of art are being lost through profit-driven rationalization and standardization. It is not that minimalism is a “boring” art movement, but that the gap between minimalism as a movement and minimalism as monotony dictated by economic optimisation is widening. The lack of unexpected forms or vernacular elements creates uniformity in the architecture of a city. The uniqueness, representation, and creativity that architecture stands for are getting lost as the focus shifts from people to money.

“The cities everyone wants to live in would be clean and safe, possess efficient public services, support a dynamic economy, provide cultural stimulation, and help heal society’s divisions of race, class, and ethnicity. These are not the cities we live in,” said Richard Sennett.¹ In *The Fall of Public Man* he argued that the neutral, sterile environment of the modern city results from the urban planners “in the grip of a Protestant ethic of space”. Grid-like streets, public plazas, shopping malls, and tourist spaces signal a fear of exposure to human diversity and sensory experience that medieval cities offered, for one. Instead, Sennett turns to Renaissance street life for inspiration. Profit all too often drives users to “boxes” and “golden high-rises”.

The most obvious signifiers of the era when real estate is the most valued asset are the New York towers that emerged around Central Park.² The most absurd products of this trend³ are Rafael Viñoly’s tower at 432 Park Avenue and the residential skyscraper 220 Central Park South.⁴ In Manhattan, form has (almost unfailingly) followed finance, hence the pencil-thin and super tall towers. As many as 262 super-slim buildings higher than 200 metres have been built since 2011, most of them residential towers.⁵

Architecture as a financial deposit, inflated monuments to tax evasion, rarely populated, because they are not really meant to be a home, but an investment. Urban planning rules are meant to curb real estate speculation and yet investors always find new ways to go around them, eventually even with the consent from the city authorities. As if something similar did not happen near us, with another city park, with an investment into an architecturally the lamest project. Lame because it neither utilizes the potential of the location, nor does it understand the context, but distances itself from it in a faceless “retirement home”. These are properties designed for the accumulation of wealth, no to be lived in. “They are glass and steel shrines to an age when the capital of capitalism finally consumed itself.”⁶

Users of public space and city people in particular are increasingly vocal about the need to change these practices, taking to the streets to point their

fingers at the deficiencies of traditional liberal capitalism. In reaction, postliberal capitalism is making its way, focused not only on infinite growth and profit maximization, but also on environmental and social values. In spatial practices, collective and communal values should inform the design of more inclusive public spaces accessible to all. The architectural discipline needs to adapt and catch up with the new social and economic reality. By promoting sustainability, interdisciplinary collaboration, community participation and new business models, architects can play a defining role in shaping a different society. In this transformation, both architects and our clients, and most importantly the users, need to recognize the value of architecture not as a commodity, but as the key factor in raising the quality of life and nurturing the qualities of the built environment.

For the architecture to avoid the traps that come with capitalist pursuit of profit, and fully harness its potential in the framework of postliberal capitalism, architects need make more changes in their approach and values. Are we ready, though?

Barcelona’s Plaça de les Glòries Catalanes⁷ is a good example of the key role that users play in transforming a place. Located at the intersection of three main access roads to the city, it was once one of the most important traffic junctions of the metropolitan Barcelona. The residents came together and demanded the area be transformed into a more user-friendly public space. Following a series of participatory workshops and consultations, the architects (Agence Ter, Ana Coello) and the city council came up with a park that includes green space, playgrounds, cultural facilities, and other public functions adapted to the local community. The transformation of the area’s 13 hectares has been ongoing for a decade and still continues.

A similar example of transformation is Superkilen⁸, a public park in Copenhagen’s Nørrebro district, which engaged its ethnically diverse local residents in the design process. Designed by Bjarke Ingels Group in collaboration with Berlin landscape architects Topotek 1 and Danish art collective Superflex, the competition-winning project revitalized

the degraded area with its three public zones that celebrate the cultural diversity of the local community.

Architects are to become less of designers and engineers, and more of mediators of change, agents, negotiators, advocates that bridge different interests (of the community, investors, local authorities) and seek to set up balanced solutions. To be able to do that, we need excellent communication skills, and we will have to learn how to listen to be able to successfully negotiate between different stakeholders, in the first place investors, local authorities, communities, and contractors. Active listening and clearly expressed views, identifying potential conflicts, and seeking common solutions – these are our tools for the future, and on this year's Architects' Day we reflect on them.

We have to create projects that pursue economic as well as social objectives, and to learn to show the economic benefits of socially responsible projects and of integration of both social and economic objectives in our work. Clients, on the other hand, need to understand that in the long run, sustainable practices (e.g. energy efficiency, optimized maintenance) reduce costs and increase the value of the building. Socially responsible projects enhance the client's public image and reputation, which can increase interest from buyers or users, and consequently build economic value.

1 Richard Sennett: The Open City, Newspaper Essay, Berlin, November 2006.

2 The list of the tallest buildings in New York City shows that of 110 buildings on the list, 27 were built recently. Twelve of them are still under construction, most of them near Central Park (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_tallest_buildings_in_New_York_City).

3 Figure: 220 Central Park Midtown Manhattan, New York City, Billionaires' Row, photo by Jim Henderson.

4 Designed by Robert A. M. Stern Architects and SLCE Architects, with interiors designed by Thierry Despont, the skyscraper contains some of the most expensive apartments in New York. The purchasing process was very secretive and most of the buyers remained anonymous. Two of the building's units sold for more than \$100 million, including a ~\$238 million apartment purchased in 2019 by billionaire hedge fund manager Kenneth C. Griffin, the most expensive apartment in the history of the United States at the time. The building contains 179 condominiums starting on the 32nd floor. Each unit has two to eight bedrooms, with 133.3 to 1,625.8 m² of floor area, on average 460 m² (https://en.wikipedia.org/wiki/220_Central_Park_South).

5 Jerzy Szotomicki, Hanna Golasz-Szotomicka, Analysis of technical problems in modern super-slim high-rise residential buildings, *Civil Engineering & Architecture/Budownictwo i Architektura*, 20/1, 2021.

6 Oliver Wainwright, Outrage: form follows finance, 2019, <https://www.architectural-review.com/essays/outrage/outrage-form-follows-finance>.

7 Figure: Plaça de les Glòries Catalanes, Agence Ter.

8 Figure: Superkilen, photo by Emily Lavieri-Scull.

PROGRAM OF ARCHITECTS' DAY 2024: THE ART OF LISTENING

Friday, 4th October 2024, Nova mesto

Architects' Day is the central event of Slovenian architects, spatial planners, and landscape architects. This year, when we celebrate the 20th anniversary of the independent Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS), it is dedicated to the forging of alliances between disciplines. The decision to hold the event in Novo Mesto is an expression of our support to the municipality's efforts towards quality spatial design. Last year, the projects commissioned by the municipality of Novo Mesto received four ZAPS awards, including the Golden Pencil for spatial planning.

The changing climate conditions require adaptations in planning and designing space. According to Miloš Kosec, the curator of this year's symposium, "new problems cannot be resolved with old tools". The Architects' Day 2024 therefore addresses the need for a broader professional and societal alliance between disciplines.

The day will begin with a morning stroll through Novo Mesto, which will take us also to the last year's award-winning projects. The tour will wrap up at Glavni trg (Main Square) with the opening of the *Slovenian Architecture and Spatial Planning 2024* exhibition, featuring ZAPS members' most recent projects. "Alliances" will be forged at the afternoon symposium, which will conclude with the award ceremony for the best of this year's realizations.

9:00 Guided tour of Novo Mesto

The itinerary for the tour of recent award winners was prepared in collaboration with the municipality of Novo Mesto and the Architects' Society of Dolenjska Region and Bela Krajina. Our guides will be architect Dr. Iztok Kovačič, landscape architect Izidor Jerala (Municipality of Novo Mesto), Dr. Tomaž Slak, and Mag. Jelka Hudoklin (Architects' Society of Dolenjska Region and Bela Krajina). We will be shown:

The development project for the Roma settlement Brezje – Žabjak (Golden Pencil 2023 for spatial planning), by: Mag. Jelka Hudoklin, Igor Črnugelj, Mag. Radovan Nikić, Mag. Zoran Gajski, Jernej Radovac, Mag. Irena Hočevar, Tanja Jerin, Izidor Jerala

The swimming pool complex Češča Vas (Golden Pencil 2023 for outstanding realization), by: ENOTA – Dean Lah, Milan Tomac, Jurij Ličen, Nuša Završnik Šilec, Polona Ruparčič, Sara Ambruš, Eva Tomac, Eva Javornik, Urška Malič, Rasmus Skov, Sara Mežik, Jakob Kajzer, Peter Sovinc, Carlos Cuenca Solana, Goran Djokić

The velodrome and indoor sports arena (Golden Pencil for outstanding realization 2019), Author: Marjan Zupanc

The foot and cycle bridge in Irča vas (Golden Pencil 2023 for outstanding realization), by: Jereb in Budja arhitekti, Ponting, Pipenbaher inženirji – Blaž Budja, Rok Jereb, Marjan Pipenbaher, Tomaž Weingerl; landscape design: Dr. Dušan Stupar

The Srebrniče cemetery (Patina Pencil 2023), by: architecture: Aleš Vodopivec, Nena Gabrovec; landscape architecture: Dušan Ogrin, Davorin Gazvoda

Julija's footbridge across the Krka River, by: Atelieraarhitekti – Jurij Kobe, Peter Plantan, Urša Podlipnik; Ponting/Pipenbaher engineers: Marjan Pipenbaher, Tomaž Weingerl

Novo Mesto town centre redevelopment, by: Atelieraarhitekti – Jurij Kobe, Nataša Blažko, Maja Kovačič, Tanja Paulin, Peter Plantan, Urša Podlipnik, with companies Acer, d. o. o., and Utris, d. o. o.

The renovation of the Glavni trg 2 building, by: Arrea arhitektura – Maruša Zorec, Tadej Bolta, Rok Velikonja

13:00 Slovenian Architecture and Spatial Planning 2024 exhibition opening ceremony
Glavni trg in Novo Mesto

15:00 Symposium: The Art of Listening
Kulturni center Janeza Trdine, Novi trg 5, Novo mesto
Curator: Miloš Kosec

In part one we give the floor to professionals from other disciplines, who will explore "our" field and reflect on the intersection of architecture and the turbulent changes in the world we are waking up to. In part two we will join our colleagues in a discussion on how to form a broad front that will be able to turn around the attitude to spatial planning and management, so that it no longer serves as a means for intensified exploitation of people and the environment, but as an infrastructure for a better future.

ALLIES:

Maša Hawlina, sociologist
Matjaž Ličer, physicist and philosopher
Manca G. Renko, historian

WE: roundtable

Moderator: Miloš Kosec

18:00 Lectures

Energy smart objects and management, by: Dušan Lukič, head of innovations and development, MOON

Standard B 3691: design and execution of roof waterproofing – practical aspects, by: Tomo Žnidaršič, udig (Bauder GmbH)

19:00 ZAPS Award Ceremony

Kulturni center Janeza Trdine, Novi trg 5, Novo mesto
Moderator: Mario Dragojević

Opening addresses:

Gregor Macedoni, Mayor of the Municipality of Novo Mesto
Jernej Prijon, President of ZAPS

Keynote speaker:

Jože Novak, Minister of Natural Resources and Spatial Planning

Award ceremony and admission of new members

21:00 Social night

The Arhivox choir will perform

THE ART OF LISTENING

Miloš Kosec

The words we use today are more or less the same as those in 20th-century dictionaries, and yet they often carry entirely different meanings. The time of climate warming, wars, and widening social inequality has changed the words we use, but not necessarily the patterns in which we reason and the ways in which we operate. For decades, sterile and predictable words like “sustainable”, “interdisciplinary”, “participatory”, “green”, and “eco-friendly” have been a compulsory ingredient of successful submissions for international competitions, and descriptions of winning entries, for that matter. Why do we feel compelled to call every problem a “challenge”? How much have the new phrases and concepts changed the way we think and design space?

In the new, unpredictable, and ever-changing world spatial disciplines find ourselves confronted with a problem – nobody listens to what we have to say, no matter which words we use. At least that is the impression we get, judging by the impact of our ideas, proposals, and projects for recovery after fires, floods, global warming, unregulated spatial interventions, housing crisis, commodification of public space, earthquakes, touristification, and gentrification. It is not surprising that we should think architects, landscape architects, and urban planners no longer have a say in long-term spatial planning and management, something that was still a matter of course during modernism. How come that our 20th-century counterparts across the world succeeded, without the technology and the plethora of media options available to us today, in designing and building a new spatial social infrastructure – housing estates, hospitals, schools, parks, and sports facilities – that made possible the welfare state, probably the most important civilizational achievement of the 20th century? And why does it seem such an insurmountable challenge to be heard, even when we talk about relatively old and far from ambitious ideas on close-to-nature river

basin management, restricted suburbanization, or systemic support to housing cooperatives?

If we are not heard, are we supposed to be more vocal, more authoritative, more tenacious, insistent? Or would this hamper meaningful communication even more, adding yet another voice to the cacophony of those naïve enough to believe that being heard equals being loud? Rather than offering the tools to design a new infrastructure that would ensure survival for society as a whole, architecture is turning, more than ever, into a photogenic medium of the added value produced through a small number of outstanding completed projects, a subcontractor tending to the desires of individuals with enough financial and social say. But what they desire is more often than not a direct opposite of what society needs. If we cannot break through with new ideas and offer new spatial answers to the challenges around us, what potential do we have in doing our bit to improve the living conditions for all?

When discussing the concept of potentiality, Aristotle used our profession as an example, claiming that even when he does not build, an architect is still an architect. Meaning that what makes one an architect is not only the act of building, but also knowing what and why not to build. It seems to me that the same could be said about talking, writing, and communication. After all, sometimes silence says more than the punchiest of slogans. In order to be heard, we have to learn how to listen. Knowing when to keep quiet is what allows us to embrace the challenges that are different from the circumstances that modernism was compelled to address. Modernist architects were successful in making the world a better place because their work was shaped by the needs of their time and society. Ours is a different time, and if we want to achieve a similar feat, we as the discipline will have to change and separate ourselves from modernist formulae and patterns. The key for this urgently needed change is, I believe, listening, understanding, and working with other disciplines on an equal footing.

In a world where deforestation on one hemisphere causes rising water levels on the other, and where growing social inequality in one country

brings about bombing of cities in another, interdisciplinarity should be more than an ornamental word. Planning a different environment must mean dismantling the old ways of thinking. At the beginning of the 20th century, Adolf Loos called for the removal of ornament as the first step towards modern and decent life. At the beginning of the 21st century, we are compelled to remove ornamental words and concepts that may hide outlived patterns and deep-rooted habits. Architects, landscape architects, and spatial planners have yet to shake off the mental frameworks that were largely defined by the 20th century. It has been long, after all, since progress was about visionary infrastructural megastructures and growing volumes of concrete; the maturity of the 21st century is measured against the ability to be (self)critical; it is about knowing how to listen to other disciplines and strike a dialogue with them without being condescending; knowing how to react and change; and keeping in mind everything that is already here as an invaluable foundation for the infrastructure of tomorrow's world.

As it is, nobody knows yet how to build, renovate, and order the world amidst climate change, economic upheavals, and increasingly limited resources. The art of listening to others is therefore an exercise in self-criticism. What's more, listening to other disciplines speaking about ours is a gesture of self-esteem: an active effort to lay the groundwork for a broad, socially urgent alliance.

GIVE ME A SHABBY OLD BAR, NOT A NEW “ICON”

Maša Hawlina

Until a few years ago, Kolodvorska Street in Ljubljana, just opposite the national radio and television building, was home to Klub Kamera, a bar especially popular with RTV employees. It was nothing special, the furnishing neither particularly aesthetic, nor especially comfortable, the coffee never came in designer cups – but it had a fine garden (even if the grass was artificial), a relaxed atmosphere, toasted sandwiches (sans avocado), and friendly prices.

We can no longer have a drink at Klub Kamera – it had to surrender to a construction site already before 2020. A decade prior, in the aftermath of the 2008 crisis and with holes in its budget, the City of Ljubljana sold the land by the bar garden. For a few years, nothing happened. Come 2015, the real estate market had recovered and housing prices were on the rise again. Investors reacted by activating abandoned construction pits and empty lots.

Under the baton of an ambitious architect cum one of the first Slovenian developers and his business partner, a new building concept was developed for the land between Kolodvorska and Čufarjeva streets, something they proclaimed the “new icon of living” that now goes by the name Neu Residences. The project was designed as a hybrid between a residential building and a hotel: the owners and guests can use a rooftop swimming pool, a gym, and a 24-hour reception desk, the latter meant in the first place to arrange short-term leases for tourists. The apartments were among the first designed and promoted primarily as a good investment from the very start – in addition to mid-term growth in the value of this luxury property on prime location, the investment promised high returns from short-term leases. In short – these are apartments that predominantly serve as tourist capacities or safe and profitable business investments.

When the luxury building was completed it was time to renovate the adjoining part of Čufarjeva Street: the area was spruced up, the street revamped,

and pedestrian zones expanded. A new bar opened on the ground floor of the new building, Neubar, another “hybrid between a bar and a café /.../ with an excellent choice of specialty coffee, craft cocktails, and house ice teas”.¹ Other establishments have also changed hands, now offering more specialized, healthier, and more than anything, more expensive menus, fuelling RTV’s news reporters’ grief over losing so many of “their” spaces in recent years. Finally, the owners of Klub Kamera followed suit and, like its new neighbours, converted the bar’s interior into tourist accommodation.

The Čufarjeva Street example is one of many that go to show how a new building design or a renovation project in an urban setting is never merely a question of aesthetic and functionality, let alone profitability of the solution. Already in the 1970s, Henri Lefebvre showed that the production of space always underpins the concurrent production system and its ideology. In capitalism, space also “serves as a tool of thought and of action; /.../ in addition to being a means of production it is also a means of control, and hence of domination, of power”.² In neoliberalism, the imperative is the city as a driver of growth in an increasingly competitive environment, capable of winning maximum investments with no regard for their sustainability, paying no heed to whether they answer the actual needs of the general population or not. The Neu Residences project embraced all major and the most typical processes of the neoliberal production of space – from the privatisation of once public land to financialization and commodification that have translated into the dominating perception and use of housing as a profitable investment. Aimed at increasing the market price of the surrounding apartments and business premises, the project and subsequent revamp of Čufarjeva Street started the gentrification process, which to begin with reflects in new, high-end bars targeting high-income residents and tourists.

Such production of space drives the transformation of common property rights into the rights and benefits of privileged individuals. It teaches us that the citizens are “clients” and expects us to

react to shrinking social rights and shrinking public space, and to the lack of access to a decent home by borrowing and turning to entrepreneurial leverages. Those who cannot, will be brutally denied and pushed to the margins.

Yet, in practice there is no purely neoliberal model of a city – only different forms of their neoliberalization, following the same trends, but with different strategies, depending on the local context and the sway of individual actors. This means that we can – with a lot of effort – fight the neoliberalization of the city. We can create different spaces even within neoliberalism, but we need city planners, architects, designers who are able to critically reflect on the existing practices and design projects on different values – those that do not focus on the growth in the market value of a space, but open up the space to everyone, promoting the development of new, different practices within it. Sometimes, the most important and the most daring thing to do is simply not to take part, to say no – as an individual and collectively, on behalf of the profession, on behalf of the community, on behalf of the environment.

¹ As described on their website
<https://www.neu-residences.com/>.

² Henri Lefebvre, *The Production of Space*.
https://monoskop.org/images/7/75/Lefebvre_Henri_The_Production_of_Space.pdf,
accessed on 30th August 2024

ARCHITECTURE, FAT TAILS, AND RISING SEA LEVELS: DROWNING BY AVERAGES

Matjaž Ličer

In recent decades, planetary concentrations of greenhouse gases have been rising over timescales that are not only comparable, but often considerably shorter than the lifetime of architectural structures. For the first time in history, these concentrations are growing faster than it takes for the buildings immersed in them to mature. Since the red ribbon was cut to inaugurate Cankarjev Dom, the atmospheric CO₂ concentration has gone up by 30 percent, and is up 50 percent since the day the Old Power Station in Ljubljana first started operating. The fact that humans have the power to change the climate on our planet over a period comparable to the average human lifetime, let alone a building's, is unprecedented. The climate change is substantially expanding the dimensionality of the conceptual space in which architectural solutions will need to be sought. It is already generally accepted, and not only in architecture, that good solutions are those that provide answers also to the questions that have not yet been raised. This means that in addition to everything else, good architectural solutions will have to take into account, for the first time in the history of the profession, the unknown environmental conditions that are yet to come. Architecture today cannot afford to be the architecture of today's climate, but has to design for a future climate, which right now we cannot yet make out with sufficient clarity. We can no longer assume, like we used to, that the environment and the landscape of the future will be the same as they are today.

Never before have we lived in a time of such uncertainty about the climate, when past experience is not only unreliable, but even deceptive. Estimating future climate extremes is a complex challenge, which both the global scientific community and the political decision-makers have failed to tackle.

The collateral damage of this failure, as I will try to illustrate, is extensive and is spreading directly into architecture. In this context, I would like to address the urgency of raising awareness of so-called fat tails of the future climate: extreme weather events that are, in principle at least, rare and unlikely (or their likelihood cannot even be estimated), but cause immeasurable damage when they do occur.

Reports by the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) have so far been too conservative, highlighting the most likely scenarios of climate projections, but paying less attention to low-likelihood, high-impact extremes. There is a reason for this blindness to extremes and for relying on the most likely scenarios: IPCC reports are consensus-based, and when it comes to extreme scenarios, this consensus (scientific as well as political) is usually low. Today, this problem has been recognised and things are beginning to change after all: recent IPCC reports show a significant shift towards more explicit consideration of low-likelihood, high-impact scenarios.

A concrete example where this reluctance to accept the possibility of extremes is spilling over into architecture is the architectural competition for the waterfront area between Koper and Izola, published in September 2023. The competition brief was to prepare project documentation with all required external and public utility infrastructure for the waterfront area between the two towns. In the spirit of the times, the evaluation criteria included the measures for the mitigation of climate change, and the brief requested that solutions should be resilient to "occasional flooding of saltwater and freshwater (surface runoff)". There is optimism at work in this instruction, probably not unrelated with IPCC past communication practice. Having heard the most recent IPCC report I would no longer venture to say that the sea-level rise between Koper and Izola would lead to only occasional flooding of the competition area. Quite the opposite: a fat tail scenario that predicts a sea-level rise of over 2 metres is far from improbable, and would leave the entire area under water.

While we can understand how such a wording

made its way into the competition brief, this situation also goes to show how imperative it is to formally ensure that at a time of rapid climate change competition briefs stay relevant for the architectural public, and that the competitions provide for a framework informed by extreme scenarios of our planet's development. Rising sea levels are certainly not the only relevant parameter to be taken into account in architectural competitions when considering extreme, and not only the most likely scenarios. It therefore remains to be seen in what way the categorical apparatus of theories and practices in contemporary architecture needs to change for architecture to be resilient to the broad spectrum of climate contingencies of tomorrow. This is the question that the most notable figures of the architectural past ignored, but I daresay they would take on the challenge today.

KAVAL, ALL OF THEM*

Manca G. Renko

It was one of the first scorching (pre)summer days when my colleague Francesco, a historian from Italy, and I agreed to meet for an aperitif at Moderna Galerija. We arrived, only to see all the tables in the shade were taken. Helpless looks were exchanged, but then he pointed, excited, at the bar across the street, hiding in the shade of dense treetops, and said with happy relief: *Let's go there*. Before he could finish the thought I interrupted with all the matter-of-factness in the world: *Surely not there*, racking my brain for other terraces in the shade, befitting for an afternoon refreshment. *Why not there?* he asked with the naïveté of someone who never grew up with Ljubljana bars and was untouched by the naïve, but impossible to shed idea that the bars we frequent not only reflect who we are, but also shape our idea of the city (and the world) we live in. *Nobody goes there*, I told Francesco, and what I was saying was none of us goes there, not nobody in Ljubljana. I was going to tell him how there used to be bars in Ljubljana, but now we have Kaval. I wanted to tell him about the city I used to believe in, but it was too hot to be sentimental and moralize, so I just looked at him and said *Sure, why not*, so we crossed the road and sat in the deep shade of the garden in front of the Slovene Writers' Association villa.

Kaval Group is the largest restaurant chain in Ljubljana, with bars, cafés, restaurants, and patisseries under its wing. It's impossible to walk through the city without passing by at least one of its establishments. In this sense, however incomparable the Kaval phenomenon may seem with a stadium, hotel, shopping mall, or elite housing estate projects, it is one of the key spatial actors of Ljubljana as a city. Jane Jacobs saw bars as the most important establishments in a neighbourhood, because they maintain the character, social vitality, and safety of their environment. How much of that applies to bars in the Kaval chain? Do they foster a sense of community and belonging, the key characteristics of a good bar? What does the city's largest chain

say about the city itself? Can we see any parallels between city management, public space design, and the development of a restaurant chain?

Urban hubs are safe havens for people without roots, and third places such as bars offer them a chance to belong and be part of a community. But are bars still an integral part of the essence of a city that seems to serve a user-friendly experience of tourists rather than to build a community of its citizens? What makes a city urban is people from different walks of life with different social or cultural backgrounds finding themselves in the same place. Is that true for bars of the largest chain – or any other bars in Ljubljana? Do Kaval Group's establishments represent the urban character of Ljubljana and if so, what is this character?

Sometimes, it is the boundaries that we never cross that say the most about our city. The original question *why not there* calls for an answer that can only be given through participant observation and theoretical reading of the space. For the purpose of this research, I shed my preconceptions, crossed thresholds, gathered my impressions and analysed what Kaval Group's bars have to say about our city and our time.

1 Kaval, all of them ("Vse je Kaval") is from the song *Katatonia* by Ljubljana-based band SBO.

ZAPS AWARDS 2024

Every year, the Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning (ZAPS) organizes a survey exhibition and confers professional awards on its members for the most notable achievements in architecture, landscape architecture and spatial planning. The awards aim to stimulate creativity, promote quality architecture, open space design and spatial planning in the wider public, and raise awareness of the cultural and creative dimensions of design and spatial planning. The Chamber confers awards also for special organizational and other professional contributions to the development and promotion of both ZAPS and the profession. The award is conferred upon ZAPS members and/or companies or a group of authors with an active ZAPS member.

The awards are conferred on projects that make a meaningful contribution to the quality of the local environment, in accordance with ZAPS award rules. ZAPS Awards have been conferred annually since 2005.

HONORARY MEMBER OF ZAPS MATEVŽ ČELIK VIDMAR, U. D. I. A.

The Honorary Member Award is conferred by the ZAPS management board for the most significant organizational and professional contributions to the development and promotion of ZAPS and the profession.

Matevž Čelik Vidmar is an architect, architectural critic, researcher, editor, and cultural producer in the fields of architecture, and spatial planning and design culture. Ever since he embarked on his professional journey he has navigated between different fields of architectural planning, critique, theory, and architectural heritage protection with

unwavering commitment, responsibility and vision, trading the comfort of the known for new challenges and fields of practice, always sincerely interested in and respectful of other people's work and opinions. What sets him apart is the culture of dialogue, his ability to collaborate and bring together knowledge, actors and institutions through which he unrelentingly and straightforwardly, ambitiously, yet with some reservation elaborates and co-shapes the reality and mindset in the field of architecture and spatial planning, both in Slovenia and internationally. His contribution to the position and understanding of contemporary architecture and spatial planning goes beyond the usual and familiar; through his work and activity he has distinguished himself in the international arena and left an indelible mark on the development of the profession, for which the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia recognizes him as an important member of the professional community, conferring upon him the Honorary Membership. This honorary title serves as a reminder that professional excellence and development spawn in a broad field of architecture, landscape architecture, and spatial planning practice.

Born in Bled, Matevž began his career as a self-employed architect when he graduated from the Faculty of Architecture in Ljubljana in 1998. Working with Vojteh Ravnikar's and other architectural studios in Ljubljana he gained valuable hands-on experience, and built his theoretical knowledge, organisational and leadership skills running complex projects. Eventually, he started his own, multiple-award winning studio, in which he focused on public space, urban renovations, and strategic spatial planning projects – the themes that went on to become the common thread of his interests and practice. In 2004, he received the Young European Architects award in Naples for his first independent completed project, an apartment building in Lesce.

As a keen and critical observer of developments in public space he shared his insights through texts for the Saturday supplement of the Delo newspaper and other Slovenian and foreign media. An initiator of new cultural models in architecture and design Čelik Vidmar (1with his peers) launched Trajekt,

Institute for Spatial Culture, and served there until 2010 as the editor of its online portal and expert in various fields of spatial planning, masterminding various projects. Under his leadership, the Trajekt online portal grew into the most important information hub and framework for the dissemination and democratization of the debate on architecture, urban development and spatial planning in Slovenia, and won the Plečnik Medal 2004 for its contribution to the architectural culture. Matevž is also the author of the monograph *New Architecture in Slovenia*, the most comprehensive presentation of contemporary Slovenian architecture to date, published in 2007 by Springer Wien New York.

In 2010, Matevž accepted the founder's invitation to become the director of the Museum of Architecture and Design in Ljubljana. During his ten years of service, with his colleagues and advisers by his side, and through ambitious international collaborations he turned the museum into a modern public institution with international acclaim. Harnessing his vision and innovative approach, he relatively soon succeeded in opening up the museum and its programme, including the Biennial of Industrial Design (BIO), and transformed it into a new, hybrid public cultural institution that plays a vital role in the development of Slovenian architecture and design, shaping the perception of the architectural and design professions in Slovenian society. In the course of ten years with Matevž at the helm, MAO became one of the most prominent and internationally acclaimed Slovenian cultural institutions, and received more than 15 professional awards. Promoting research into the most important national architectural and design heritage through hybrid approach, exhibitions, publications, and events, he built a vibrant new platform for the museum from which it could continue to develop and maintain its standing in the future. Most importantly, with a programme that he devised with a keen ear for trends and the environment, he succeeded (in a widely accepted manner) in substantially increasing access to the museum materials for visitors, researchers, and the professional public, and with various events opened up the museum to the professional, local, and other interested public.

As the museum's director he remoulded Europe's oldest design biennial BIO Ljubljana and transformed it from a traditional design exhibition into a dynamic experiment that explores the potentials of design to spark positive social change. Under the auspices of the Museum of Architecture and Design he launched the Centre for Creativity project (2017-2022), with which MAO became the key institution in supporting the Slovenian creative sector. Čelik Vidmar's efforts and commitment to the museum's fundamental mission and high professional standards did not go unnoticed in the international museum community, and reflected in vibrant international collaborations, guest appearances, and various inter-institutional partnerships.

In 2015, MAO under Čelik Vidmar's baton started the pan-European architectural platform Future Architecture dedicated to exchange and networking between architectural institutions and emerging talents. In four years, the platform connected 26 prominent European architectural institutions and supported 400 young professionals through the promotion of their projects and ideas. Today, Čelik Vidmar runs a similar platform, LINA, under the auspices of the Faculty of Architecture. European Architecture Platform LINA is a network that connects established institutions with emerging practitioners and thinkers working at the intersection of architecture and other fields related to spatial culture with the aim to nurture emerging talents. Its goal is to steer design and building processes towards regenerative practices and degrowth principles in the spirit of the values of the European Green Deal.

Čelik Vidmar was the Commissioner of the Slovenian pavilion at the international architecture exhibition La Biennale di Venezia, and a visiting critic and lecturer at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana, at IUAV University of Venice, Dessau Institute of Architecture, and the Schusev Museum of Architecture in Moscow. Between 2014 and 2018 he served on the regional advisory board for the exhibition *Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948-1980* at the Museum of Modern Art (MoMA), New York. He serves on the advisory board of the Archipelago architecture

festival in Geneva and as a member of the curatorial team of the European Capital of Culture Timișoara 2023. He was a member of numerous competition and award juries, including the Plečnik Award and the European Prize for Urban Public Space in Barcelona, and the advisory committee of EU Prize for Contemporary Architecture – Mies van der Rohe. In 2020, Čelik Vidmar received the Plečnik Medal for his leadership and promotion of MAO in the international museum community, and the BigSEE Visionary award. In his current capacity as state secretary at the Ministry of Culture he is responsible for the development and implementation of policies and strategies for the conservation and enhancement of the national cultural heritage, from museums, libraries and archives, to monuments, places, and landscapes. His work extends to the supervision of investments, management of cultural objects and infrastructure, and ensuring access and sustainability.

It is for his contribution to the development of the architectural discipline, his vision, the conservation and development of the architectural heritage, and his innovative approaches to thinking the strategies of spatial development that the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia appoints architect Matevž Čelik Vidmar as its Honorary Member.

PLATINUM PENCIL

The Platinum Pencil is conferred on ZAPS members for their extensive body of work and outstanding achievements in architecture, landscape architecture, or spatial planning. The award is conferred by the Platinum Committee.

In 2024, the committee conferred two platinum pencils upon the proposal of the jury. The awards went to izr. prof. dr. Metka Sitar, univ. dipl. inž. arh and to mag. sc. krajinske arhitekture Nikolaj Andrej Stare, univ. dipl. ing. agr.

PLATINUM PENCIL IZR. PROF. DR. METKA SITAR, U. D. I. A.

ZAPS confers the Platinum Pencil on dr. Metka Sitar for her body of work in architecture.

Metka Sitar's career as an architect took on a social note already when she graduated under Prof. Edvard Ravnikar in 1971 with the thesis *The Situation and Trends in the Central Slovenske Gorice Hills*. When still a student she joined Studio MSSV, where she worked with graphic designer Matjaž Vipotnik.

Her first job after graduation was at the Spatial Planning Department within the Institute of Social Planning of the Republic of Slovenia. A year later she joined the Marles Hiše company's design office as a responsible project designer and subsequently worked at the Projekt MR Inženiring studio in Maribor. Planning thus became the central focus of her career. In 1977, she decided to further her career and pursue a postgraduate degree at the Royal Danish Academy of Fine Arts, which she completed with the thesis *Low-Rise High-Density Housing*. In 1989, she accepted the invitation of her Austrian colleagues to join the Graz-based studio Gruppe 3 as a project manager, and subsequently worked at the studio Nussmüller Architekten.

After obtaining her PhD at the Technical University in Graz (with the dissertation *Possibilities and Limitations in Guiding Dispersed Development Processes*, 1998) she received an invitation from Slovenia: she took the position of Head of the National Spatial Planning Division at the spatial planning office of the Ministry of the Environment and Spatial Planning. In this capacity, she led the drafting of the first spatial plan of the independent Slovenia, among other projects.

In 2000, she was invited by the Faculty of Civil Engineering of the University in Maribor to take charge of the development of the university programme in architecture. As an assistant professor she initially took over the new chair for architecture and urban planning courses, but after successfully seeing through the accreditation process for the

Bologna university study programme in architecture she took the helm of the department and became the first Head of the Chair of Architecture. In this capacity she successfully ran the notification of the university and master degree programme in line with the EU Directive, which regulates the recognition of professional qualifications, ensuring that graduates can practice their profession abroad.

Metka Sitar has served on numerous expert committees, panels, networks and projects, both at the national and EU level. As the Slovenian delegate to the technical committee of the European research network in science and technology (COST TUD) she assessed research and development project applications for funding under the Horizon 2020 programme. As an architecture expert at the Slovenian Quality Assurance Agency for Higher Education (NAKVIS) she shares the responsibility for accreditation and evaluation procedures in the assurance of academic quality. Last, but not least, as (co)author and editor she has communicated her experience and skills in a series of articles and publications published in Slovene, English, and German. She is also a recipient of the University of Maribor Silver Order for her all-round contributions.

Her exceptional career goes to show the importance of education, hard work, and perseverance in accomplishing one's goals. Already as a student, Sitar showed commitment and talent for architecture, which opened the doors of notable studios for her to gain valuable experience, and allowed her to build on her knowledge and skills with a postgraduate, and later a doctoral degree abroad. As a consultant to the government she exercised her ability to shape society and the new state through architecture. With her knowledge and expertise she contributed to the development of policies, strategies, and projects in spatial planning, sustainable construction, and urban design, which translated to improved quality of people's lives and their well-being. The launch of the new study programme in architecture and her accepting the appointment as chair and associate professor show her commitment to enhancing the role of the architectural discipline, and to the education of future generations of architects.

With her expertise, she shaped and ran the study programme at the Faculty of Civil Engineering, Transportation Engineering, and Architecture, and contributed to the development of architectural thought, innovations, and creativity.

Metka Sitar is an architect who has been actively involved in various fields of architecture and has translated her valuable experience from practice to the academic arena. Her experience and study abroad allowed her to communicate to her students the reality of architectural practice, the complexity of projects, and the practical skills required to practise architecture. Tapping into her leadership skills and academic research, she thrived as a teacher. She encouraged cooperation and knowledge sharing, and built bridges between different sectors of the architectural discipline, thus helping to raise the appeal of the study programme for growing generations of students, and enhancing the role of Maribor as a university city and a hub with job opportunities for eastern Slovenia.

In short, Metka Sitar's social impact has been exceptional, reflecting the power of education, expertise, leadership, commitment to the profession, and the impact of architecture on society, culture, and education. She sets an example that serves both as an inspiration and an incentive for other professionals, and one that can contribute to the development of the architectural profession and our society in general.

PLATINUM PENCIL MAG. SC. KRAJINSKE ARHITEKTURE NIKOLAJ ANDREJ STARE, UNIV. DIPL. ING. AGR.

ZAPS confers the Platinum Pencil on mag. Nikolaj Andrej Stare for his body of work in spatial planning and landscape architecture.

In the late 1970s and 80s, Niko Stare blazed a trail in northeastern Slovenia as he incorporated landscape planning methods into spatial and urban planning

acts, most notably in the framework of Maribor's urban planning programme and landscape designs for the regions of the Slovenske Gorice Hills, the Drava Field, and the Mariborsko and Ribniško Pohorje. He designed the urban greenery system for the Maribor – South project and dedicated much of his practice to detailed designs of green, open, and park areas in Maribor, which won him an appointment as Maribor's landscape architect for the period 1996–2000.

He showed his predilection for nature and open space already when he enrolled in the department of agronomy at the Biotechnical Faculty in Ljubljana in 1962. Five years later he completed his study in fruit growing and horticulture with a diploma, obtaining the title of agricultural engineer. For a while, he served as a teacher at the Agricultural Secondary School in Maribor, before he joined then Urban Planning Institute Maribor (Zavod za urbanizem Maribor) as a spatial planner in 1976, which definitively determined the course of his career path and specialization. He joined the interdisciplinary working group as an equal member in charge of an entirely new field – landscape planning.

He was one of the first in Slovenia to pursue a postgraduate degree in landscaping. He studied at the same faculty from which he had graduated, and completed his master's degree in 1985 under Prof. Dušan Ogrin with the thesis *A Contribution of Open Space to Designing Quiet Zones*.

Niko Stare has built an impressive and diverse body of work.

He prepared models for the attractiveness and suitability assessment – a novelty at the time – for the urban planning programme of the City of Maribor, using overlay analysis to juxtapose nature conservation and development interests. In the mid-1980s, he took part in the drafting of municipal spatial plans with landscape designs for the Slovenske Gorice, the Drava Field, and the Mariborsko and Ribniško Pohorje. He took part in roadside landscape designs for the expressway through Maribor, which was a novel aspect in road planning at the time. In the 1990s and in the early years of the new millennium he designed roadside landscapes and greenery planting plans as part of

spatial and project documentation for highway sections around Maribor and towards Ljubljana, Lendava, and Šentilj, for arterial roads to Maribor, and for several state roads in the Štajerska region, and was actively involved in the renovation of Maribor city streets' roadside landscapes (altogether more than 50 completed projects).

He proposed landscape designs for agricultural areas as well, in the first place for melioration projects in the lowland part of the Slovenske Gorice hills, in Prekmurje, and in the Vipava Valley, which accounted for over 5,000 ha of land. His proposals for new landscape patterns, however, were not well received by the authors of basic and detailed waterside designs, and never saw the light of day. Especially in the Vipava Valley this resulted in the destruction of the characteristic parcellation and landscape patterns formed by local vegetation, which in turn created a cultural steppe exposed to the unpleasant wind and its eroding force.

Niko Stare was involved in all major urban planning projects developed in Maribor and its urban planning institute in the last four decades. The most notable was the urban greenery system for the Maribor – South project and the design of the new Dobrava cemetery. The latter was designed around the fact that in death, our ultimate equality is restored, something that is unattainable in real life.

Cemetery designs have preoccupied Niko Stare throughout his career. During his many travels he collected an invaluable collection of photographs and cemetery site plans from across the world. One of his most widely-acclaimed cemetery projects was the new Vuzenica cemetery, where the underlying design principle consists in a grassy area in counterpoint with tombstones, which are restricted in height. Essentially a village cemetery, it was extremely well-received: it was featured as an example of good practice in the textbook *Urbanistično planiranje* (Urban Planning) by Dr. Andrej Pogačnik, and in the book *The New European Landscape* by Michael Lancaster, published by Butterworth Architecture, Oxford, in 1994.

Stare prepared landscape designs for green and open areas for more than 150 implementing spatial

acts across Slovenia, and for implementing documents for notable tree avenues, squares, city parks, housing estates, central objects, schools, churches, and cultural monuments; he also tested different options and proposed locations for billboards, kiosks, and conservatories, in the first place in Maribor.

And the list goes on. As project manager and the driving force of the task group, he contributed both to the ideas and programmes for numerous large-scale designs (in residential areas and open space), predominantly for sports, recreation and leisure facilities (design plan for the sports and recreational centre at Pekrski potok in Maribor, for Stračun Forest, Ljudski vrt–Branik area, sports-recreational centre under Pekrska gorca, recreational areas in the Pohorje Mts., gravel pit in Duplek, the Baroque complex of Dornava Manor, the Drava riverside from Ruše to Spodnji Duplek, the Maribor wine route, and recreational areas in Radlje ob Dravi, Lenart, and at the foothills of the Pohorje in Maribor).

A holder of general authority he also prepared environmental impact reports (including for possible locations of landfills in Maribor, Lenart, Ptuj, Ormož, Slovenska Bistrica and Radovljica, for the central wastewater treatment plant in Maribor, the Arja vas–Vransko motorway, Maribor western ring road, Škofja Loka ring road, and others).

His service at the Urban Planning Institute Maribor offered him the opportunity to share his expertise outside Slovenia as well. He prepared the environmental impact assessment for the sports and recreational centre in the framework of the City of Rijeka's spatial plan for the Platak area, and took part in the drafting of the master plan for two large areas in then Titograd in Montenegro. He presented his work at various expert meetings and consultations in Slovenia, Croatia, and Serbia.

His achievements have won him numerous awards and commendations. The Three Ponds project, a fruit of well-tuned interdisciplinary work, won the Plečnik Award (with co-authors). The jury pointed out that the ambitious design was comparable to its international counterparts. With his co-authors he received the first prize at the anonymous re-public-level competition for the landscaping of the

ring road around Prešernova Cesta in Ljubljana, and the second prize at the invited competition for the residential neighbourhood of Betnava in Maribor.

He has served as a jury member in many competitions in Slovenia, and conducted a number of reviews and audits. Between 1990 and 2002 he served on the Maribor urban planning committee and was appointed Maribor's landscape architect in 1996 (until 2000). He has been an active member of the Slovenian Chamber of Engineers, the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia, and the professional examination committee for landscape architects.

Retired since 2005, he still keeps his sharp expert eye on Maribor, the city in which he made himself a home many years ago, and where he remains one of its notable residents. He is a member of the current municipal town planning committee and frequently contributes his critical commentaries to the local papers, with a view to educate, provoke reflection, and improve the situation with (green) areas in the city of Maribor.

PATINA PENCIL

The Patina Pencil acknowledges an older outstanding realization for the quality of design and execution that have stood the test of time after years of wear and tear. As a rule, the nominated projects were completed more than ten and less than thirty years ago. The Patina Pencil is conferred by the Golden Committee for an outstanding realization based on the proposal of the members of the committee, ZAPS sections and other bodies, ZAPS members and other members of the interested (professional) public.

ZAPS members did not submit any nominations for the Patina Pencil. Upon the proposal of the committee members a Patina Pencil was conferred for an older realization.

PATINA PENCIL LJUBLJANA CASTLE FUNICULAR

Majda Kregar, Miha Kerin, Edo Ravnikar Jr.

Location: Ljubljana

Year of project/completion: 2000/2006

Client: City of Ljubljana

The decision for the award of this year's Patina Pencil was guided by the belief that good architecture grows through time, blending with its environment to become a part of the larger whole – this is how the Ljubljana funicular connects with the broader organism of the city's core. The Ljubljana castle funicular is functionally, meaningfully, physically, and formally embedded into the castle, its use, and identity. Through the years, the qualities of the siting and design of the funicular infrastructure, and its contemporary, yet discrete form, have become even more apparent, while the climate challenges and increasing tourist pressure on the city have proven its ongoing relevance.

The remarkable design of this technical structure was recognised already upon its completion. In 2007, the project won Plečnik Medal for successful design concept and realization, and a gold medal for the best achievement in industrial design at the 21st Ljubljana Biennial of Industrial Design (BIO 21) in 2008.

In addition to its primary function of providing a fast and comfortable link between the old city core and the castle, the funicular offers a unique way of experiencing the country's capital. Designed in accordance with nature and cultural heritage protection requirements, the idea of the project was to offer a panoramic ascent to the castle, turning it into a unique experience of uncovering the city's context. Sited by the former medieval defence wall, the funicular activates the space between the row of houses on Krek Square and the steep slope with a presentation of the defensive moat, captivating users with a view of the city's fabric on the background of the Kamnik-Savinja Alps, and the solid, massive subterranean space that greets them upon

arrival in the castle building. In contrast to the built elements, which conform to the formative tenets of the design and the vision of how the castle should be presented, the area at the contact with the castle wall respectfully brings to the fore the spatial qualities of the site – the natural terrain was preserved and passage alongside the wall left unobstructed, allowing the funicular to gradually become an integral part of the castle hill. It has won over the city's residents and captivated the visitors.

Eighteen years since its launch, the Ljubljana Castle funicular remains Ljubljana's stunning panoramic attraction, mainly owing to across-the-board transparency of the project, its siting into the natural context of the castle hill, and the choice of materials that render the cabin completely transparent (glass and stainless steel), and the structure nearly invisible (concrete and corten steel). The materials weather beautifully, as does the funicular's mobile structure, defying the dictum that architecture is frozen music. In our case, it is an object in which people are "frozen in time" for a minute, while the funicular navigates its climb of 70 meters in altitude difference.

The revitalized castle called for a strong connection with the city core, which was envisaged already in the competition solution of 1969. In 2003, after long negotiations with the city administration and the Institute for the Protection of Cultural Heritage of Slovenia, we agreed on an above-ground, panoramic, yet visually discreet mechanical connection. Another important consideration was routing.

Laying the tracks outside and parallel to the walls of the medieval city allowed us to integrate the display of their remains into the design.

Manufactured to our design by Swiss company Garaventa – Doppelmayr GmbH, the funicular runs on slim rails. Likewise, the widely spaced pylons are designed to be as inconspicuous as possible (concrete and corten).

The cabin design is equally unique. Glass walls on a slim steel frame, a sliding glass panel roof, and mesh floor that allows air to pass through, provide ventilation, an air of lightness, and unobstructed views befitting its panoramic function.

The lower station at the foot of the hill in the corner of Krek Square cuts into the structure of the large supporting walls of the hill and the immediate vicinity of the buildings at the bottom of the city walls. This engineering feat involved making saw cuts into the walls and exposing the concrete pylons that support the slope. The triangular footprint of the station conforms to the form of the limited urban space. Technical requirements (the cabin's steep ascent from the covered space, without obstructing the views from the houses flanking the wall by the station) dictated the cross slope of the roof and its ellipsoid lengthwise profile. The upper station is integrated into the souterrain in front of the castle wall, where the geological genesis of the castle hill is put on display. This exit area expands into multi-purpose sublevel lapidariums that, like the covered access, lead to all historical wings of the castle.

GOLDEN PENCIL

The Golden Pencil is an honorary award conferred for outstanding realizations in architecture and landscape architecture, and every other year also for achievements in spatial planning over the previous five-year period. Projects running for the Golden Pencil Award for outstanding realization were realized over the last five years; the landscape design, garden and urban space category allowed also for projects realized in the period of the last ten years (from 2013), if the nature of the design was such that the final image could only take shape over a longer period. Only full ZAPS members are eligible for the award.

The Golden Pencil Award for outstanding realization in architecture and landscape architecture is conferred by the Golden Committee, consisting of three architects and a landscape architect. The Golden Pencil Award for spatial planning is conferred

by the Golden Committee for spatial planning, consisting of four spatial planning professionals and including at least one architect and one landscape architect, both of them licensed planners. At least one member of the committee is an internationally acclaimed critic or theorist in spatial planning. The Golden Pencil Committee for outstanding realization reviewed the submitted proposals and visited the shortlisted projects. The Committee selected the award winners based on the criteria of complexity, innovation and excellence in design, regardless of the style, genre or size of the project, as long as the authors adhered to the sustainable construction criteria.

The award for an outstanding realization in architecture, landscape architecture and spatial planning can be conferred in the following categories:

- residential building
(with less than five apartments)
- apartment building
(with more than four apartments)
- commercial building
(administrative and production buildings)
- public building (for education, tourism, health, commercial, recreation and similar purposes)
- interior design
- landscape design (parks, cemeteries, recreation areas, landscape designs for infrastructural projects)
- garden
- urban space (open public space design)

As many as 51 projects ran for the Golden Pencil Award for an outstanding realization in architecture and landscape architecture, namely 11 residential buildings, three apartment buildings, two commercial buildings, 14 public buildings, seven interior design projects, nine urban space designs, and three landscape designs for parks, squares or public spaces. This year, the committee did not make any regional nominations.

REPORT OF THE GOLDEN COMMITTEE FOR OUTSTANDING REALIZATION

*Golden Comittee: Vojko Pavčič, u.d.i.a.,
Bart Lootsma, architect, Marko Lavrenčič, u.d.i.a.,
Jana Kozamernik, u.d.i.k.a.*

Overall, the committee found the quality of submissions high and comparable to projects in other European countries and regions. The submitted applications were diverse in size, style and approach, spanning a tiny booth for security staff, private interiors and houses, a repurposed factory, and the restoration and revitalization of the landscape garden of Villa Rafut, which was built at the beginning of the 20th century. Most projects have been carefully and respectfully inserted in their context, and nearly without exception demonstrated a careful choice of materials and meticulous detailing.

That said, the jury also had some reservations and recommendations. To begin with, we were surprised to have received so few outstanding housing projects. Housing, and affordable housing in particular, is one of the biggest challenges in Europe and the world, and Slovenia is no exception. Apart from financial and political issues, architecture can play a crucial role in developing smart typologies and providing for a better community life, more efficient and sustainable construction methods, better connections with the surroundings, and, last but not least, a more attractive environment to live in. Although Slovenian architecture has a long and strong tradition to build on, the jury recognized the quality deserving of an award in only one submitted project – much below expectations. Even though awards were conferred on several beautiful houses and interiors, it would be appreciated if the same talent and energy that was invested in their design went also to larger, collective housing projects.

Other comments concern landscape architecture, where the jury expected more submissions for open space design. The jury visited several

fine projects that formally and programmatically blend with their context, be it urban space or a revamped park. However, in contrast with global trends towards green cities and soil de-sealing, certain designs appeared to favour built structures with large paved areas, which is hardly sustainable in the context of climate change. As societies worldwide invest increasing efforts into designing and renewing public spaces, we hope to see more similar inspired designs also in Slovenia.

A special case is the magnificent, early twentieth-century landscape garden of Rafut – a magnificent historical landmark with several beautiful buildings in beaux arts style and with Oriental details. Long neglected, it deserves extremely careful restoration. The park is essentially a botanical landscape garden and requires intensive maintenance to unfold its true qualities. The renovation scheme introduces new paths and planting arrangements, an open-air theatre and objects for children to play with, all of which may generate new activities and attract more visitors. More than anything else, this project requires taking a holistic approach to restore its original splendour. Only then can Rafut reclaim an active role in the cultural and leisure life of Nova Gorica and become an attractive tourist attraction of international renown. It definitely deserves special attention from all stakeholders.

Furthermore, the jury was genuinely impressed with certain outstanding realized projects, all of which are deserving of the Golden Pencil.

AWARD-WINNING PROJECT HOUSE WITHIN A HOUSE

Arhitektura Krušec

Client: private

Authors: prof. mag. Tomaž Krušec, u.d.i.a.,

Lena Krušec, u.d.i.a.

Responsible architect: prof. mag. Tomaž

Krušec, u.d.i.a.

Photography: Miran Kambič

The house takes maximum advantage of its exceptional location on a slope overlooking the bay and the Sečovelje salt pans not far from Portorož. The entrance is on the upper floor, which accommodates the living quarters with splendid views, a covered terrace to dine on, and a pool, whereas the bedrooms are situated below. Closed towards the east, all spaces provide maximum privacy, with large glazed walls facing west. The large windows are set back to provide shading, forming a shaded terrace around the house that transforms the wing with the bedrooms and the enclosed living rooms into a 'house within a house'. The windows provide natural cross ventilation. Made of local stones in cement, the garden wall and façades give the house a rustic appearance and protect it from the winds and prying eyes. The highlight of the open, flowy space next to the "inner shell" is its seamless transition to the garden, with its planting scheme adhering to a straightforward design language, framing the sea views. The outdoor space adjacent to the lower, ground floor level has received somewhat less attention, which seems to reflect its secondary nature.

AWARD-WINNING PROJECT HOUSE T

Raketa

Client: private

Authors: Katjuša Kranjc, u.d.i.a., Rok Kuhar, u.d.i.a.

Collaborators: Vesna Draksler, m.i.a.,

*Laura Klenovšek, m.i.a., Lea Lipovšek, m.i.a.,
Zala Košnik, m.i.a., Maja Horvat, m.i.a.
Responsible architect: Katjuša Kranjc, u.d.i.a.
Photography: Žiga Lovšin*

Nordic in its modesty, the exterior of House T with its brick wall and burnt wood fence that separates it from the alley at the back hardly stands out from other houses in the Murgle neighbourhood. Once you step in through the slightly hidden front door, however, you find yourself in a space that seems two or three times bigger than the outside suggests. Sightlines extend across the full length and width of the house, while glass walls and carefully positioned elements give an air of transparency. The slightly oversized staircase leading to an underground playroom creates the impression that the world underground is bigger than it actually is. The impression is further intensified by two atriums with their different plantation schemes, terraces, terraces, a pond, and a swimming pool, with only glass walls between them and the living space. The suspended wooden ceiling that brings to mind villas from the 1960s and 70s not only defines the seating area, but also allows the space to spill over beyond it. The mirror wall at the end of the hallway that leads to the sleeping quarters gives the illusion of double its length. Then comes an intimate corner next to the house bar, inviting intimate conversations. Skylights bring indirect light to the bathrooms and the hallway. The attention to detail comes through also in the choice of materials: entering the house your first instinct is to rid of your shoes so that you can enjoy the different textures under your feet. Opening the living quarters out to the garden, the glass walls seamlessly bring the outdoors inside, while the interior furnishing opens or blocks outdoor views. The outdoor atriums come with different characters: the living areas are connected to the outdoor living room – a social space articulated by various elements, such as a summer kitchen, water elements, and greenery, so as to create a playful space for different purposes. Designed as a calm green space, the smaller atrium next to the bedrooms is a space of intimacy and retreat.

AWARD-WINNING PROJECT APARTMENT IN STEFANOVA STREET

a2o2 arhitekti

*Client: Vladimir and Majda Senekovič
Authors: Klara Bohinc, m.i.a.,
Andraž Keršič, m.i.a., Žiga Ravnikar, u.d.i.a.,
Eva Senekovič, m.i.a., Uršula Novak, m.i.a.
Responsible architect: Žiga Ravnikar, u.d.i.a.
Photography: Ana Skobe*

Built in the 1920s, Dukič blocks are among the most famous apartment buildings in Ljubljana. Their monumental bourgeois modernist style brings to mind its contemporary Italian examples with a carefully thought-out symmetrical composition flaunting beautiful corner solutions with rounded cantilevered balconies. This particular apartment renovation reveals the pioneering nature of the building's construction. Once the apartment was stripped of its ceiling cladding, the existing partition walls removed, and the floor plan rearranged, the rib vault concrete structure came to fore, revealing yet another aspect of the building's identity. The ceiling is the connecting element that brings order to all the rooms. To meet the restoration requirements, the project preserved all original joinery (windows, doors, and the glazed door to the lounge) and balcony railings. The next step was to reorganize the rooms using minimalist, full size furniture that divides the apartment while hiding service spaces. The sophisticated colour scheme combining blue with earthy brown tones is reminiscent of Le Corbusier's *claviature*. Various natural stones used in apartment furnishing pay tribute to the marble stone cladding of the building, most notably of the staircases.

AWARD-WINNING PROJECT VEVČE APARTMENT BUILDING

Tria studio

*Client: Kobal nepremičnine d.o.o.,
member of Kobal group
Authors: Jernej Hočevnar, u.d.i.a., Martin Lovrečič,
u.d.i.a., Matevž Vrhovnik, u.d.i.a., Monika Homar,
m.i.a., Mojca Valant, m.i.a., Urša Ješe, m.i.a.,
Jure Hafnar, m.i.a., Urh Wiegele, m.i.a.,
Klemen Kropar, m.i.a.
Responsible architect: Martin Lovrečič, u.d.i.a.
Photography: Ana Skobe*

The multi-apartment building on Vevška Street in Ljubljana demonstrates that small-scale housing projects do not necessarily lack in quality. The concept of the building is clear, and its placement in the available space logical. All apartments benefit from saw-tooth balconies that provide views of the creek and the green open landscape behind. The partly buried basement is built in reinforced concrete, bearing a largely timber construction with cross-laminated panels on top. Here and there, wood is still visible on the ceiling, giving the apartments an air of coziness. While the use of wood as a renewable material is commendable, it is nevertheless regrettable that so little of the wooden structure remains in view; instead, it is covered in white gypsum plasterboard, which is traditionally used in concrete buildings. The west-facing metal structure of the balconies is separated.

In contrast to the formidable design of the building, the outdoor landscaping has received less attention, especially in terms of linking the building with surrounding green areas (universal access), and designing play and leisure spaces. Despite these shortcomings, the building design allows the garage floor to open out to the green areas, so that the space can also be used for outdoor activities and socializing. The design would benefit from certain additions, e.g. green stretches alongside neighbouring plots, and a rethink regarding the tree species used for streamside planting.

AWARD-WINNING PROJECT CENTER ROG

BAX Studio, Mendoza Partida Architecture Studio

Client: Municipality of Ljubljana, Authors: mag. Boris Bežan, u.d.i.a., Mara Partida, M. arch, PhD arch., Héctor Mendoza M. arch PhD arch., dr. Jaka Bežan, u.d.i.a., Collaborators: Sašo Badovinac, u.d.i.a., Olga Bombač, u.d.i.a., German Bosch M. arch., Grega Cerar, u.d.i.a., Oscar Espinosa M. arch, Jure Kolenc, u.d.i.a., Carlos Parra M. arch., Damian Plouganou M. arch., Bor Pungeršič, u.d.i.a., Responsible architect: mag. Boris Bežan, u.d.i.a., Photography: Ana Skobe

The Center Rog emerged from the renovation and revitalization of the former bicycle factory building located on the Ljubljanica River in the very center of Ljubljana. The project tackles two main challenges: firstly, the absence of any connection with the urban context, as the ground floor of the old building, despite its privileged location in the historic center of Ljubljana, was completely cut off from the Ljubljanica River, facing it instead with a 120 meter-long blind façade at the embankment level; and secondly, the building no longer met the current safety standards and had practically no adequate communication or service spaces, which required solutions to strengthen the structure and respectfully extend the existing building to accommodate the much needed spaces.

Having been abandoned and subsequently squatted for several years, the building received a new, largely cultural program, providing among other things residencies for creatives, co-working spaces, a library, a large kitchen for culinary events, workshops, and shops. The building has free access. Shops, cafés, and restaurants flank the promenade by the river. On the other side, a new glass structure was added and behind it staircases, elevators, sanitary units, and co-working spaces. With flooring entirely made of transparent glass, it is a spectacular, airy space, but not to the point that makes you dizzy. The glass extension is designed to facilitate communication and congregation, which extends to the courtyard, which also received a new park for open-air events and informal socializing.

AWARD-WINNING PROJECT REVITALIZATION OF VRAZ SQUARE AND ADJOINING STREETS WITH THE OLD GLASS WORKSHOP

ELEMENTARNA, Tektonika collective

*Client: Municipality of Ptuj
Authors: Matevž Zalar, u.d.i.a., Ambrož Bartol, m. i. a., Dominik Košak, m. i. a., Miha Munda, m. i. a., Rok Staudacher, m. i. a., Samo Kralj, u.d.i.a., Darja Matjašec, u.d.i.k.a., Pia Kante, m.i.k.a., Katja Mali, m.i.k.a.
Collaborator: Marko Primažič, m. i. a.
Responsible architect: Matevž Zalar, u.d.i.a.*

This brilliant project for public space in the historical center of Ptuj seems to underline Hermann Czech's dictum that 'architecture is background'. Set to create a vibrant hub for local culture it connects several cultural institutions, allowing them to sprawl out into the public space for various events. At its core lies Vraz Square, paved with two different stone textures (cut pebbles in the center and granite blocks on the margins). The dividing grid of the central part of the square conjures up a virtual space within a space. The necessary event infrastructure is hidden under the paving, and the anchor points for the event tents are also discreetly integrated in the design. A long bench and a minimalist well are the only pieces of street furniture added. Carefully planted trees complement subtly executed details. The introverted new courtyard of the old glass workshop can seamlessly open to the street through its large sliding doors during various events, turning into a lively public square. Even small alleys running through this vibrant part of the city offer opportunities for sitting down, and can accommodate small stages simply by rearranging the pavement for the occasion. According to the architects, these interventions constitute a balanced public space that is just undefined enough to allow for the organic development of a new cultural program, both for everyday occasions and special events.

PLATINUM COMMITTEE

ŠPELA LESNIK, U.D.I.A.

Špela Lesnik graduated from the Faculty of Architecture in Ljubljana and obtained her master's degree with Prof. Dr. Aleš Vodopivec with the thesis on Slovenian 20th-century architecture. She worked at Urbis d.o.o. company between 1997 and 2002, and subsequently as assistant at the Faculty of Architecture in Maribor until 2006. From 2006 until 2022 she was the co-owner of OSA arhitekti d.o.o., and afterwards served as head of the Joint spatial planning department at the Joint Municipal Administration Maribor until 2024. She has been actively involved in the drafting of spatial implementing acts as a designer, engineer, supervisor, and urban planner. In 2021, she obtained the licence to serve as architecture expert witness in urban planning. Her realizations include the AA duplex (2006), House Š, and apartment buildings in Medlog (2010). She also took part in the exhibition "Architecture in Maribor 1990–2000".

NANDE KORPNIK, U.D.I.A.

Nande Korpnik graduated at the Faculty of Architecture in Ljubljana under Professor Vladimir Brezar. After a period of working as a freelance cultural worker, he started his studio in Celje in 1995. In the first years of practice, he dedicated his time to the heritage of Velenje, looking to rehabilitate post-war architecture of the town and properly evaluate the work of authors of modern Slovenian architecture in Velenje.

Korpnik is also an active publicist who writes for domestic and foreign professional journals and online portals, frequently taking part in professional get-togethers. His most notable works include the Velenje development plan, administration building in Velenje, Afinin office building in Velenje, Integra car showroom in Maribor, Acman family house in Griže near Žalec, Menerga office building in Maribor, Maksimilijan office and residential building in Celje, office building Brinje in Ljubljana, pavilion for the presentation of archaeological remains in Celje, apartment buildings Babno in Celje, Kristal observation tower in Rogaška Slatina, and the

wheelchair lift for the Stara grofija museum building in Celje.

His work has been featured in group and solo exhibitions in and beyond Slovenia. Korpnik has won numerous awards, including the Valvazor Award (1995), Plečnik Award (2000), ZAPS Golden Pencil (2005), GreenBuilding Award (2008), Archaeological Society of Slovenia Award (2016), EUROPA NOS-TRA Award (2019), and ZAPS Platinum Pencil (2019).

Since his habilitation at the Faculty of Civil Engineering, Transportation Engineering and Architecture of the University of Maribor, he has served there, first as an invited practitioner, and later as assistant professor. He lives and works in Celje.

RADO ROMIH, U.D.I.A.

Having completed primary school and grammar school in Celje, Rado Romih studied at the Biotechnical Faculty (1976–1982), where he graduated in landscaping. Since 1982, he has been working as a principal spatial planner and designer at Razvojni center Planiranje in Celje, where he took the position of director in 1995.

The bulk of his work involves urban and landscape design, in particular for open green spaces, such as urban centre renovations, park and water-side areas, sports grounds, and recreational areas. Since 1993, he has been actively involved in preparing spatial documentation for the construction of highways and other infrastructural facilities in Slovenia.

In 1993, he registered as a researcher at the Ministry of Science and Technology. In 1999, he obtained the status of a certified landscape architecture engineer, principal spatial planner and landscape architecture reviewer. In 1997, he obtained the authorisation for the preparation of comprehensive environmental impact reports, and the title of environmental expert in 2005.

He is a member of the ZAPS professional examination committee and served as its chair until 2023. In the 2019–2023 term of office he served as the chair of the landscape architects' section, and has been on the ZAPS expert supervisory committee since 2019.

He is the recipient of the 1st prize for the urban planning competition for the area of the Old Zinc Smelting Plant in Celje, and of ZAPS Golden Pencil 2007 for the "Expert bases for the urban plan of Celje – settlement, infrastructure, reurbanization". He is a member of the Slovenian Association of Landscape Architects (DKAS) and was conferred an award for his professional activity upon its 30th anniversary.

GOLDEN COMMITTEE

VOJKO PAVČIČ, U.D.I.A.

Having graduated at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana in 1987, Vojko Pavčič joined the DESSA community as a freelance cultural worker. In 1989, he started working as a young researcher at the Faculty of Civil Engineering in Maribor. In 1991, he passed the professional examination and started the Spring company with his partners. He left the company in 1997 to start his own studio Atelje Dialog, where he still practices.

Between 1991 and 1992 he built his knowledge at international architecture workshops (UNESCO – Buhara, University of Klagenfurt). In 1998, he initiated, co-founded, and served as the first editor of *Arhitekturne besede* (Architecture speaks), a weekly supplement of the Večer newspaper, contributing over 100 articles in five years. Since 2004, he has been an active member of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia, where he currently serves as chair of the expert supervisory committee. He has been a jury member in numerous competitions.

His work spans interior design, architectural design for different buildings, and urban interventions. He is the recipient of multiple competition awards, including for the Piramida II Hotel and the design of Rotovž Square in Maribor, the cultural and administrative centre of Sveti Jurij ob Ščavnici (1st prize), design for the Rotovž centre and library in Maribor, a commercial-office building City in Maribor, renovation of the Judgement

Tower in Maribor (2nd prize), and primary school in Litija (3rd prize).

He has shown his work at exhibitions in Slovenia and abroad, mainly as a member of the Architects' Society of Maribor. He has given lectures at various events, including with the Faculty of Architecture in Bratislava, where he presented the work of Jože Plečnik and contemporary Slovenian interior design. He received the Plečnik Medal 1999 for his work with *Arhitekturna beseda*, and in 2013 for the cultural centre in Sveti Jurij ob Ščavnici.

BART LOOTSMA

He is a historian, critic, and curator specializing in architecture, design, and visual arts. He was Dean and Professor for Architectural Theory at the University of Innsbruck's Faculty of Architecture and has held guest professorships at the University of Luxembourg, ETH Zürich, the Academy of Visual Arts in Vienna and Nuremberg, the University of Applied Arts in Vienna, the Berlage Institute in Rotterdam, and the Academy of Arts in Arnhem.

Lootsma curated exhibitions such as ArchiLab 2004 in Orléans and the 2016 Montenegrin Pavilion at the Venice Biennale and exhibition titled »Radical Austria« about the Austrian Avantgarde of the 1960s and 1970s at the Design Museum Den Bosch in 2021.

He has edited magazines like Forum, de Architect, ARCHIS, l'Architecture d'Aujourd'hui, Daidalos, GAM, and L'Industria delle Costruzioni. He published numerous articles in other magazines as well. His books include "Media and Architecture" (1998), "SuperDutch" (2000), "ArchiLab 2004 The Naked City" (2004), "Reality Bytes: Selected Essays 1995-2015" (2016), and "Italian Collage" (2020).

Lootsma has served on various committees, including the Amenities Committee in Arnhem, the Rotterdam Arts Council, the Dutch Culture Council, the German Expert Committee for the 2008 Venice Architecture Biennale and IBA Vienna 2016-2022. He is a board member of European Austria.

MARKO LAVRENČIČ, U.D.I.A.

He is an architect seeking to engage in a dialogue between what is already here and what is planned to be, between the natural and the built, the whole and a detail. Born in Vipava, he graduated at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana in 1991. As a student he took part in the renovation of Ljubljana Castle and Cekin Mansion. Between 1992 and 1998 he worked in Prof. Boris Podrecca's studio in Vienna, where he was in charge of the renovation of Korotan student dormitory and Austrian Cultural Institute in Prague. Having returned to Slovenia he was at the helm of the renovation projects of the University of Maribor Rectorate building, Brič Wine Cellar, and Town Square in Idrija, for which he received Max Fabiani Award. In 1998 he started his design studio Detajl. Spanning residential, public, and commercial buildings, his projects always subtly communicate with nature. His Forest Village Theodosius won the BIG SEE Wood Design Award and the Golden Pencil.

JANA KOZAMERNIK, U.D.I.K.A.

Jana Kozamernik is a certified landscape architect, designer and researcher, actively involved in issues such as design of open spaces, urban green areas and landscapes, and spatial planning. Her work is divided between the Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia and the landscape architecture studio Landstudio 015, d.o.o., which she started with her colleague Ana Tepina in 2019. As a project manager and designer, she works predominantly on designing open spaces of diverse types and characters. As a co-author she has received multiple awards and commendations in urban planning, architecture, and landscape architecture competitions. At the Urban Planning Institute, she takes part in research projects and expert work at various spatial planning levels. She is the co-author of *Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove in krajinske zasnove* (Urban and landscape design guide, 2021), a manual of the national spatial order *Zeleni sistem mest in naselij - usmerjanje razvoja zelenih površin* (Green system for cities and towns – guiding the development of green areas, 2020), and

the manual *Ven za zdravje* (Going out for Health, 2019). She tackles both open space design for a quality lifestyle and the impact of green infrastructure on the urban microclimate. Between 2022 and 2023 she served as president of the Slovenian Association of Landscape Architects.1990–2000”.

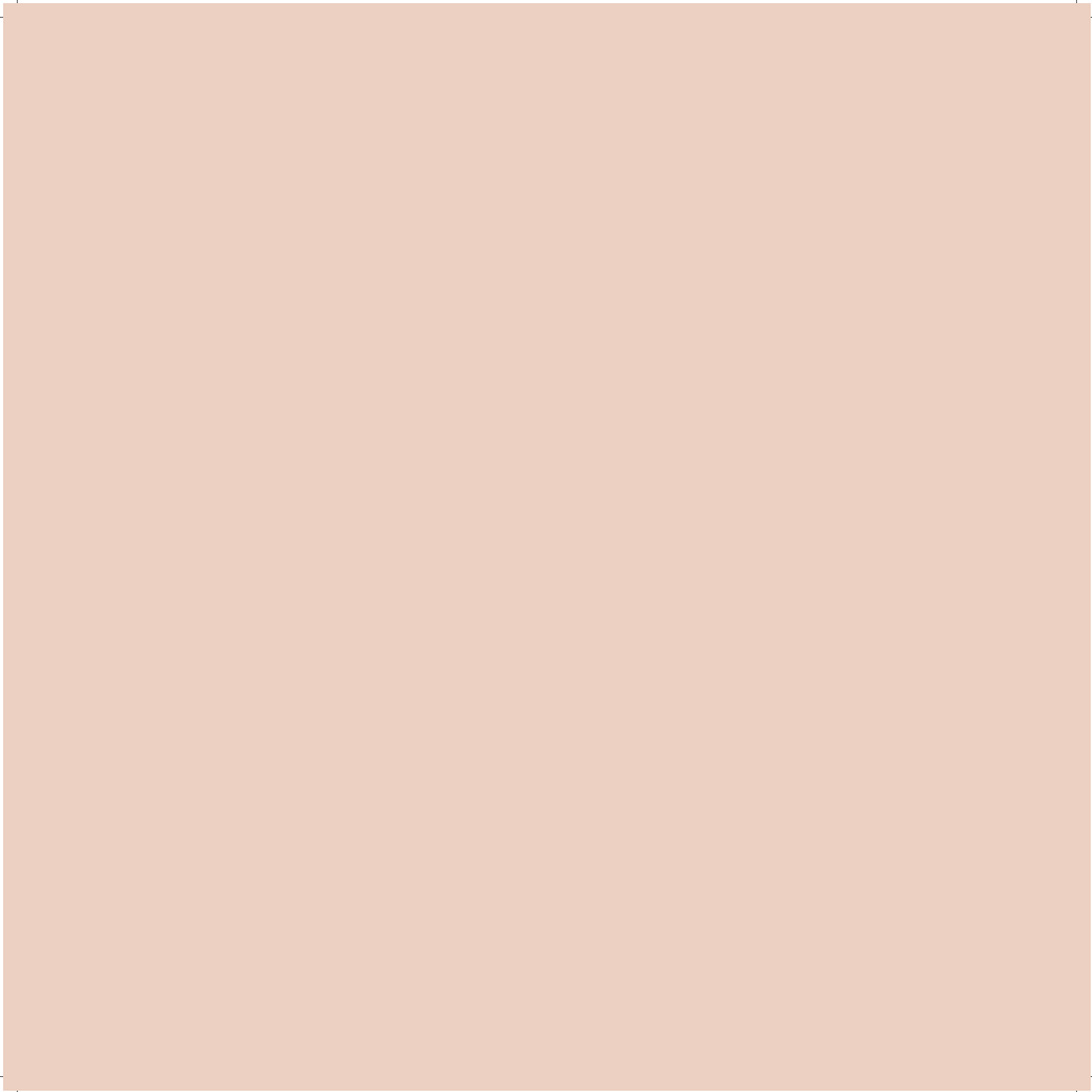
COMMITTEE FOR THE PATINA PENCIL

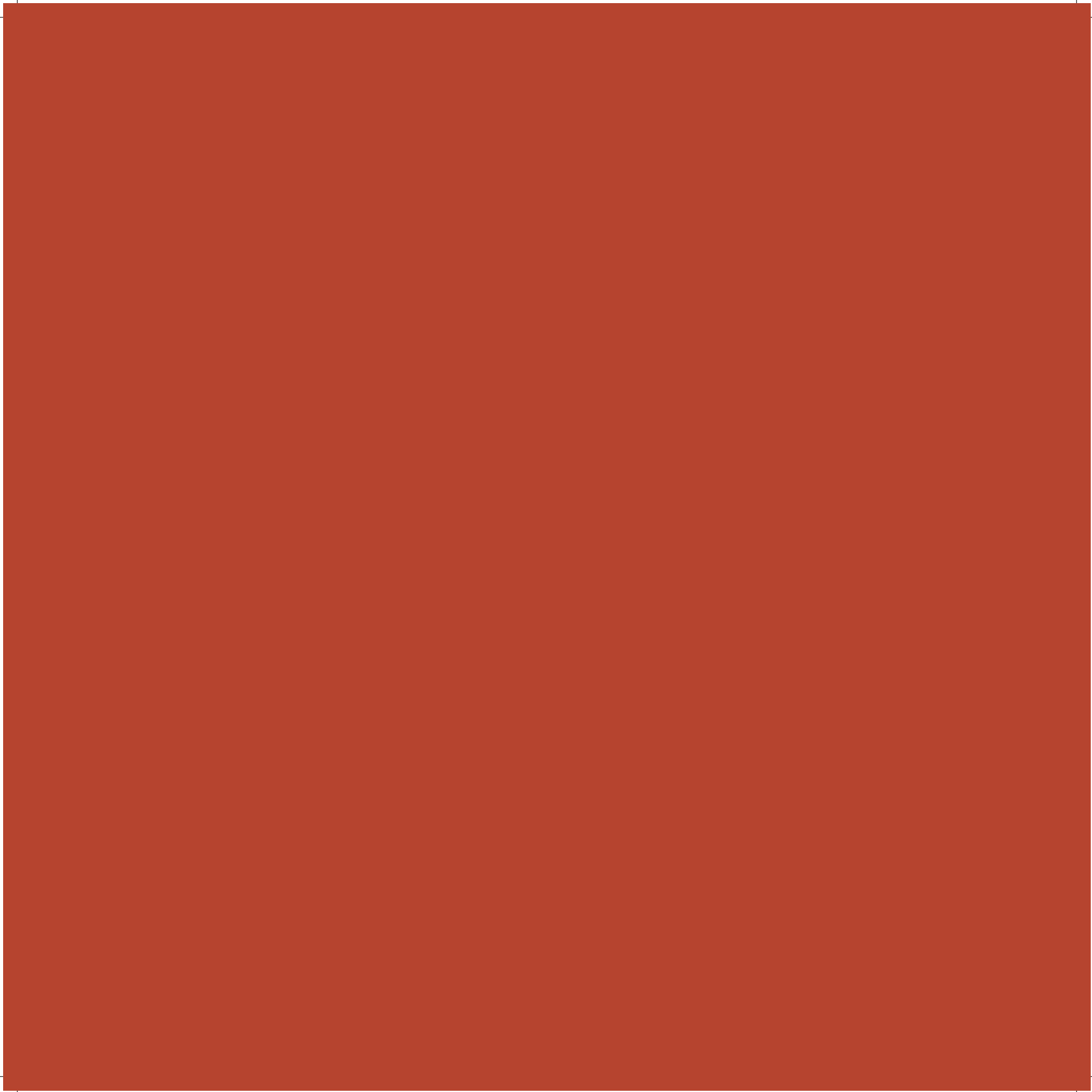
PROF. DR. ALEŠ VODOPIVEC, U.D.I.A

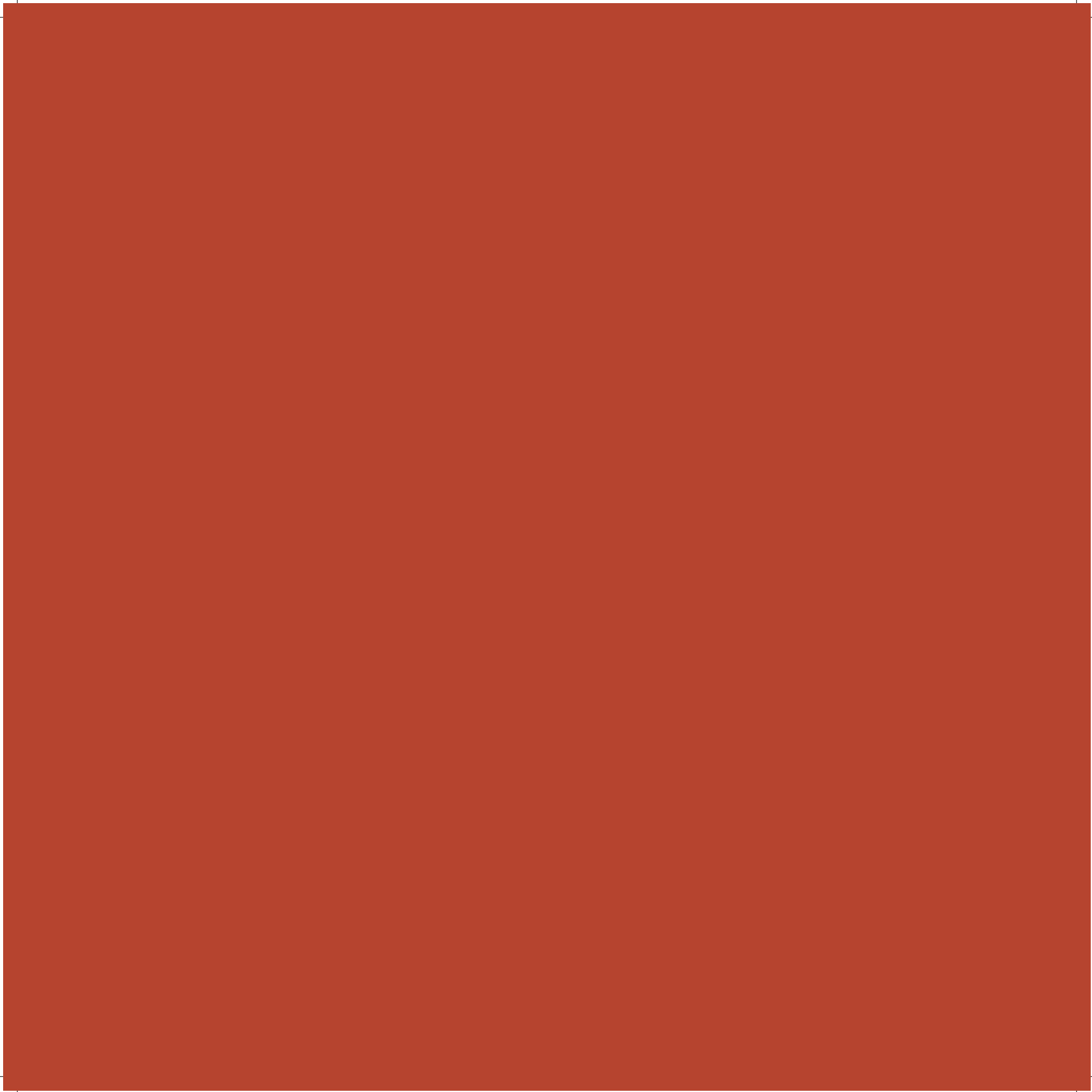
Having graduated under Prof. Edvard Ravnikar at the Faculty of Architecture in Ljubljana, Aleš Vodopivec started his career as an independent architect. Some of his most notable projects include the Sreberniče cemetery complex near Novo Mesto, for which he and co-authors received the Patina Pencil 2023, the renovation of the Festival Hall in Bled, and Jezero Hotel in Bohinj.

He made his first attempts as a writer, theorist, and architectural critic already as a student. In 1987, he published the book *Iz arhitekture* (From architecture) with Prof. Janez Koželj. He was the editor of the collection of Edvard Ravnikar's essays *Umetnost in arhitektura* (Art and architecture), and co-author (with Rok Žnidaršič) of the book *Edvard Ravnikar, Architect and Teacher*, published by Springer Verlag. Aleš Vodopivec is a long-standing member of the AB magazine editorial board. In addition to the above, he has left an indelible mark in the profession also with his work as a teacher.

Vodopivec is the recipient of multiple awards and commendations: Prešeren Fund Award, Piranesi Award, Plečnik Award, three Plečnik Medals, Ernst A. Plischke Award (2011), the Golden Plaque of the University of Ljubljana (2013) for his work as a pedagogue, and the Golden Pencil Award (2019) for the Stražišče gymnasium. He has been an honorary member of ZAPS since 2012.





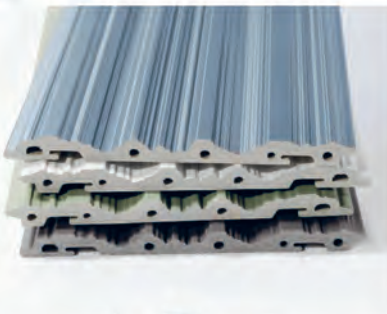
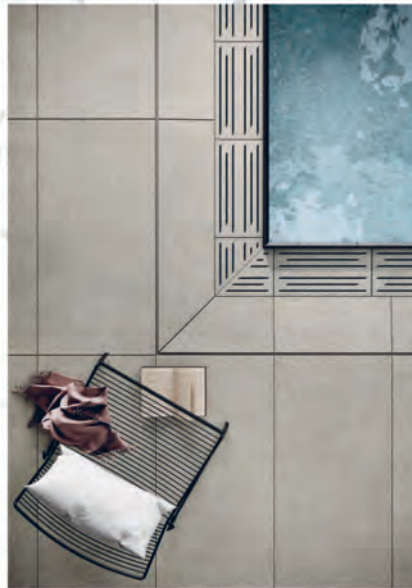




www.m-sora.si

M SORA
Imejte svoj pogled

KERAMIČNE PLOŠČICE S TRADICIJO, KI OBLIKUJEJO TRENDE.



Z BOGATIMI IZKUŠNJAMI IN STROKOVNIM ZNANJEM
ZAGOTAVLJAMO KAKOVOSTNE IZDELKE
IN ZANESLJIVE DOBAVE,
KI IZPOLNJUJEJO VSA VAŠA PRIČAKOVANJA.

DEUTSCHE  AGROB BUCHTAL

 **LOKAR ZASTOPSTVA**

Podatki podjetja:
Lokar zastopstva d.o.o., Brnčičeva 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
Davčna številka: SI26534681
Tel: +386 41 622 596
Email: lokar.zastopstva-ds@siol.net
Spletna stran: www.lokar-buchtal.si

TEM

On | Off and everything in between



MODUL | EDGE





GRADNJA IN BIVANJE Z LESOM



VSE ZA SANJSKI DOM NA ENEM MESTU!

Kakovostne talne obloge, vrata, terase, fasadni paneli in še več.

J.u.A. Frischeis d.o.o.

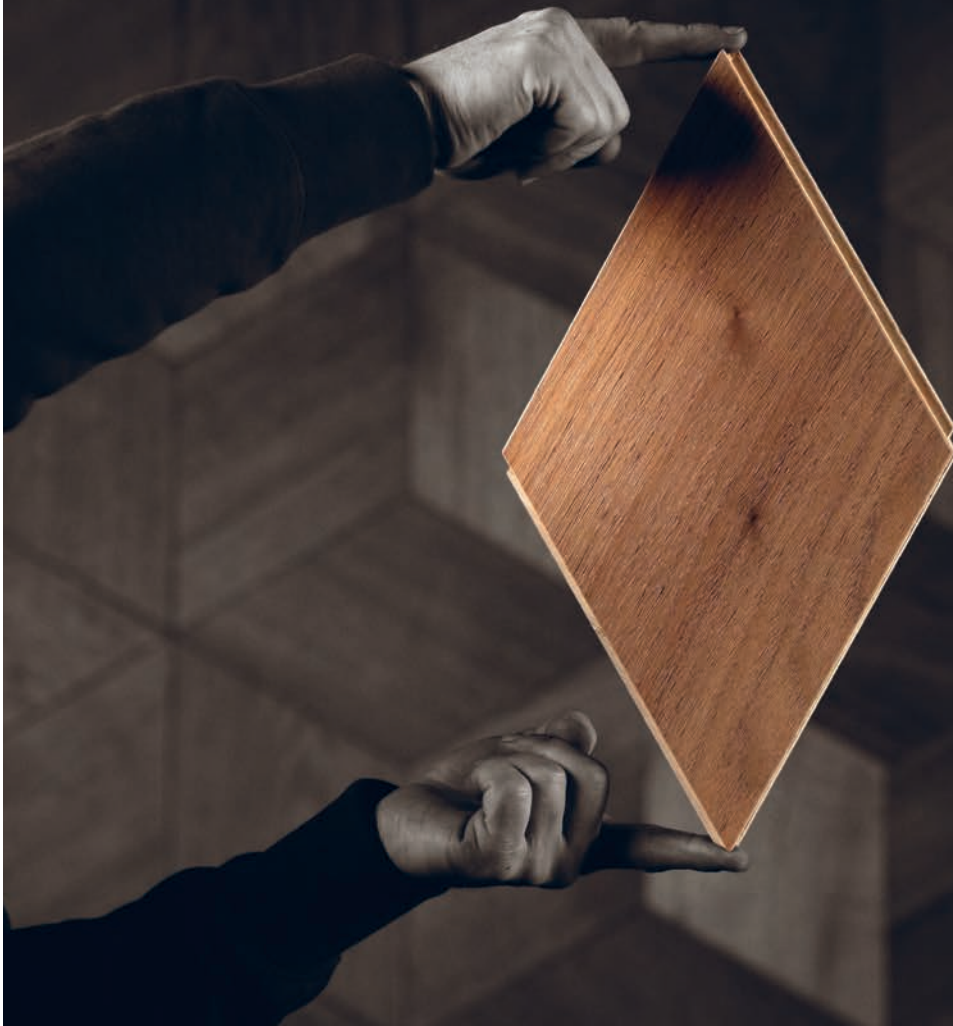
 www.frischeis.si

 info@frischeis.si

 Celovška cesta 492, 1210 Ljubljana Šentvid  Cesta na žago 21, 3311 Šempeter v Savinjski dolini  Industrijska ulica 5b, 9000 Murska Sobota

ESSENCE

PREMIUM CUSTOM MADE PARQUET COLLECTION





Predstavljamo vam **Essence**, našo novo premium kolekcijo visokokakovostnih parketov po meri, kjer se narava prepleta z razkošjem v vsakem skrbno oblikovanem kosu.

Alpodovi parketi po meri z linijami **Rhombus**, **Waves** in **Forest**, navdihnjenimi z vzorci iz narave in izdelanimi z mojstrsko natančnostjo, v vaše domove prinašajo brezčasno eleganco.

Vabimo vas, da nas kontaktirate in odkrijete pravo lepoto parketa v živo. Pričakujemo vas z vzorci, ki bodo navdihnili vaše edinstvene projekte.

Skupaj lahko ustvarimo nekaj resnično posebnega.



www.alpod.eu/essence





GRAPHISOFT
Archicad®

A

PIER 27, TORONTO, CANADA
ARCHITECTS—ALLIANCE, ARCHITECTSALLIANCE.COM
PHOTO: © JAMES BOMBALES / ALL RIGHTS RESERVED

BIM

**VAŠA
NAJBOLJŠA
IZBIRA**

PILON AEC



Za več informacij
skenirajte QR kodo in se
prijavite na predstavitev



GRAPHISOFT
Archicad®



BIMcollab



ARCHIFRAME



BIMTECH

B

ROLETE | ZUNANJE ŽALUZIJE | SCREENI | KOMARNIKI | GARAŽNA VRATA | TENDE

ROLTEK®

EKSKLUZIVNO!

Poseben dostop do tehničnih detajlov za arhitekta!

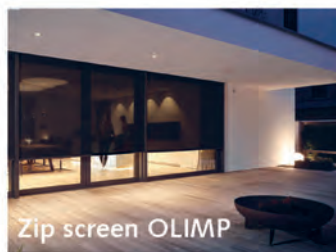
Na ROLTEK spletni strani si pod zavihkom »Tehnični detajli« lahko prenesete:

- ✓ Tehnične podatke ROLTEK produktov
- ✓ Vso dokumentacijo pomembno za arhitekta
- ✓ CAD/BIM knjižnice

www.roltek.si



Rollete



Zip screen OLIMP



Zunanje žaluzije HERO

Multifunkcionalna, visokotehnološka senčila za najbolj zahtevne.

Obiščite najsodobnejši salon senčil v Sloveniji in se prepričajte sami.

Želodnik 19, 1233 Dob pri Domžalah | +386 1 724 00 00 | www.roltek.si

Vse za energetske oskrbo na enem mestu



Energija



MOONelektrika

Proizvaja



Sončna elektrarna

MOON



Hrani



Hranilnik električne
energije **MOON**

Upravlja



Sistem energetskega
upravljanja
optiMOON

Polni



Polnilna postaja
MOON



moon-energija.si | 080 88 46



S SISTEMSKIMI REŠITVAMI ZA NAJZAHTEVNEJŠE GRADBENE IZZIVE



BRAMAC

BMI Adriatic Škocjan, d.o.o.

Dobruška vas 45

8275 Škocjan

T 07 / 384 62 00



Part of **BMI**

bmigroup.com/si

BauderECO

Toplotna izolacija iz biomase





BAUDER
dela strehe varne.



NAJBOLJŠE STVARI SE POVEJO NAPREJ

JUBIZOL fasadni sistemi zagotavljajo **vrhunsko kakovost** in skrbijo za **večje bivalno udobje**. Zaradi kakovosti, napredne tehnologije in širokega nabora odtenkov najvišje obstojnosti so prva izbira arhitektov. Hkrati pa nudijo **občuten prihranek energije** in kar **do 25 let garancije**.

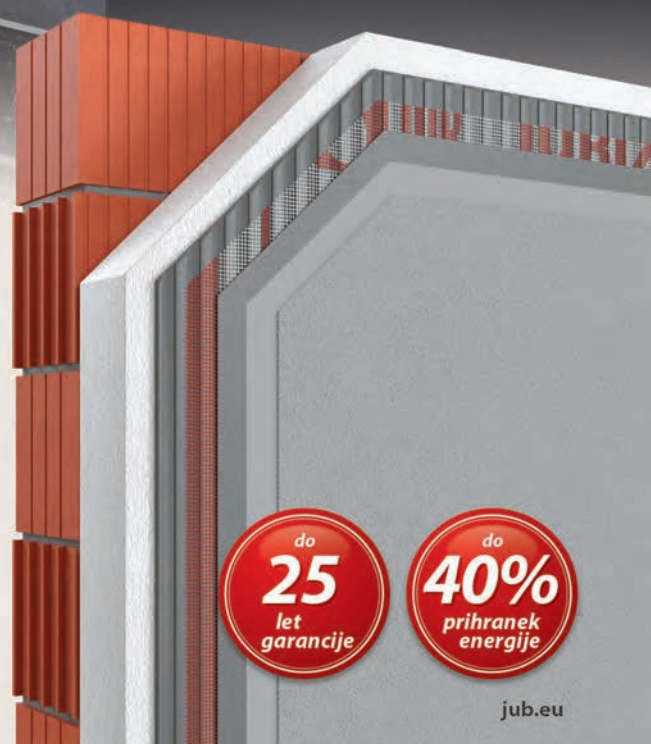


JUBIZOL
Fasadni sistemi s priporočilom

”

**Pri načrtovanju vedno
izberem arhitekturno
prilagodljiv sistem.**

Je inovativen, sodoben
in tehnološko dovršen.



SISTEMSKE REŠITVE ZA GRADBENIŠTVO

FASADNI SISTEMI

ZAŠČITA LESA

NOTRANJE ZIDNE POVRŠINE

EPOKSI TLAKI

ZAŠČITA KOVIN

LAKI ZA PARKET

NAROČITE SI SVOJ KATALOG NA
WWW.HELIOS-PROFI.COM ALI PROJECTS@KANSAI-HELIOS.EU

**KANSAI
HELIOS**

Notranji zidovi

Fasade

Talne površine

Zaščita kovin

Zaščita lesa

Hydroizolacija

Tesnjenje & lepljenje

Talne oznake

Ostalo

www.medle.si

Strokovnjaki za **senčenje!**



ROLETARSTVO
MEDLE

ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.

Podbevškova ulica 48, 8000 Novo mesto

☎ 00386 7 39 30 930 ✉ info@medle.si



Koledar dogodkov 2024

14. september

Promet na železnicah in cestah

Drugo septembrsko soboto bomo v sodelovanju z društvom Oldtimer klub Hrast Tržišče namenili varnosti v prometu. Tega dne se boste lahko udeležili običajnih priljubljenih dejavnosti, kot so vožnja z vrtno železnico in vodeni ogledi našega muzeja, hkrati pa boste izvedeli veliko zanimivega o tem, kaj lahko sami naredimo za varnost v prometu. Kot vedno pa si boste lahko ogledali raznovrstna starodobna vozila, ki jih hrani naš muzej.



28. september

Po tirih železniške dediščine

Dnevi evropske kulturne dediščine in teden kulturne dediščine so praznik dediščine, ki vsako leto konec septembra združujejo ljudi v prepoznavanju, odkrivanju, varovanju in širjenju pozitivnega odnosa do dediščine. Zadnjo septembrsko soboto bomo z zanimivimi dejavnostmi za najmlajše in odrasle obiskovalce zaznamovali tudi v Železniškem muzeju Slovenskih železnic.



5. oktober

Mini olimpijada v Železniškem muzeju

Na Mini olimpijadi, ki jo pripravljamo z Olimpijskim komitejem Slovenije, v Železniškem muzeju združujemo šport, zdravo življenje in okolju najbolj varno obliko prevoza – železnico. Otroci se bodo lahko preizkusili v številnih igrah, se pomerili v mini olimpijskih izzivih ter se srečali z našimi najuspešnejšimi olimpijci. Po petsto metrov dolgi progi pa jih bomo popeljali tudi z vlakom vrtno železnice.



16. november

Na kostanjev piknik v Železniški muzej

V Železniškem muzeju 16. novembra prirejamo kostanjev piknik za otroke. To je za naše najmlajše obiskovalce prava jesenska poslastica. Ob vonju pečenih kostanjev se vedno prileže še skodelica toplega čaja. Tako je ogled muzejske zbirke



starih parnih lokomotiv še bolj prijeten. Seveda bomo poskrbeli za vodene ogledе muzeja, pa tudi za vožnjo s priljubljenim vlakom vrtnе železnice, v rotundi muzeja pa bo na ogled tudi modelna železnica.

3. december

Ta veseli dan kulture v Železniškem muzeju

Ob spominu na rojstvo našega največjega pesnika Franceta Prešerna, ki je železnici namenil nekaj svojih najbolj znanih verzov, vas vabimo, da obiščete Železniški muzej. Pripravljamo vam prav posebno decembrsko vzdušje. Ta veseli dan kulture bo v torek, 3. decembra, na njem pa boste imeli priložnost odkrivati bogastvo železniške dediščine na Slovenskem skozi zabavne in poučne dejavnosti.



Za več informacij o dogodkih skenirajte QR kodo:



Železniški muzej Slovenskih železnic

Parmova ulica 35, Ljubljana
T +386 1 291 28 18
E muzej.sz@slo-zeleznice.si
@railwaymuseum.slovenia
www.zelezniskimuzej.si



7. december

Praznična vrtna železnica

Decembrski dnevi nam prinašajo posebne radosti. Vonj sveže pečenih piškotov in toplega čaja poudari čarobnost najbolj prazničnega meseca v letu. Vljudno vabljeni, da nas obiščete in doživite popolno sobotno družinsko izkušnjo v Ljubljani. Odrasli obiskovalci boste lahko spoznavali železniško dediščino in skupaj s svojimi najmlajšimi družinskimi člani uživali ob vožnjah z vlakom vrtnе železnice.



Vljudno vabljeni!



Slovenske železnice



Natural and artificial stones for architecture and design.
Aurisina grey marble exclusive quarry owner.

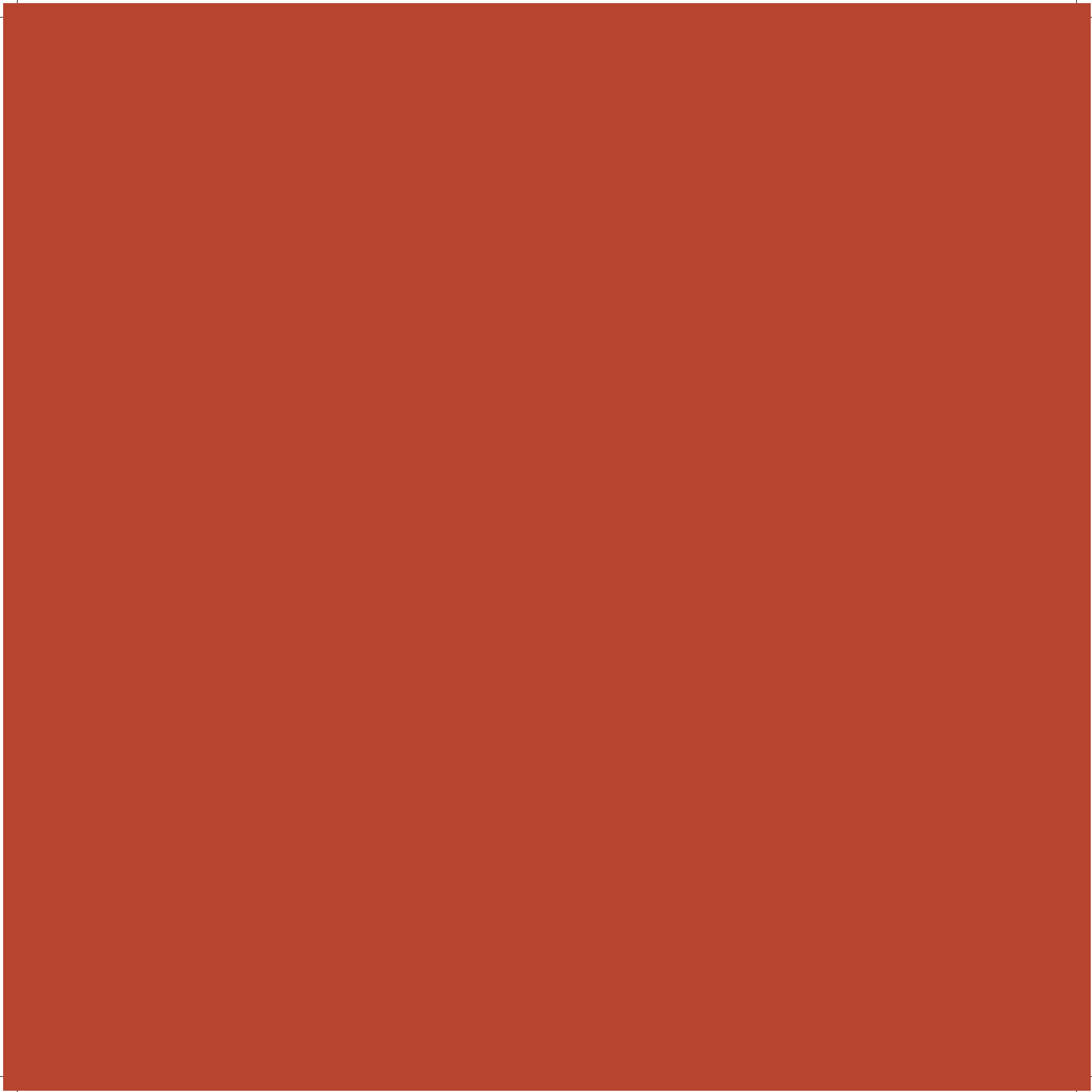
Zenith Natural Stones

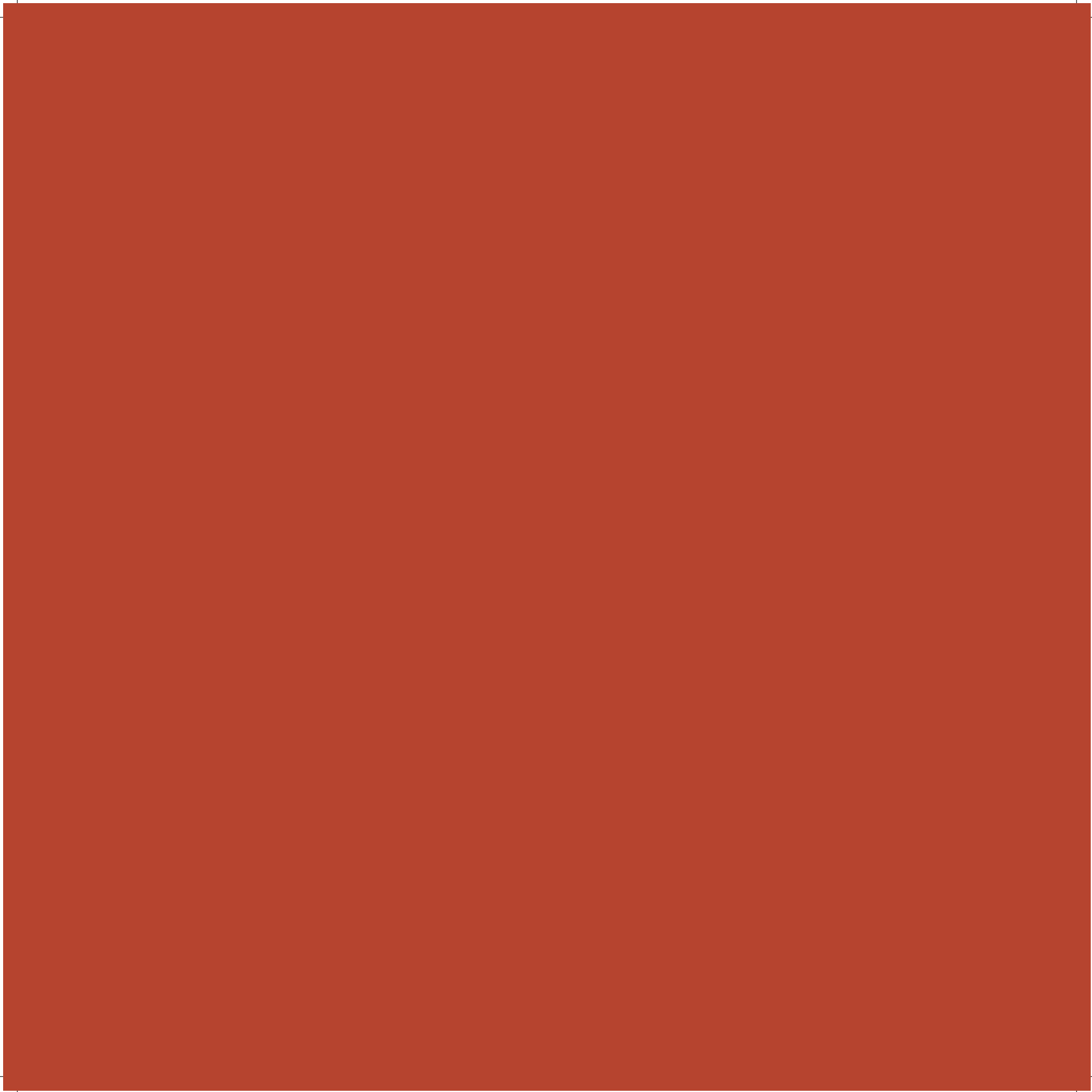
Zenith C Spa
Aurisina Cave 74, 34011,
Duino-Aurisina (TS), ITALY
zenithc.com



Rothstein HQ
Design: Studio Shirli Zamir
Ph: Peled Studios







KOLOFON

Izdajatelj / *Published by*
Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije /
Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia
Vegova ulica 8, 1000 Ljubljana, Slovenija
www.zaps.si

ISSN 2232-4046
Vse pravice pridržane / *All rights reserved*
Zbornik ©2024 ZAPS

Prevod / *Translation*
Andreja Šalamon Verbič

Lektura slovenskih besedil / *Proofreading of Slovenian texts*
Katja Paladin

Urednica / *Editor*
Mika Cimolini

Kustos simpozija / *Simposium curated by*
Miloš Kosec

Oblikovanje / *Design*
Kabinet 01

Skrbnica komisij / *Jury Secretary*
Dunja Šutanovac

Postavitev razstave / *Exhibition*
Dunja Šutanovac, Barbara Pungerčar, Mika Cimolini

Tiskarna / *Printing*
Collegium Graphicum

Naklada / *Copies*
200 izvodov

Fotografije nagrajencev, članov žirij in avtorjev prispevkov /
Photographs of award recipients, committee members and authors
Mateja Jordovič Potočnik in osebni arhiv avtorjev / *and authors'*
personal archives

Pravice v zvezi s slikovnim gradivom predstavljenih projektov pripadajo avtorjem, navedenim ob objavi. Dela so varovana z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah ter objavljena z dovoljenjem avtorjev. / *Graphic materials are copyright of the projects' authors. Their works are protected by Copyright and Related Rights Act and published by agreement.*

ZAPS ne odgovarja za pravilnost podatkov in navedb, ki so nam jih ob prijavi posredovali avtorji, ter za pravilnost opisov projektov.

Katalog je izšel ob Dnevu arhitektov 2024, pregledni razstavi članov in članic Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) ter podelitvi strokovnih priznanj za največje dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja v letu 2024. / *Published on the occasion of Architects' Day 2024, the exhibition by members of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS) and award ceremony for outstanding achievements in the fields of architecture, landscape architecture and spatial planning in 2024.*

Dogodek so so-omogočili

The event was made possible with the support of



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR



Mestna občina
Novo mesto

NOVO
MESTO

Glavni pokrovitelji / Main sponsor



Pokrovitelji / Sponsors



